

§ 1 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2014/15:263

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:263 Vargpolitiken

av Daniel Bäckström (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 3 mars 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 17 februari 2015

Näringsdepartementet

Sven-Erik Bucht (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 2 Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen:

RiR 2015:1 Utbildningsstödet till varslade vid Volvo Cars – omskolad till arbete?

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2014/15:54 och 55 till skatteutskottet

Redogörelse

2014/15:SN1 till konstitutionsutskottet

§ 4 Infektion med ebolavirus

Socialutskottets betänkande 2014/15:SoU5
Infektion med ebolavirus (prop. 2014/15:38)
föredrogs.

Anf. 1 PER RAMHORN (SD):

Herr talman! Vi ska i dag debattera socialutskottets betänkande 5. I betänkandet behandlas regeringens proposition 2014/15:38 *Infektion med ebolavirus*.

Man föreslår att smittskyddslagens bestämmelser om samhällsfarliga sjukdomar nu ska tillämpas på ebola. Tidigare har ebola tillsammans med andra typer av blödarfeber ingått i kategorin allmänfarliga sjukdomar.

Förslaget att nu klassa ebola som en samhällsfarlig sjukdom innebär att det går att vidta extraordinära smittskyddsåtgärder. En sådan åtgärd är att införa hälsokontroller vid gränsen för inresa till Sverige.

Flera andra länder har redan infört sådana kontroller för resenärer från eboladrabbade länder i Västafrika. Förutom möjligheten till gränskontroll innebär klassificeringen som samhällsfarlig sjukdom en möjlighet att med tvång hålla en patient i karantän men också att spärra av ett geografiskt område som ingen får lämna eller ta sig in i.

De sjukdomar som tidigare är klassade som samhällsfarliga sjukdomar är smittkoppor och sars.

Herr talman! De åtgärder som föreslås i propositionen ställer vi oss bakom. De är bra och välbehövliga. Men vi anser att ett antal ytterligare åtgärder bör vidtas för att vi inte ska sätta oss i en situation där en eventuell ebolaepidemi inte kan hanteras.

Därför har vi lagt fram en motion med sju förslag på åtgärder för begränsning av smittspridning av ebola. Jag kommer att hålla mig till två av dessa förslag.

Vi anser bland annat att en nationell strategi bör tas fram för att upptäcka smittsamma sjukdomar i ett tidigt skede vid Sveriges gränser.

I Göteborgs hamn har man skärpt kontrollerna av fartyg som kommer från Västafrika. Där tar man alltid direkt kontakt med befälhavaren ombord innan fartyget lägger till, och man kan till och med kräva en hälsodeklaration för besättningen.

Men i andra hamnar runt om i landet som också har direktlinjer med Västafrika, till exempel Lysekils oljehamn, gör man en helt annan bedömning. Där har man inte skärpt kontrollen av fartyg som kommer från Västafrika.

Som vi alla vet finns det stora skillnader i vilken vård man får, beroende på var man råkar bo. Nu kan vi se att det även finns skillnader när det gäller säkerhetsåtgärder för att upptäcka smittsamma sjukdomar vid landets gränser. Det anser vi inte är acceptabelt.

Den nationella strategi vi föreslår bör innehålla hur tåg och fartyg, beroende på sjukdom, ska kontrolleras, men också hur man säkerställer inresor vid landets flygplatser.

Vi menar att det behövs ett batteri av åtgärder för att upptäcka sjukdomar i ett tidigt skede, dels för att smittan inte ska spridas i landet, dels för att se till att en drabbad person får adekvat vård i ett tidigt skede.

Herr talman! Sverige har i dag endast två vårdplatser i Linköping för extremt smittsamma patienter. Till detta kommer en specialanpassad ambulans för ändamålet, även den placerad i Linköping.

Med utgångspunkten att Sverige inte kommer att drabbas i större utsträckning av ebola kan detta givetvis anses tillräckligt. Men dessvärre är vi redan i dag i situationen att det är brist på vårdplatser i landet. Ett sjukhus som får in ett fall av denna karaktär kan, beroende på hur starka misstankar det finns och vad provresultat ger, tvingas stänga av vissa delar av sjukhuset när transport till Linköpings sjukhus sker.

För att minimera risken för spridning från personal till andra patienter kommer dessutom viss personal att helt få behandla och fokusera på en patient. Vi anser att det är angeläget att se över möjligheterna att inrätta fler vårdplatser, som en beredskap för extremt smittsamma patienter.

Dessa vårdplatser kan till vardags användas för vanlig infektionsvård, så som man gör i Linköping. Vi ska alltså inte sätta oss i en situation där patienter med mindre smittsamma åkommor inte kan få vård på sjukhus för att det finns för få möjligheter att behandla patienter med ebolavirus.

Vi kan heller inte försätta sjukvårdspersonalen i risk genom att utsätta dem för en längre exponeringstid, trots skyddskläder, på grund av överbeläggningar.

Med andra ord bör vi ta ett helhetsgrepp när det gäller ebolaviruset och andra smittsamma sjukdomar.

Till sist yrkar jag bifall till vår reservation.

Anf. 2 MIKAEL DAHLQVIST (S):

Herr talman! I dagens betänkande föreslås att riksdagen godkänner regeringens beslut från oktober 2014 om att bestämmelserna i smittskyddslagen om samhällsfarliga sjukdomar ska gälla även för infektion med ebolavirus. Som en följd av detta föreslås att infektion med ebolavirus ska anges som en samhällsfarlig sjukdom i smittskyddslagen.

Bakgrunden är lika allvarlig som tragisk. Ebolautbrottet i Västafrika är allvarligt. Ebola orsakas av ett virus som ger upphov till så kallad hemorragisk feber eller blödarfeber, och smittspridning mellan människor sker genom kontakt med infekterade kroppsvätskor, framför allt när man vårdar sjuka personer och tar hand om avlidna.

Ebola är ingenting nytt. Sedan mitten av 1970-talet har ett flertal utbrott förekommit i de centrala delarna av Afrika, med hög dödlighet som följd. Utbrotten, de flesta relativt små, har vanligtvis rapporterats från glesbefolkade områden, med begränsad spridning som följd. De flesta av dessa utbrott har klingat av med hjälp av internationella insatser. Några utbrott har varit av större art.

Sedan början av 2014 pågår ett utbrott i Västafrika som är betydligt större och allvarligare än tidigare. Det startade i gränstrakterna kring Sierra Leone, Liberia och Guinea och har sedan spridits i dessa länder. Tusentals människor har avlidit, bland dessa ett stort antal som har jobbat inom hälso- och sjukvården. Det finns också svenska medborgare i de drabbade områdena, framför allt ambassadpersonal och hälso- och sjukvårdspersonal.

Ett knappt tiotal personer bland de internationella hjälparbetare som har arbetat främst inom sjukvården har smittats av ebolavirus och evakuerats till sina hemländer. Läget var så allvarligt att Världshälsoorganisationen den 8 augusti i fjol deklarerade att ebolaepidemin var ett internationellt nödläge.

Bestämmelserna i smittskyddslagen omfattar alla sjukdomar som kan överföras till eller mellan människor och som kan innebära ett allvarligt hot mot människors hälsa. Möjligheterna till ingripanden med stöd av lagen är dock i de flesta fall begränsade till de allmänfarliga sjukdomar som anges i en bilaga till lagen.

Vid fall av allmänfarlig sjukdom ska förhållningsregler meddelas, och tvångsundersökning, isolering eller tillfällig isolering kan komma i fråga. Övriga bestämmelser som rör allmänfarliga sjukdomar kan också tillämpas.

Med hänsyn till den epidemi av ebola som pågår just nu i Västafrika har förutsättningarna för att en spridning ska inträffa i Sverige förändrats.

Regeringen redovisar i sin proposition att man delar den bild som Socialstyrelsen ger och ser också att det finns skäl för att höja beredskapen i vårt land för att kunna identifiera misstänkta fall av infektionen.

Tillämpning av extraordinära smittskyddsåtgärder kan medföra stor inverkan på den personliga integriteten. Detta måste ställas mot behovet av att skydda vår befolkning mot en allvarlig sjukdom. Åtgärder såsom karantän, hälsokontroller vid inresa och avspärning är välmotiverade om de har en avgörande betydelse för att motverka smittspridning. De ansvariga myndigheterna bör därför ha möjlighet att tillämpa smittskyddslagens regelverk om extraordinära smittskyddsåtgärder.

Remissinstanserna har ställt sig positiva till att infektion med ebolavirus ska föras in i bilagan i smittskyddslagen över särskilda allmänfarliga sjukdomar. Ett par av remissinstanserna belyser i sitt svar att det finns ett antal frågeställningar av främst praktisk karaktär kring vissa av de extraordinära smittskyddsåtgärderna. Det gäller situationer där många människor blir inblandade, exempelvis karantän och hälsokontroller.

Eftersom det inte finns några direkta flygförbindelser mellan de drabbade länderna och vårt land och det inte sker något omfattande resande till eller från drabbade områden är det inte sannolikt att det kommer att bli fråga om några större insatser. De insatser som kan vara aktuella bör enligt propositionen kunna hanteras med de resurser som finns tillgängliga i dag hos våra myndigheter.

Ebolautbrottet i Västafrika är ett stort problem för de drabbade länderna. Sverige har därför bidragit med mycket omfattande humanitärt stöd. Att viruset skulle spridas inom Europa är mycket osannolikt, och i vårt land är beredskapen god för att hantera och vårda eventuella fall. Beslutet i dag bidrar till att stärka den beredskapen.

Herr talman! Det förslag som vi i dag har att ta ställning till är i grunden utarbetat av Socialstyrelsen, som begär de föreslagna ändringarna. Det ligger på de ansvariga myndigheterna att ta fram uppdaterade bedömningar av både utvecklingen av den pågående epidemin i Västafrika och vilka konsekvenser som den får för riskbilden i Sverige. I detta ingår att göra bedömningar av hur förutsättningarna ser ut för att kunna vidta extraordinära smittskyddsåtgärder för att hantera en möjlig smittspridning.

Mot denna bakgrund finns det ingen anledning för riksdagen i nuläget att vidta några särskilda ytterligare åtgärder.

Jag yrkar mot denna bakgrund bifall till utskottets förslag och avslag på reservationen.

Anf. 3 SOFIA FÖLSTER (M):

Herr talman! Det är med stor sorg och vemod som vi följt utbrottet av ebola i Västafrika och den kamp som fortfarande pågår i Sierra Leone, Guinea och Liberia för att få stopp på epidemin, som hittills skördat över 9 000 människors liv. På grund av att rätt åtgärder inte vidtogs i tid bevittnar vi nu det som av WHO:s generaldirektör benämnts ”det största hotet mot folkhälsan i modern tid”.

Det går aldrig att förutse exakt hur eller var ett nytt dödligt sjukdomsutbrott kommer att ske. Däremot är det vår uppgift, som de yttersta representanterna för Sveriges befolkning, att se till att våra myndigheter är väl förberedda om ett utbrott skulle ske här.

Vi i Alliansen ser därför positivt på regeringens proposition efter Socialstyrelsens rekommendation om att uppgradera ebola till att klassas som en samhällsfarlig sjukdom. Även om Socialstyrelsen fortfarande bedömer risken för smittspridning av ebola i Sverige som mycket liten är det viktigt att vi är redo om olyckan ändå skulle vara framme, särskilt när vi vet hur många människoliv som kan stå på spel.

Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet biträder därför regeringens proposition om ändring i smittskyddslagen för att vid ett eventuellt utbrott tillåta smittskyddsläkare och Socialstyrelsen att vidta extraordinära åtgärder för att få spridningen under kontroll.

Samtidigt som våra myndigheter med detta får en större befogenhet att agera mot ebolaspridning vill vi betona att dessa verktyg ska användas med försiktighet och bara i yttersta nödläge. Med den föreslagna lagändringen skulle till exempel en smittskyddsläkare kunna begära obligatoriska hälsokontroller för alla som reser in från ett visst geografiskt område eller att en smittad person oavsett egen preferens hålls i karantän. Att på detta sätt inskränka människors bestämmanderätt måste göras varsamt och bara för att förhindra en sjukdomssmitta som annars kan lamslå ett helt samhälle.

Mot bakgrund av detta är jag både bekymrad och konfunderad över Sverigedemokraternas motion. I yrkandena 6 och 7 vill man nämligen förbigå våra myndigheter och genom ett tillkännagivande från riksdagen redan nu införa hälsokontroller för alla som reser hit från länder i Västafrika som är drabbade. Det är för mig obegripligt varför vi politiker skulle göra en annan riskbedömning än de expertmyndigheter som bedömer riskläget i Sverige, varför vi skulle förbigå ett beslut från smittskyddsläkare och direkt kräva extraordinära åtgärder.

Dessa åtgärder är dessutom oerhört dyra för skattebetalarna och innebär en direkt kränkning av människors personliga integritet. Då återstår bara två alternativ. Antingen anser sig Sverigedemokraterna kunna göra en bättre bedömning av riskläget än Sveriges expertläkare på området eller också föreligger helt andra skäl som grund för Sverigedemokraternas krav på hårdare gränskontroller.

I samma anda föreslås i yrkande 3 att man ska skärpa Socialstyrelsens rekommendation för hur misstänkta fall av ebola ska behandlas och utöka den även till dem som Socialstyrelsen i dagsläget inte bedömer vara i riskzonen för att drabbas av ebola. Vidare föreslås i yrkande 4 att en nationell strategi för att upptäcka smittsamma sjukdomar ska införas. För den som läser det finstiltla framkommer i motionstexten att Sverigedemokraternas definition av en nationell strategi är obligatoriska hälsokontroller för alla nyanlända som kommer till Sverige.

Inget av dessa förslag går det att finna stöd för hos de myndigheter som arbetar med dessa frågor varje dag. I stället bidrar de till att misstänkliggöra dem som kommer till Sverige från ett annat land.

Om vi lämnar utrymme i smittskyddsdebatten för Sverigedemokraternas godtyckliga bedömningar av riskläget och ideologiskt drivna åtgärdsplaner gör vi våra medborgare en otjänst. Då riskeras att skattepengar slösas, att människors integritet kränks och också att misstänksamheten mellan grupper i vårt samhälle ökar.

Med anledning av detta ställer vi i Alliansen oss positiva till den proposition som syftar till att höja beredskapen inför ett eventuellt utbrott av ebola i Sverige. Men vi yrkar avslag på motionen från Sverigedemokraterna.

(Applåder)

Anf. 4 JAN LINDHOLM (MP):

Herr talman, ledamöter och åhörare! I socialutskottets betänkande 5 om infektion med ebolavirus behandlas en proposition från regeringen med samma namn som betänkandet.

Fyra av ebolavirusets fem olika stammar kan angripa oss människor. Det är kanske den sjukdom som har skapat mest rädsla bland världens befolkningar på väldigt många år.

När viruset väl har trängt in i kroppen dödar det ganska snabbt celler, så snabbt att många celler faktiskt exploderar, som läkarna beskriver det. Viruset bryter ned immunförsvaret och förorsakar kraftiga blödningar inuti kroppen, och det angriper raskt nästan alla organ. Vanligtvis dör de som drabbas inom en till två veckor efter det att symtom har visats. Enda trösten är att ebolaviruset bara smittar vid direkt kontakt med kroppsvätskor från någon smittad samt att ebolaviruset fortfarande är mycket sällsynt.

Ebola identifierades så sent som 1976, då den första kända epidemin drabbade Sudan och Demokratiska republiken Kongo. Namnet har viruset fått från Ebolafloeden som rinner i närheten av den by där det första utbrottet blev känt.

Det nu aktuella utbrottet av ebola som har skett i Västafrika klassades av WHO den 8 augusti 2014 som ett hot mot människors hälsa av internationell omfattning. WHO konstaterade därför nödvändigheten av en samordnad internationell insats för att stoppa och vända den internationella spridningen av viruset.

I slutet av januari i år hade WHO rapporterat över 21 600 fall av bekräftad eller misstänkt ebola i Västafrika, främst i Guinea, Liberia och Sierra Leone.

I inledningen av den nu pågående epidemin avled nio av tio smittade. Men genom de insatser som har mobiliserats och genomförts

internationellt avlider nu endast sex av tio smittade. Fler än 8 600 personer har dock trots detta tyvärr rapporterats avlidna i mitten av januari i år i den största epidemi av ebola som världen har skådat.

Det är mot denna bakgrund som man ska förstå regeringens proposition och att det ibland måste gå fort. Därför står Miljöpartiet bakom förslaget.

I dag reser vi i en sådan omfattning att åtgärder måste vidtas för att hantera de risker för spridning som ändå finns med en sådan här sjukdom. En person som har smittats kan faktiskt, trots det som jag har sagt, ibland bära viruset i upp till tre veckor utan att några symtom visas. Även den som har varit smittad men som tack vare de omfattande vårdinsatser som har gjorts överlever kan vara bärare av viruset under flera veckor. Jag har inte lyckats hitta någon säker information om hur länge det kan pågå. Men jag har läst om att man har upptäckt viruset hos överlevande personer så länge som sju veckor efter friskförklaring.

Det är mycket svårt att behandla de drabbade, bland annat därför att man måste ha oerhört stora säkerhetskrav för att vårda de drabbade. Ett annat problem är att det faktiskt inte finns någon specifik behandling mot ebola. Det som man gör är att i huvudsak stödja patienten med hjälp av till exempel andningsmaskiner, stabilisera blodtrycket och ge blodtransfusion, vätska och andra liknande insatser för att kroppen själv ska kunna ta upp kampen mot viruset.

ZMapp och TKM-Ebola är två behandlingsmetoder som har prövats, men egentligen har man ännu inte kunnat utvärdera om de har någon större positiv effekt för patienterna. Ett preparat som heter Brincidofovir har också prövats. Det har visat sig ha viss framgång, men det är bara på forskningsnivå.

För min egen del räcker det med att ganska översiktligt ha försökt studera och sätta mig in i den virala blodfebersjukdom som ebola utgör för att helt ställa mig bakom att sjukdomen lyfts in i den lagstiftning för samhällsfarliga sjukdomar som vi har och där sjukdomar pekats ut för vilka vi behöver ha särskilda försiktighetsåtgärder.

Att klassa en smitta eller en sjukdom som samhällsfarlig ger möjlighet för smittskyddsläkarna att besluta om karantän, och det ger möjlighet för Socialstyrelsen att besluta om att spärra av områden med innebörden att personer då varken får resa in i området eller resa ut ur det. Det är mycket rimliga åtgärder om en sådan smitta skulle påträffas.

Självklart kan de åtgärder som följer av en sådan klassning som samhällsfarlig sjukdom upplevas som integritetskränkande på många sätt. Men när man gör bedömningen av den inskränkningen i förhållande till konsekvenserna av om en sådan sjukdom sprider sig, drar vi i Miljöpartiet slutsatsen att medborgarna inte skulle ha några invändningar mot en sådan förändring. Därför yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen.

Anf. 5 KARIN RÅGSJÖ (V):

Herr talman! Ebola är ett skräckvirus för dem som har drabbats i Västafrika. Just detta ärende handlar om att regeringen föreslår att bestämmelserna i smittskyddslagen om samhällsfarliga sjukdomar ändras och att ebola lyfts in. Det ställer sig Vänsterpartiet självklart bakom.

För dessa samhällsfarliga sjukdomar i smittskyddslagen, där ebola kommer att föras in, finns det mycket strikta åtgärdsplaner. Det handlar om förhållningsregler som tvångsundersökning, isolering, tillfällig isolering, karantän, hälsokontroll vid inresa och avspärrning av områden om det behövs. Det är alltså ett ganska robust system.

Enligt regeringen bör därför de ansvariga myndigheterna ha möjlighet att tillämpa smittskyddslagen just i fråga om dessa sjukdomar och använda sig av extraordinära smittskyddsåtgärder för att helt enkelt skydda befolkningen.

Detta tycker Vänsterpartiet är good enough. Vi förlitar oss fullständigt på de smittskyddsexperter som vi har i Sverige som är kompetenta som få, om man tittar ut i världen. Det gör också samtliga partier i utskottet, förutom Sverigedemokraterna som fortsätter på sin resa i misstänkliggörandets regi, kan man säga. Det är helt uppenbart när man tittar på vad de föreslår.

Sverige är ett land med mycket god infrastruktur när det gäller hälsa och sjukvård. Vi skulle klara av ebola här. Vi skulle inte ha tusentals smittade och döda. Sverige är nämligen ett land som i jämförelse med andra globalt kan ta hand om krissituationer. I Sverige skulle ebola aldrig få den spridning som den har fått i Liberia, Sierra Leone och Guinea.

Antalet läkare i Sverige är 3,8 på 1 000 invånare. I Liberia är det 0,0 läkare på 1 000 invånare. Så ser det ut i de eboladräbade länderna. Ju sämre infrastruktur i hälso- och sjukvården, desto större offer.

Vi har haft utbrott av ebola sedan 1970-talet, men den här gången har det varit 22 000 smittade och 9 000 döda. I början av september klämtade Läkare utan gränser i sin klocka. De gör ett eminent jobb i världen där andra inte gör det. De bad då världssamfundet att se över de möjligheter som världssamfundet har för att människor skulle åka till Västafrika och arbeta.

Man kan säga att det internationella samfundet visst mötte upp, även Sverige, men insatserna motsvarade inte behoven. I dag finns det 70 läkare i Sierra Leone, och 60 procent av de infekterade människorna dog. Det skulle aldrig hända i västvärlden eftersom vi har en annan ordning här på grund av den historia som vi har i världen.

När det gäller läkemedel är det den gamla marknad doktrinen, cash is king, som gäller. Efterfrågan på botemedel är inte tillräckligt stor och marknaden inte tillräckligt rik för att det ska vara ekonomiskt lönsamt att utveckla och i större utsträckning tillverka läkemedel mot ebola. Det här handlar om ekonomi och makt.

Om ebola hade brutit ut i Sverige hade forskningsinstituterna och läkemedelsindustrin varit mer på G, kan man säga.

Detta är ett ekonomiskt problem och ett globalpolitiskt problem. Utbrotten av ebola har tidigare varit rätt begränsade – det har handlat om några hundra dödsfall – och sjukdomen har varit regionalt begränsad till områden där det inte finns läkemedelsforskning och pengar.

Världen är orättvis. Läkemedelsbolagen reglerar sin egen marknad, och de fattiga är aldrig vinnare på den marknaden.

Det behövs fortsatt hjälp till de drabbade områdena. När vi har *noll* infekterade är vi hemma, och där är vi inte än. Därför bör Sverige fortsätta med sitt arbete i dessa länder och även i resten av världen. Det enda som är säkert är att bestämmelserna i smittskyddslagen om samhällsfarliga

sjukdomar ska tillämpas på infektion med ebolavirus, det vill säga en ändring i smittskyddslagen.

Vi yrkar bifall till regeringens proposition och avslag på Sverigedemokraternas motion.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

§ 5 Regional tillväxtpolitik

Regional tillväxtpolitik

Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU7

Regional tillväxtpolitik

föredrogs.

Anf. 6 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Herr talman! Sverige är en kunskapsintensiv ekonomi, och det ska vi fortsätta vara.

Vi vet genom trender och globala analyser att det behövs tre till fyra miljoner människor om en nation eller plats ska kunna vara med och slåss om marknader för företag, utveckling och innovation samt vara en magnet som drar till sig människor av olika slag och med många olika kompetenser. Det är det som krävs för att vara en funktionell region, driva framtiden och vara med och slåss om topplaceringar.

Analyserna av trenderna talar också om medelstora städer och att det är de som kommer att dominera framåt. Med medelstora städer menar man just städer med en befolkning på tre till fyra miljoner människor. Vi vet att det finns ett stort intresse för och en potential i Sverige. Stockholm kommer bra ut i olika mätningar, och det ska vi ta vara på.

Det är viktigt att vi inte slår oss till ro; det krävs ett arbete varje dag, året om för att nå dessa möjligheter, ligga på topp och hävda oss i den stora konkurrens vi har med omvärlden. När det gäller Stockholm tror vi inte heller att det är en motsägelse, utan Stockholm med omnejd kan växa. Samtidigt får vi ringar på vattnet som gör att övriga landet får del av effekterna av detta.

Förutom om att ta in de globala trenderna handlar regionalt tillväxtarbete, när vi kommer utanför storstadsområdet, självklart om ett nationellt och internationellt arbete i vår närhet för att studera och arbeta, skapa hållbar tillväxt och attraktionskraft. Den tidigare alliansregeringen gav därför myndigheten Tillväxtanalys i uppdrag att under 2014 ta in information och redogöra för hur attraktiva platser kan identifieras samt vilka faktorer som påverkar.

Rapporten har mynnat ut i ett antal fallstudier kring erfarenheter av och exempel från sju svenska och två europeiska kommuner på systematiskt arbete med att öka attraktionskraften. Målet har varit att tillvarata lärande och kunna sprida det till andra, genom att ta till vara de olika sätt och förutsättningar som har varit lyckade. Vi vet att Sverige ser olika ut, och vi är övertygade om att det går att hitta lokala och regionala tankar som kan få ringar på vattnet.

En viktig del av arbetet med att hela Sverige ska leva är landsbygdsprogrammet, som är en del av EU:s strategi. Det har haft till syfte att utveckla landsbygden kring areella näringar – landsbygd och livsmedel – och knyter an till näringspolitiken, även om det hanteras i miljö- och jordbruksutskottet. För det framtidsprogram pengarna gäller under 2014–2020 beslutade dåvarande alliansregeringen i augusti förra året att avsätta pengar för att under programperioden utveckla lokal service för näringsidkare med försäljningsställen för dagligvaror och drivmedel.

I projektet har man också tittat på lokal serviceutveckling för att hitta nya möjligheter för nya och förändrade lösningar som ger människor innovationer i vardagen av att landsbygd och glesbygd kan utvecklas. Arbetet handlar om kompetenser och om att ta till vara alla möjligheter, herr talman. Här är inte minst frågan om jämställdhet en viktig faktor, och dåvarande alliansregeringen beslutade 2012 om en handlingsplan för jämställd regional tillväxt för åren 2012–2014 – inklusive regionala handlingsplaner.

I regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen, hämtad från Tillväxtverkets rapport, framgår att arbetet med handlingsplanerna har ökat kunskapen om jämställdhetsstrategin i regionerna. Det har även stärkt insikten om jämställdhetens betydelse för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft, och under 2013 inledde dåvarande alliansregeringen ett arbete som har lett till att det har utarbetats jämställda regionala utvecklingsstrategier. Man har stärkt kvinnors företagande och drivit projekt som påverkar yngres yrkesval för en mindre könsreglerad arbetsmarknad.

I budgetpropositionen för 2015 framgår att flertalet län i dag använder jämställdheten för att uppnå regional tillväxt och attraktionskraft genom att ta till vara både kvinnors och mäns kunskap, affärsidéer och innovationsförmåga. Genom att ta till vara den offentliga sektorns potential har det startats företag som många gånger har en kvinna med lång erfarenhet av arbete inom vård och omsorg i bakgrunden och som har nya idéer om vardagsinnovationer.

De kvinnorna har startat egen verksamhet på ett tidigare monopolistiskt område. Det är enskilda kvinnor som har tagit lån och satt sina boenden i pant för att göra en dröm sann. Dessa kvinnor, som en gång valde vårdprogrammet för att få jobba med människor, har nu en egen barnmorskemottagning, driver en vårdcentral eller driver en hemtjänst som arbetar smart för människor. Dessa företag är också en del i allt det vi ser vad gäller innovationer och smarta verksamheter för ett land som ska utvecklas. Inte minst utvecklingsmöjligheter för jobb på en segregerad marknad har förändrats.

Samma sak gäller på landsbygden, där det finns exempelvis läkare som startar och driver sin egen vårdcentral efter att andra har lämnat. Det handlar om viktiga funktioner för samhällsinsatser, där personer som växte upp i området har återvänt för att skapa mervärde för orten och befolkningen. Allianspartierna menar att detta är viktiga delar i tillväxtpolitik med utvecklingskraft i alla delar av landet och i att erbjuda kunskap till andra länder med svenska kloka lösningar för människor.

För att människor och företag ska vilja bo och verka i hela Sverige är det viktigt att det finns tillgång till fungerande grundläggande service. Detta gäller såväl myndigheter som kommunal och kommersiell service.

Den tidigare alliansregeringen genomförde en rad åtgärder för att stärka servicetillgången i de mest utsatta områdena, bland annat genom att anslå extra medel för att stödja lokala servicelösningar. Det är också tack vare den tidigare alliansregeringen vi nu har en utredning som sitter och arbetar med förslag på ytterligare åtgärder för att främja kommersiell service. Förslagen ska redovisas nu i mars 2015.

Detta, herr talman, visar på den bredd som krävs när det gäller insatser på många olika politikområden. I vår alliansreform Sverigebygget lyfter vi fram åtgärder som lägger grunden för fler jobb och fler växande företag i hela landet. Målet är att över fem miljoner människor ska ha arbete 2020. Därför fortsätter vi att arbeta med en modern och innovativ nationell strategi för tillväxt och grundläggande service med flexibla lösningar över hela landet. Det visar också på den bredd som krävs när det gäller insatser på många olika politikområden, herr talman.

Statens satsning på riskkapital är en viktig pusselbit i ett stärkt företagsklimat. När det gäller riskkapitalförsörjning och regional tillväxt vill vi i sammanhanget framhålla att vi delar den tidigare regeringens uppfattning, som anfördes i dess skrivelse till riksdagen med anledning av Riksrevisionens granskning av statens insatser för riskkapitalförsörjning.

Inriktningen för statens riskkapitalförsörjning bör vara generell och ha sin utgångspunkt i statliga insatser som motiveras av att det finns behov av att komplettera marknaden, i kombination med samhällsekonomiska skäl att motverka marknadsmisslyckanden. Liksom den förra regeringen ser vi inte heller någon motsättning mellan generella näringspolitiskt motiverade insatser och sektors- eller regionalpolitiska insatser. Alla delar behövs. Regeringen aviserar en översyn av de statliga finansieringsinsatserna för att effektivisera och möta marknads behov.

Herr talman! Vi vill se fortsatta lösningar på landsbygden och bensinmackar med tillgänglighet för lanthandlare, ökad tillgänglighet till offentlig service i glesbygd och förbättrad livskvalitet på landet – till exempel genom stöd till idrottsanläggningar, elljusspår och fortsatta samordnade insatser för att öka tillgängligheten till lokal service.

Vidare vill vi se en översyn av regelverket, en ökad samordning mellan myndigheter samt förbättrad samverkan mellan offentliga och kommersiella aktörer för att åstadkomma en god offentlig kommersiell service över landet. Vi vill också att huvudstaden ska kunna växa och tillhöra de städer i världen dit människor söker sig och där kunskap, teknik och innovationsbyggande skapar ringar på vattnet för att få hela Sverige att växa. Detta ger Sverige en fortsatt konkurrensmässig kraft med jobb, företagande och tillväxt.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till Alliansens reservation nr 2. (Applåder)

I detta anförande instämde Hans Rothenberg och Jörgen Warborn (båda M).

Anf. 7 JOHAN NISSINEN (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 6.

Sverigedemokraterna ser positivt på landsbygdens möjligheter. Samtidigt går det inte att blunda för de stora utmaningar som finns, inte minst när det gäller avfolkning och ofrivillig urbanisering.

1,4 miljoner svenskar bor och verkar på olika sätt på landsbygden. Dessa personer möjliggör en stark handelsbalans genom sitt värv inom till exempel skogs-, gruv- och metallindustrierna.

En god infrastruktur när det gäller såväl fysiska transporter som internet är en viktig förutsättning för regional tillväxt.

Vidare menar vi att en växande turism skulle ha en positiv effekt på sysselsättningen, främja inflyttning och motverka avfolkningen på landsbygden. Just sysselsättningstillväxten inom turismsektorn uppgick till 24 procent mellan 2000 och 2010, samtidigt som den generella sysselsättningen växte med endast 5 procent.

Herr talman! Sverigedemokraterna anser att staten bör ha en aktiv roll när det gäller förutsättningar för regional tillväxt. Det finns ett ömsesidigt positivt samspel mellan det offentliga och det privata, och utmaningen ligger inte i att fördela en kaka utan i att få den att bli större.

När det gäller det aktuella förslaget i vår motion 1094 om riskkapitalfonder vill vi anföra följande.

Inledningsvis kan vi konstatera att statens roll är att öka utbudet av riskkapital i en tidig fas där privata aktörer inte täcker behoven i tillräcklig utsträckning. Vi har sett tendensen att de statliga riskkapitalbolagen inte har varit inriktade på att öka utbudet av riskkapital i tidiga faser. Mot den bakgrunden och i likhet med vad som förordas i motion 1094 anser vi att riksdagen genom ett uttalande ska uppmana regeringen att genomföra en översyn av hur de statliga riskkapitalfonderna används. Vi anser även att dessa i större utsträckning ska användas för regional tillväxtpolitik. Med detta tillstyrker vi den nyss nämnda motionen i den berörda delen. Övriga motionsyrkanden i avsnittet avstyrks.

Herr talman! En förutsättning för en levande landsbygd är god tillgång till kommersiell och offentlig service. Under lång tid har en ond spiral inneburit att såväl kommersiell som offentlig service dragits undan från landsbygden till följd av ett minskat befolkningsunderlag, vilket i sin tur bidragit till att försämra befolkningsutvecklingen än mer. Vi är oroade över denna utveckling, en oro som bekräftas i svart på vitt av Tillväxtanalys senaste siffror över tillgänglighet till kommersiell och offentlig service.

En nedlagd lanthandel eller mack innebär ofta att även annan service som post-, apoteks-, spel- och systembolagsombud försvinner. För att bryta denna negativa spiral krävs åtgärder. I linje med vad som anförs i motion 912 från Moderaterna menar vi att riksdagen måste ta frågan om bensinmackarnas försvinnande från glesbygden på allvar för att säkerställa att insatser tas för att stoppa utvecklingen som annars på sikt riskerar att slå hårt mot landsbygden.

Tänkbara lösningar skulle till exempel kunna vara att andra aktörer träder in vid sidan av de traditionella bensinbolagen genom att ytterligare förstärka teknikutvecklingen när det gäller bensinförsörjningen. Det är även viktigt att olika typer av servicefunktioner, både offentliga och privata på olika nivåer, samordnas för att skapa bättre service. Detta bör regeringen ges till känna.

Herr talman! I motion 2226 från Moderaterna påtalas att det är få som känner till landsbygdsstödet existens, vem stödet riktar sig till och hur man ska gå till väga för att ansöka om stöd, vilket innebär att stödets fulla potential inte utnyttjas. Vi delar motionärernas uppfattning att det därför finns ett behov av att se över hur informationen om och koordineringen av landsbygdsstöd till kommersiell service på landsbygden kan förbättras.

Vidare anser vi, i enlighet med vad som föreslås i motion 935 från Socialdemokraterna, att riksdagen bör uppmana regeringen att se över behovet av att höja ersättningen för lanthandlare som är ombud för statligt ägda bolag. Ersättningen bör motsvara den nytta det innebär för bolagen och samhället och stå i proportion till det arbete som dessa ombud utför. Med det sagda tillstyrks de just nämnda motionerna. Övriga motionsyrkanden i avsnittet avstyrks.

Herr talman! Vi har även en strategi gällande regional tillväxt samt landsbygden och dess sektorer.

När det gäller Skogsindustrin vill vi se upprustning och modernisering av inlands- och tvärbanorna, satsningar på SLU, inventering av lämpliga torvmarker för utvinning. Vi vill satsa på fiskodling och vattenbruk genom att utöka fiskodlingen och utreda lämpliga sjöar för detta ändamål samt ge bättre möjligheter till uppstartslån. Vi vill även belysa vikten av det svenska jordbruket och höja återbetalningen av dieselskatten, förbättra lånevillkoren för småbönder, tillåta gårdsförsäljning av alkohol.

Vi ser infrastrukturen som ryggraden i svensk tillväxt, och vi vill bygga ut Malmbanan och bygga ut E20. Dessutom har vi ett flertal prioriteringar gällande energiområdet. Vi vill även införa en marknadsrott för att bygga bort uppkomna flaskhalsar. Vi vill höja milersättningen och marknadsföra och öka transportbidraget för att kompensera för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd.

Herr talman! Sverigedemokraterna vill stimulera och bidra till gruvnäringens tillväxt på flera sätt. Sverige har rikliga förekomster av mineraler, och vi i Sverigedemokraterna betraktar i grunden dessa som svenska folkets tillgångar. Vi ser det som rimligt att värdet av tillgångarna ska komma medborgarna till del. Av denna anledning vill vi reformera och öka mineralersättningen. Statens andel bör sedermera öronmärkas i en fond, vars syfte ska vara att stimulera utveckling och sysselsättning på landsbygden.

Förutom satsningar gällande infrastruktur och satsningar på Malmbanan, som jag redan har tagit upp, är behovet stort av matchning och satsningar på utbildningar kopplade till gruvnäringen, såväl längre civilingenjörsutbildningar som KY-utbildningar, till exempelvis till maskinoperatör. Vi ser också att mer resurser över tid behöver avsättas till riktad geovetenskaplig grundforskning.

Herr talman! Sverigedemokraterna har en bred regional tillväxt- och landsbygds politik. Vi vill dock lyfta fram vikten av en sammanhållen och komplett nationell näringspolitik.

Sverigedemokraterna tror på långsiktiga spelregler för näringslivet, och vår näringsfrämjande politik sträcker sig över flera politiska områden. Billig energiförsörjning och sund konkurrens är ett par av förutsättningarna för ett gott klimat i näringslivet. Vi anser att det behövs en naturlig balans mellan arbetsgivare och arbetstagare. Därför behöver företagen ha tillgång till rätt kompetens.

Frihandel och globala handelsavtal innebär ökad internationell konkurrens för svenska företag samtidigt som det skapar fler arbetstillfällen. Sverigedemokraterna vill därför skapa förutsättningar för ett konkurrenskraftigt svenskt näringsliv.

Svenska småföretag har stått för en stor del av sysselsättningstillväxten under tidigare högkonjunkturer och spelar sannolikt också en nyckelroll för Sveriges väg mot högre sysselsättning. Sverigedemokraternas näringspolitik inriktar sig därför till stor del på småföretag. Vi vill minska småföretagens administrativa börda och bana väg för ett partnerskap mellan stat och småföretag som ligger i båda parterns intresse. Framför allt krävs lösningar som fungerar i verkligheten.

Därför gör vi verkliga satsningar gällande reformerat sjuklöneansvar, avskaffad allmän löneavgift för småföretag, reformering av LAS, satsningar på Yrkesvux och yrkeshögskola, resursallokering, utökat starta-eget-bidrag och senior-RUT.

(Applåder)

Anf. 8 ANDERS AHLGREN (C):

Herr talman! Jag stöder alla Alliansens reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservation nr 2 och till Centerpartiets reservation nr 7.

Urbaniseringen ökar i en allt snabbare takt och Sverige klyvs. Människor känner oro för sina jobb, för sitt företag, för sina barns uppväxtvillkor och för tryggheten på ålderns höst. Ska det vara möjligt att bo, arbeta och leva i vårt land krävs en politik som ser den svenska landsbygdens fulla potential. Det krävs en politik som ser till hela landets förutsättningar.

Människors möjlighet att bo, leva och arbeta på landsbygden förutsätter att det finns jobb. Då måste vi ha en politik som gynnar jobbskapande i nya och växande företag. Det kan framstå som väldigt logiskt. Ändå är vi alltför få som driver en sådan politik. Om jobben ska bli fler måste vi helt enkelt underlätta för dem som skapar jobben, det vill säga företagen. Det är viktigt att även boende på landsbygden har tillgång till bredband, bensinstation, livsmedelsbutik, kollektivtrafik, skola och vårdcentral men också service i form av polis, arbetsförmedling och försäkringskassa.

Få människor är beredda att bo och driva företag på en plats där det är ett stort och tidskrävande projekt att tanka bilen eller att köpa några liter mjölk i affären eller för den delen där det saknas mobil täckning och möjlighet att nyttja internet.

Vi vet vilken kraft som finns om vi ger hela landet chansen. Med rätt förutsättningar skapas jobb för fler människor, och bygden växer. Fler flyttar dit, och underlag för skola, vård och omsorg säkerställs. Hoppet och glädjen ökar. Man känner sig sedd och uppskattad.

För Centerpartiet är det självklart att landsbygden ska stå på egna ben. Landsbygdsperspektivet är ett grundfundament, och vårt arbete med att skapa världens modernaste landsbygd har bara börjat. Vi vill att alla delar av vårt avlånga land ska få möjligheter att växa och utvecklas utifrån sina förutsättningar. Vi vet att Sverige är större än storstan.

Herr talman! Det känns angeläget att vi uppmärksammar den snabba omställning som sker i vårt land. Också i mindre orter nära större städer

och i storstädernas ytterområden finns stadsdelar med behov som på många sätt liknar dem som finns på landsbygden. De är i behov av fler jobb, bättre service och ökad trygghet.

Men centraliseringen av Sverige fortsätter i en allt snabbare takt. Jag ska ge några exempel från de senaste månaderna.

Arbetsförmedlingen aviserar att man lägger ned 100 lokalkontor. Det motsvarar en tredjedel av deras kontorsbestånd.

Den statliga banken SBAB kommer att sluta låna ut pengar till företag norr om Dalälven och vill helst bara låna till våra tre största städer.

Trafikverket kommer att minska sina ledningscentraler till fyra och lägger ned i Boden, Ånge, Hallsberg och Norrköping. Kvar blir Stockholm, Göteborg, Malmö och längst norrut Gävle.

När Myndigheten för yrkeshögskolan beviljade utbildningar med start hösten 2015 gick 50 procent till storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö. 30 procent gick till Stockholm. Som exempel kan jag nämna att en av Sveriges största näringar, besöksnäringen, som ofta finns i landsorten, fick två utbildningar i hela Sverige.

När butiken som i dag svarar för utlämning av postpaket i det lilla samhället Björbo i Dalarna med 800 invånare lägger ned vägrar Posten att flytta utlämningen till den kvarvarande butiken på orten. I stället hänvisar man invånarna att ta sig dryga milen till grannsamhället dit utlämningen flyttar.

ADSL-stationer i flera län läggs ned utan att någon likvärdig tjänst erbjuds. Inte heller ges det tid att bygga ut fiber innan dessa avvecklas sommaren 2015.

Oftare och oftare kommer rapporter att det inte längre går att få dags-tidningen distribuerad på lördagar på grund av Postens ändrade distribution.

Regeringen vill införa fritt inträde på de statliga museerna. Av ca 20 statliga museer är det bara Göteborg, Malmö och Karlskrona som har museer aktuella för fri entré utanför Stockholm.

Lantmäteriet aviserar nedläggning i Storuman i Västerbotten, Sollefteå i Västernorrland, Strömsund i Jämtland, Bollnäs i Hälsingland och Malung i Dalarna.

Landsbygdsdepartementet läggs ned.

Listan över uttåget från svensk landsbygd kan göras lång. Det här är som sagt bara några exempel från de senaste månaderna.

För att stimulera regional tillväxt har Alliansen presenterat en rad åtgärder för att nå målet om utvecklingskraft i alla delar av vårt land. Det är åtgärder för att stärka lokal och regional konkurrenskraft. Vi vill fortsätta att bygga Sverige starkare, och det finns goda förutsättningar för det.

Sveriges ekonomi framhålls som ett gott exempel i världen. Vår sysselsättningsgrad är högst i EU. Det ger utrymme för Sverigebygget, som Centerpartiet och Alliansen vill genomföra, med fler bostäder och utbyggd infrastruktur i hela landet. Så lägger vi grunden för jobb och tillväxt under lång tid framöver. Det blir en tydlig del i arbetet med att nå Alliansens mål med över 5 miljoner människor sysselsatta 2020.

För att skapa tillväxt i hela landet är det viktigt att stärka ekonomin såväl nationellt som kommunalt och regionalt. Vi vill ha en välfärd som kommer alla till del. För att det ska vara möjligt att satsa ännu mer på

skola, vård och omsorg behövs en politik som skapar många nya jobb och som stärker utvecklingen i vårt land.

För att tydligt visa på värdet av de naturtillgångar som landsbygden levererar vill Centerpartiet utreda möjligheterna att ytterligare regionalisera delar av den statliga fastighetsskatten. Genom att införa en regionaliserad beskattning av fastigheter inom industri- och energisektorn kan ekonomiska resurser återföras till det område där de har skapats.

Många av motionerna i avsnittet om regional tillväxt berör statliga verk och myndigheters lokalisering. Trots att det under lång tid varit en klart uttalad ambition från riksdagen att statliga verk och myndigheter i första hand bör lokaliseras utanför Stockholms län pågår det en centralisering av myndigheternas verksamheter. Under 2000-talet har de statliga jobben ökat totalt sett. Samtidigt har dessa jobb försvunnit från mindre kommuner och till förmån för större kommuner.

Alliansregeringen gav i maj 2014 ett antal myndigheter i uppgift att till den 31 mars i år rapportera om hur de kan förbättra den regionala tillväxten.

För Centerpartiet är det en väg framåt att decentralisera makten och sprida kompetenser över hela landet. I många områden är behovet av nya jobb och inflyttning tydligt. Genom decentralisering av statliga verksamheter kan attraktivitet och tillväxt öka. Det vet vi sedan Fälldins utlokalisering i slutet av 70-talet. Vi kommer noga att följa upp det tydliga uttalande som regeringen gör i sitt budgetförslag om lokalisering av statliga verksamheter.

Av majoritetstexten i dagens betänkande framgår det att minoritetsregeringen lyfter fram den betydelse näringslivet har för vårt lands framtid. Utredningar och satsningar ska skapa fler jobb i företagen.

Samtidigt kan jag konstatera att minoritetsregeringens budgetförslag har en annan inriktning. Sammantaget föreslår man en skattehöjning på 25 miljarder per år där nästan allt drabbar företagen. Jag ska ge några exempel.

Ni vill införa skatt på avstånd, en lastbilsskatt på 14 kronor per mil. Det blir 4 miljarder om året. Vem drabbar detta hårdast? Jo, Sverige utanför de stora tätorterna. Timmerbilen och varudistributionsbilen kommer att straffbeskattas. Det exportberoende sågverket Fiskarhedens Trävaru AB i Malung-Sälens kommun, som sågar 330 000 kubikmeter per år varav 90 procent går på export, får en kostnadsökning på 5 miljoner om året. Den stenhårda internationella konkurrensen tillåter inga prisökningar.

Ni kommer att slopa ungdomsbonusen och höja skatten på ungas arbete. Detaljhandeln, en av Sveriges största branscher, beskrev effekten för sina 65 000 företag när utskottets ledamöter var där på ett informationsmöte för några veckor sedan.

Av de 500 000 anställda inom svensk handel är 30 procent yngre än 26 år. Den riktade ungdomsskatten kostar handeln 3 ½ miljard om året. När detaljhandeln frågar sina 65 000 butiksföretag svarar två tredjedelar att de kommer att dra ned på personal om den riktade ungdomsskatten införs. Man bedömer att det handlar om 11 500 ungdomar som riskerar att bli utan jobb.

Detaljhandelns slutsats är också att många av de små butikerna på landsorten kommer att försvinna. Där finns inte längre några marginaler

kvar, varken personellt eller ekonomiskt. Konkurrenten tillåter inga prisökningar.

Regeringen ökar de direkta pålagorna på jobbskaparna med 19 miljarder per år. Samtidigt inser ni hur detta kommer att slå eftersom ni kompenserar kommuner och landsting med över 3 miljarder. Företagen får ta hela smällen för höjningen.

Låt mig avsluta med att rikta en fråga till regeringspartiernas företrädare: På vilket sätt förbättrar alla dessa kostnadsökningar för människor och jobbskapande företag den regionala tillväxten och den regionala utvecklingen?

(Applåder)

Anf. 9 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! Vi debatterar i dag de 47 motionsyrkanden som har lämnats in med förslag som man tror kan förbättra den regionala tillväxten i Sverige.

Sverige har lämnat bakom sig åtta år av borgerlig regering och har fått en än så länge ganska passiv socialdemokratisk och miljöpartistisk regering. Det som var tydligt under den borgerliga regeringens styre var den konstanta övertron på marknadens förmåga att möta landsbygdens behov. Vi har sett marknadsmisslyckande på marknadsmisslyckande, vilket har lett fram till att vi i dag har ännu större skillnader i tillväxten mellan olika regioner i Sverige.

Vänsterpartiet har i riksdagen mot bakgrund av de ökade regionala skillnaderna under flera år påtalat behovet av en ny inriktning för den regionala tillväxtpolitiken. Budgetpropositionen som lades fram i höstas var ett resultat av förhandlingar mellan regeringen och Vänsterpartiet och hade inneburit en ny riktning jämfört med de senaste årens högerpolitik som lett till ökade regionala skillnader.

Som en konsekvens av kammarens beslut den 3 december att allianspartiernas budget vann med stöd av Sverigedemokraterna uteblev dessvärre många viktiga satsningar. Detta är tyvärr djupt olyckligt, och det riskerar att försämra Sveriges framtida tillväxt.

Vänsterpartiet vill se till att den statliga och kommersiella servicen förbättras och utvecklas på landsbygden. Det är hög tid för det. Under alltför lång tid har vi sett en avveckling av servicen, och staten bär ett stort ansvar för den utvecklingen. Den här regeringen får inte likt den förra regeringen tro att marknaden löser allt. Vi i Vänsterpartiet kommer att göra allt vi kan för att förbättra, öka och utveckla den statliga och kommersiella servicen på landsbygden.

Alla partier i denna kammare är i varje fall på papperet överens om att hela Sverige ska leva. För Vänsterpartiets del är det därför viktigt att få till en parlamentarisk utredning om landsbygden. Det är viktigt att skapa breda politiska överenskommelser som kan skapa långsiktighet. Det är framför allt viktigt för landsbygden att vi lämnar marknadstänket bakom oss och i stället för att se alla som kunder se oss som medborgare med rättigheter.

Jag hoppas att landsbygdsminister Sven-Erik Bucht tillsätter en utredning om landsbygdens utmaningar så snart som möjligt. Jag är väldigt glad att utskottsmajoriteten så tydligt betonar vikten av en utredning och

uppmanar regeringen att tillsätta en parlamentarisk utredning med samtliga partier.

Jag tror att det är viktigt att en eventuell utredning lyfter på många stenar och därigenom lyfter upp landsbygdsfrågorna på den politiska dagordningen. Staden har blivit norm i debatten, och det är någonting vi måste bryta.

I nästa debatt här i kammaren kommer energipolitiken att diskuteras. Ett förslag som berör både energipolitiken och möjligheterna till en förbättrad regional tillväxt är förslaget om bygdepeng. Bygdepeng innebär att en viss andel av intäkterna från ett vindkraftverk går tillbaka till den bygd där vindkraftverket står.

Resonemanget är väldigt logiskt. Det finns ett relativt litet antal investerare som satsar på att bygga ut vindkraft i Sverige. När det etableras i ett område får berörd markägare en ersättning från vindkraftsbolaget. Men ibland bor inte markägaren i området, och ofta är det fler som berörs av en vindkraftsetablering än bara berörd markägare. Därför är bygdepeng ett sätt att kompensera dem som bor i en bygd där vindkraften etableras. Det fina i bygdepengen är att avsättningen inte går till dem som enskilda personer utan till hela bygden som ett område. Det gör att pengarna kan användas där de gör mest nytta för hela bygden.

I dag använder sig vissa vindkraftsetablerare av bygdepeng, men andra gör det inte. Problemet är att det saknas en bra lagstiftning på området som gör spelreglerna lika och gör det möjligt att kräva bygdepeng vid en etablering.

På vattenkraftssidan finns en bygdepeng som utgår till vattenkraftskommunerna och som används till lokal utveckling. Denna bygdepeng regleras i en förordning. På vindkraftssidan har en bygdepeng uppstått som ett krav från olika kommuner och organisationer, men det har skett på frivillig väg utan förordningsreglering.

Vänsterpartiet vill att även bygdepengen för vindkraft regleras i en förordning. Det skulle göra det svårare för oseriösa aktörer att verka och öppnar inte för diskussion om otillbörlig påverkan av personer.

Genom att utlokalisera statliga myndigheter och bolag till olika delar av Sverige kan hela landets resurser och kompetens tas till vara. Det ger arbetstillfällen och kan bidra till en positiv utveckling för mindre orter på landsbygden. Det är viktigt när nya statliga verksamheter startas att de redan från början utlokaliseras till olika delar av Sverige och att befintliga statliga arbeten värnas i hela landet.

De senaste månaderna har det kommit flera oroande signaler om att statliga jobb försvinner, eller riskerar att försvinna, från landsbygden. Det gäller både statliga myndigheter och bolag. Arbetsförmedlingen aviserade i höstas att 100 kontor skulle läggas ned, men som tur var lades förslaget i byrålådan tills vidare.

Trafikverket har bestämt sig för att flytta verksamhet från Ånge, Boden, Hallsberg och Norrköping till orter som Stockholm, Göteborg, Malmö och Gävle. Lantmäteriet aviserade nyligen nedläggning av sin verksamhet i Bollnäs, Malung, Sollefteå, Storuman och Strömsund. SBAB har meddelat sina kunder att landsbygden inte är intressant, vilket uppenbarligen skett med regeringens goda minne enligt de svar vi fått på de skriftliga frågor vi ställt till näringsministern.

De statliga jobben har totalt sett ökat med ca 5 700 arbetstillfällen sedan 2004. I mindre kommuner har dock dessa jobb samtidigt minskat med 4 000 arbetstillfällen. Dessa arbetstillfällen har i stället koncentrerats till de större kommunerna. Det betyder att de stora kommunerna fått ett tillskott på ca 10 000 statliga jobb, varav 7 500 har kommit till Stockholm, medan de minsta kommunerna blivit av med en oproportionerligt stor andel statliga jobb.

I regeringens budget, som man har förhandlat fram med oss i Vänsterpartiet, står det att ”myndigheter som behöver vara lokaliserade i Stockholm bör pröva om delar av verksamheten kan lokaliseras på annan plats. Utgångspunkten är att nya myndigheter i första hand bör lokaliseras utanför Stockholms län.” Det tycker jag är en väldigt bra formulering.

I regeringens strategi finns också en ambition att minska statens lokal-kostnader. Det gör man rimligast genom att lokalisera statliga jobb till platser med lägre hyror. Tyvärr verkar många myndighetschefer tro att det bästa är att finnas i Stockholms innerstad där kontorshyrorna är väldigt höga. Staten skulle kunna leverera en bättre service till medborgarna om man lade resurserna på verksamhet och personal i stället för dyra lokal-hyror.

Ekonomistyrningsverkets analys visar att statens hyreskostnader har ökat med 21 procent under perioden 2006–2013, vilket främst beror på att hyran per kvadratmeter har ökat. Den sammanlagda lokalarean var i stort sett densamma 2013 som 2006, men lokalarean har ökat i storstadsregionerna Stockholm och Malmö.

Riksdagen bör därför tydliggöra för regeringen och dess myndigheter vikten av att statliga jobb sprids i hela landet. Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation nr 4 om att statliga jobb ska spridas i hela Sverige.

Anf. 10 ANDERS AHLGREN (C) replik:

Herr talman! Jag vill göra en jämförelse med det som landsbygden levererar. Om du tänker på vad du åt till frukost i dag, elen till din bil, stålet till bron som du passerar på väg till jobbet, vindkraftselen som du har till din telefon eller trästommen till ditt hus har allt levererats av landsbygden. Det är här naturtillgångarna finns, det är här vår framgångsrika basexport-industri finns, och det är här som stora delar av besöksnäringens expansionsmöjligheter finns.

Om vi ska klara utmaningarna måste vi därför använda alla våra fördelar både i städerna och på landsbygden. Sverige utanför Stockholms tullar är allt annat än tärande, tvärtom. Det är här vi hämtar råvaror som världen efterfrågar – mat, mineraler, energi, för att bara ta några exempel. Med det som utgångspunkt vill Centerpartiet stärka den regionala ekonomin genom att utreda regionaliserad beskattning av fastigheter inom industri- och energisektorn.

Jag skulle vilja fråga: Är det rimligt att det sker ett återflöde av resurser som främjar regional tillväxt och utveckling i hela landet som en motprestation till det som landsbygden levererar?

Anf. 11 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Tack, Anders Ahlgren, för frågan! Som princip finns det en rimlighet i att vi omfördelar mellan regioner på ett sätt så att alla re-

gioner i Sverige får möjlighet att utnyttja sin potential och bidra till tillväxten i Sverige. Vi måste få en balans i Sverige där vi i möjligaste mån åtminstone växer någorlunda jämnt tillsammans.

Vårt grannland Norge är väldigt intressant. Jag hade förmånen att besöka Alta som är huvudort i norska Finnmark, motsvarande Norrbotten i Sverige.

Där har man haft en helt annan politik för på vilket sätt man vill se att hela Norge ska leva. Man har också på ett tydligare sätt överfört resurser från staten till de olika regionerna. Bland annat har man en lägre beskattning i de nordliga regionerna i Norge. Man har avräkning av studiemedel och en del andra saker.

Vänsterpartiet har inte tagit ställning till samma modell som Anders Ahlgren föreslår där man har en återföring av fastighetsskatten för olika former av fastigheter som finns på landsbygden till de regioner där de finns.

Vi har föreslagit en del åtgärder på olika sätt. Här lyfter jag fram bygdepeng som ett sätt där inkomster från vindkraftsetableringar kunde återföras tillbaka till landsbygden. Jag kan även se andra förslag som är intressanta. Avräkning av studiemedel är ett sådant. Statliga jobb och andra jobb som kräver akademisk utbildning och därmed att man studerar gör att man drar på sig studieskulder. Dessutom minskar motiven för att flytta tillbaka till landsbygden i en del fall. Det behöver vi åtgärda för att stärka konkurrenskraften i hela Sverige. Det ska finnas god personalförsörjning och därmed avräkning av studiemedel.

Anf. 12 ANDERS AHLGREN (C) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret. För vår del använder vi skatteutjämningsystemet som det mest effektiva sättet att skapa en gemensam skattebas så att den blir ganska likvärdig i våra kommuner. Vi ska kunna leva och driva skolor och äldreomsorg och sådant på ett rättvist sätt.

I Norge har man några andra exempel. Du nämnde studiemedel som ett typexempel. Det har man också provat där, i norra delen av landet. Man gör också en stor återföring av pengar till de kommuner som har vattenkraft, till exempel. De kanske hamnar lite orättvist, men det är ändå ett sätt att återföra rätt mycket resurser till kommunerna.

Jag skulle vilja ställa en annan fråga. Du har en interpellation liggande som jag inte tror att du har fått svar på ännu. Där finns ett avsnitt som jag gärna skulle vilja att du utvecklar. Du skriver att i regeringens budget, som man har förhandlat fram tillsammans med Vänsterpartiet, står det: ”Myndigheter som behöver vara lokaliserade i Stockholm bör pröva om delar av verksamheten kan lokaliseras på annan plats. Utgångspunkten är att nya myndigheter i första hand bör lokaliseras utanför Stockholms län.”

Det är intressant om det är många som har en sådan uppfattning. Jag skulle vilja att du utvecklar hur Vänsterpartiet vill se att detta ska gå till. Och när, i så fall, ser du en tidsaxel för sådant här?

Anf. 13 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Om vi börjar med den kommunala skatteutjämnningen tycker jag att det är viktigt att det är grunden i utjämningsystemet för den regionala tillväxten i landet. Jag är förvånad över att man från

Centerpartiets sida gick med på det moderata kravet om att muta de 13 Stockholmskommunerna och några kommuner runt Malmö, som är de som har den starkaste skattekraften i Sverige, och att de skulle få en införselavgift som kostade skattebetalarna 1 miljard. Detta återtog ni nu i er budget. Jag tycker att det var en märklig reform för att stärka den regionala tillväxten; i princip ger man ju bara till dem som redan har mycket.

Om vi återvänder till de statliga bolagen är det helt riktigt att jag har en interpellation till Ardalan Shekarabi. Vi håller just nu på att förhandla om vilket datum vi ska ha denna interpellationsdebatt. Jag skulle jättegärna ha haft den i tisdags. Nu blir den av lite senare, men den är i varje fall i högsta grad aktuell.

Vänsterpartiet är inte en del av regeringen och är därmed inte med och styr de myndigheter som etableras eller hur de lokaliseras. Men vi kan vara med i budgetförhandlingarna och tydliggöra för regeringen vad vi tycker och vad vi tycker ska vara regeringens politik. Det är också detta vi fick igenom i den höstbudget som vi lade fram tillsammans, och vi kommer säkerligen att få igenom det i de framtida budgetarna också.

Jag tycker att det är viktigt när man bestämmer sig för att starta en ny myndighet att man kollar var i landet den typ av kompetens finns som man söker för den berörda myndigheten och att man tittar utanför Stockholms län.

Det vi har sett de senaste åren, och det vi ser i statistiken, är att jobb i princip hela tiden flyttar till Stockholm. Ett tydligt exempel är min egen hemstads myndighet, MSB, där ledningsfunktionen sitter i Stockholm men den övriga myndigheten i Karlstad. Vi får hela tiden exempel på att olika chefsfunktioner och stödfunktioner för chefer har flyttat en i taget. Till slut är det väldigt många anställningar. Detta oroar mig mycket, för jag vet att det inte bara händer inom MSB utan även inom en rad andra statliga myndigheter.

Jag hoppas att man startar statliga myndigheter utanför Stockholm och att man provar annan verksamhet.

Anf. 14 SAID ABDU (FP):

Herr talman, svenska folket och ärade ledamöter! I mitt företagande har jag rört mig mycket runt Dalsland, Värmland och Västergötland, där jag har sett vad entreprenörskapet kan göra för att vitalisera vårt land. Från storstaden till glesbygden är företagandet nyckeln till utvecklingen i en globaliserad värld. All form av tillväxt vilar på företagens axlar. Folkpartiets politik utgår från att man ska kunna jobba och driva företag oavsett i vilken del av landet en person verkar. Med dagens digitala lösningar och med hög kvalitet på offentlig service och god infrastruktur är det också möjligt.

Herr talman! Jag har vuxit upp i Vänersborg och Trollhättan och sett många av de fantastiska mindre orter som lätt glöms bort i den Stockholmspräglade politiken. Men jag kommer inte från Stockholm, och jag tänker inte glömma mitt ursprung. Jag är präglad av den stolta företagstradition vi har i Västsverige. Genom entreprenörskap har vi nyttjat naturtillgångar för att bygga och utveckla min bygd.

För att ge stad och land verktyg för hållbar tillväxt och utveckling behövs bra politik för företagande samt satsningar på infrastruktur och

samhällsservice. Här måste vi i det offentliga ta ansvar och garantera god kommunikation för såväl vägtransporter som digitala försändelser på nätets motorväg. Från Folkpartiets och Alliansens sida står våra prioriteringar klara i all sin tydlighet för Sveriges företagare: Vi vill fortsätta vårt Sverigebygge med en tydlig företags- och jobblinje.

Herr talman! Folkpartiet och Alliansen har tidigare lagt fram en bredbandsstrategi för att hela Sverige ska ha bredband i världsklass. Mellan 2012 och 2014 har 1,1 miljarder satsats på bredbandsutbyggnaden. Vi är dock inte nöjda. I dag sker företagandet dygnet runt. Oavsett var man är i landet – i sommarstugan eller på en skogsväg mellan Halleberg och Hunneberg – är det viktigt att man är kontaktbar och kan nås. Jag, Folkpartiet och Alliansen lovar att fortsätta vårt arbete för ett bredband i världsklass för Sveriges företag.

Herr talman! Jag nämnde tidigare att jag inte kommer från Stockholm, men givetvis erkänner jag Stockholms betydelse för hela landet. Vissa frågor kan vara viktiga för Stockholmsregionen, men ibland kan de vara ännu viktigare för landets regioner. Det jag talar om är Bromma flygplats. Det är en viktig knypunkt för företagandets nervsystem i landet. För företagen i Västsverige är rutten Landvetter–Bromma med 14 turer per dag en fråga om regional tillväxt. Bromma är vägen till Stockholm och resterande delen av Europa för våra jobbskapande hjältar. Bromma är vägen till tillväxt, jobb och utveckling för företagare från Landvetter, Höga kustens flygplats och Sturup. Bromma är som sagt en riksangelägenhet och en motor för regional tillväxt. Därför säger jag: Därför Bromma!

Som företagare finns det få saker som jag ogillar så mycket som osäkerhet. Men med den nya regeringen sprider sig osäkerheten över landet. Efter Miljöpartiets stoppultimatum om Förbifart Stockholm har ca 200 miljoner skatte kronor skyfflats ned i halvgrävda gropar. En gång i tiden var Socialdemokraterna en garant för infrastruktursatsningar. I dag sitter de i baksätet när Miljöpartiet kör ned i diket.

Jag har en fråga: Vad blir nästa stoppultimatum som det tillväxtfientliga partiet kommer att få igenom? Kan jag säga till mina väljare i Västsverige att det inte kommer att bli ett nytt stoppultimatum även där? I Västsverige kommer vi överens och styr tillsammans i regionen.

Mot minoritetsregeringen och den rödgröna röran står ett tydligt alternativ som under åtta år har garanterat regional utveckling och gynnat Sveriges företag.

Jag vill med detta sagt anhålla om fortsatt förtroende för Alliansens tillväxtvänliga linje genom att yrka bifall till Alliansens reservation 2. (Applåder)

Anf. 15 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Den regionala tillväxten är starkt beroende av vilka statliga beslut som tas men också av vilka prioriteringar som görs i respektive region och län och vad som faktiskt önskas av staten.

Jag liksom Said, min kollega från Folkpartiet, kommer från Trollhättan i Västra Götaland. Där har man mer än en gång talat om vikten av att de 49 kommunerna i Västra Götaland måste vara ense i sina prioriteringar, inte minst när det gäller infrastruktursatsningar.

Allting kan inte göras åt alla. Det är tyvärr politikens dilemma hela tiden. I valrörelser låter det däremot oftast som att allting går att lösas åt alla. Men jag skulle vilja påstå att den regionala tillväxten handlar om att ha ett levande Sverige där alla orter har något slags basutbud. Man skulle såklart kunna fråga sig om inte kommunsammanslagningar vore en vettig idé med tanke på att vi har många små kommuner som inte har tillgång till det riktiga basutbud som jag anser borde finnas. Hur ska man göra det? Allting är inte statens ansvar, eller det offentligas över huvud taget – kommunens eller landstingets.

Den offentliga servicen på landsbygden har betydelse. I den här talarstolen har det många gånger talats om vikten av att de statliga myndigheterna flyttas ut från storstaden. Det har talats om det här i dag också. Men faktum är att regleringsbrevet och budgeten ofta står i kontrast till varandra. Det går inte att få ihop de olika kraven. Om man å ena sidan drar in medel till myndigheterna och å andra sidan säger att det är viktigt att de är kvar ute i bygden med sina kontor måste något slags prioritering göras inom myndigheten.

Oavsett vad vi lokala politiker kan tycka när vi är på hemmaplan och får höra kritik om att det ena kontoret efter det andra har lagts ned eller flyttats, måste kanske vi som politiker på riksnivå – när vi tar den roll som vi har när vi är här i riksdagen – bli bättre på att poängtera och vara uppmärksamma på att de olika kraven många gånger står i motsats till varandra.

En sak som har varit på tapeten under den senaste veckan är möjligheten till kontanthantering. Jag anser att länsstyrelserna borde få ett större uppdrag i fråga om att se över behoven i sina kommuner så att alla invånare har tillgång till finansiella tjänster.

Det stod i veckan att Skatteverket ska granska branscher med omfattande kontanthantering. Skönhetsvård, bilvård, tatuerare, frisörer, cateringföretag och food trucks och vad det nu var ska granskas särskilt. Och på landsbygden har många delar av besöksnäringen en ganska stor kontanthantering. Det som nämns är just säkerhetsaspekten. Det är inte säkert att hantera kontanter alla gånger eftersom rånrisken är överhängande. Då blir det också en rättsfråga. Hur snabbt kan polisen hantera saker när de händer?

Torghandeln har också varit på hugget i minst ett par år när det gäller möjligheten till kontanthantering. Det finns många aspekter av detta, inte minst de nya sedlar och mynt som har visats upp i veckan.

Vi kan väl vara ense om att bankerna inte är särskilt service-minded när småföretag eller föreningar vill hantera kontanta medel, vare sig det gäller att ta emot eller lämna ut. Med tanke på de avgifter som bankerna tar ut kan man undra hur det kan komma sig att man inte tar vara på småföretagens verksamheter ute i bygden utan i stället försvårar hanteringen.

Ska vi ha servicepunkterna med tillgång till försäljning av livsmedel, drivmedel, ombudstjänster – apotek, systembolag och vad det nu kan vara? Det går an att säga att man kan köpa via nätet och inte behöver ha alla affärer in på knuten. Men kära nån, då måste det finnas ett ställe där man kan hämta ut sina paket utan att behöva åka buss eller något annat i flera mil. Detta är en helhetsfråga som vi måste diskutera och fundera mycket

mer gemensamt på. Ingen kan vara emot att vi har en levande ort där man har tillgång till basutbudet.

Det statliga riskkapitalet har nämnts som en viktig del i det regionala tillväxtarbetet. Det kan jag hålla med om, om man samtidigt ser behoven av tillgång till infrastruktur. Man kanske ska använda en del av de medlen för att tillhandahålla bättre vägar, se till att bredbandsutbyggnaden fungerar, att det finns tåg och inte minst att det på en ort finns någonstans att gå av tåget. De pengarna är kanske lika motiverade för att existerande företag ska fungera och vara kvar på de små orterna i stället för som kapitalförsörjning i sig. Riskkapital kanske inte behövs på samma sätt, om vi tillgodoser behoven av infrastruktur.

En annan sak i sammanhanget är vikten av lokala medier och bristen på lokal bevakning som vi ser alltmer av. Ju mindre vi vet om hur människor har det på landsbygden och på de små orterna desto större blir möjligheten för de stora städerna att ta för sig. Det bekymrar mig ganska mycket. Gratistidningar växer naturligtvis upp på ett helt annat sätt på större orter. Det finns ingen marginal för att ha den typen av annonsfinansiering på små orter. Men medierna har ett jättestort värde även för dem som bor på landsbygden, för att se vad som händer och sker. Annars blir skillnaderna mellan stad och landsbygd ännu större.

Jag ska avsluta med att det fanns en stark näringslivsprofil i Västra Götaland som för ett antal år sedan yttrade att "Dalsland borde bli ett friluftsområde". När jag hörde det blev jag otroligt upprörd. Landsbygden ska inte finnas bara för att människor ska ha rekreatiomsområden. Landsbygden med sina förutsättningar behövs för att vi ska kunna ha ett levande Sverige. Det är inte så enkelt att folk från stan bara kan åka ut på landet och ha sina stugor och sina aktiviteter – bada, campa, fiska eller vad det nu är. Det handlar om att skapa arbetstillfällen, att våga starta företag som även kan fortsätta drivas på landsbygden, så att vi får ett Sverige som håller samman.

(Applåder)

Anf. 16 MATTIAS JONSSON (S):

Herr talman! När det gäller regional tillväxtpolitik skulle jag vilja inleda med att säga att Sverige väl fortfarande är ett av världens bästa länder att leva i. Men vi kan se i både mindre orter och större städer att det under flera år har växt fram en större osäkerhet. Vi har i dag ungefär 400 000 personer som är arbetslösa. Långtidsarbetslösheten har skenat. Vi har kunnat se att klyftorna ökat. Sverige faller i mätningar om konkurrenskraft, och andelen som har möjlighet att studera på högskola har minskat.

Vår uppgift de kommande åren är att se till att vi håller samman Sverige, för tillsammans kan vi göra mycket och vända utvecklingen. Men då måste vi välja framtidsreformer och investeringar i fler jobb. Genom att nyttja hela landets utvecklingskraft skapar vi fler jobb och stärker Sverige. En aktiv regional tillväxt- och utvecklingspolitik ska bidra till att hela landets utvecklingskraft tas till vara. Den måste utgå från att hela landet hänger ihop och att vi är beroende av varandra.

Vi vill använda den regionala tillväxtpolitiken som ett verktyg för utveckling av precis hela landet. En levande landsbygd är en förutsättning för att Sverige ska stå sig väl på den globala arenan. Samtidigt står

landsbygden inför stora utmaningar vad gäller tillgänglighet till offentliga och privata tjänster. På många håll kan vi se att det blir allt längre – många tidigare talare har lyft fram det – till närmaste butik, mack, serviceställe. På många orter blir det också svårare för de små företagen att finnas kvar och utvecklas.

Herr talman! Riksdagens mål för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft. I det här betänkandet berörs ett antal sådana frågeställningar. Vi har hört ledamöter diskutera lokaliseringen av statliga myndigheter och bolag och den kommersiella och offentliga servicen på landsbygden. Bredband har också diskuterats liksom kompetensförsörjning och infrastruktur. Det är viktiga frågor.

Regeringen kommer att tillsätta en parlamentarisk utredning med uppdrag att lämna förslag till hur en långsiktigt hållbar och sammanhållen landsbygdspolitik ska se ut. Där kommer regeringen inom kort med en närmare presentation. Utredningen ska utarbeta en strategi för landsbygdens utveckling, lämna förslag till mål för en hållbar sammanhållen landsbygdspolitik och föreslå vilka medel och åtgärder som krävs för att nå dessa mål.

Det statliga riskkapitalet i det regionala tillväxtarbetet har också tagits upp. Syftet är att åtgärda kartlagda brister i kapitalförsörjningen för nya och växande små och medelstora företag. Sedan 2009 finns elva regionala riskkapitalfonder i Sverige. Fonderna drivs som projekt inom ramen för de åtta regionala strukturfondsprogrammen och finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden. Där vill vi ha en översyn för att kunna ta ytterligare steg.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson från Moderaterna talade lite grann om jämställdhet i det regionala tillväxtarbetet, vilket är jätteviktigt. Regeringen välkomnar att ett flertal län i dag använder jämställdhet som ett medel att uppnå hållbar regional tillväxt och attraktionskraft, det vill säga ta vara på både kvinnors och mäns kunskap, affärsidéer och innovationsförmåga. Samtidigt kan vi konstatera att mycket arbete kvarstår i flera län bland annat för att uppnå jämställdhet i styrsystemen, erhålla en jämn könsfördelning bland företagare, minska könssegregationen på arbetsmarknaden och erbjuda utrikesfödda kvinnor företagsrådgivning och hjälp med finansiering.

Jag nämnde lokaliseringen av statliga myndigheter och statliga bolag. Det kan bidra till att hela landets resurser tas till vara på ett bättre sätt. Statliga myndigheter är viktiga arbetsgivare för kompetent arbetskraft samtidigt som de utgör ett betydande kundunderlag för småföretag i stora delar av våra arbetsmarknadsregioner. Placering av statliga myndigheter kan på så vis leda till tillväxt och utveckling i hela landet och därmed motverka den starka urbaniseringstrend som pågår.

Fler myndigheter, eller delar av myndigheters verksamhet, skulle kunna lokaliseras runt om i landet på ett bättre sätt än vad fallet är i dag. Jag kan konstatera att utskottet med tillförsikt noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2015 uttalat att en tydlig utgångspunkt ska vara att nya myndigheter i första hand bör lokaliseras utanför Stockholms län och att de myndigheter som behöver vara lokaliserade i Stockholm bör pröva om delar av verksamheten kan lokaliseras till någon annan plats i

landet. Vi har i dag 152 myndigheter placerade i Stockholm. Gör vi en storstadsanalys ser vi att Göteborg har fyra och Malmö tre.

Servicepunkter har också diskuterats en del. Jag vill understryka betydelsen av god tillgång till kommersiell och offentlig samhällsservice i hela landet. Staten bör därför ta ett särskilt ansvar för att medborgare och näringsliv ska ha tillgång till en grundläggande nivå av kommersiell service. Jag vill speciellt framhålla de så kallade servicepunkterna på landsbygden – livsmedelsbutik, apotek, postservice, bensinmack – och den aviserade parlamentariska utredningen med uppgift att lämna förslag på hur en långsiktigt hållbar och sammanhållen landsbygdspolitik bör se ut.

Vidare görs under perioden 2014–2020 en betydande satsning inom landsbygdsprogrammet för att utveckla lokal service. Pengarna ska användas för stöd till lokal service i form av dagligvarubutiker och drivmedelsanläggningar samt till projekt som utvecklar lokal service i gles- och landsbygd. Jag ser med stort intresse fram emot utredningen om stöd till kommersiell service som ska slutredovisa sitt uppdrag den 31 mars 2015.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 17 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Jag vill fråga Mattias Jonsson om arbetslösheten. Det är intressant att höra att den skenat. Vi kan i ett globalt och europeiskt perspektiv titta på vad som hänt sedan finanskris och lågkonjunktur och allt som många länder varit med om. Då ser vi att vi har en topplacering på OECD:s lista när det gäller hur vi skött vår ekonomi. Det har trots allt tillkommit 340 000 nya jobb, och i det perspektivet blir det som sägs lite märkligt. Folket ute i samhället verkar ha förstått vad som hänt men inte Socialdemokraterna.

Jag har en fråga om arbetslöshet och hur vi skapar jobb. En del av den regionala tillväxten omfattar besöksnäring och turism. Många får sitt första jobb via besöksnäringen – restauranger och hotell – på ställen som Almedalen på Gotland och, med tanke på sportlovet, Åre och Sälen. I er budget vill ni, Mattias Jonsson, ta bort det som är mindre kostnader för att anställa unga. Tiden för vårpropositionen närmar sig, och det skulle vara spännande att få veta lite mer om hur ni tänker om besöksnäringarna som skapar jobb. Vart ska ungdomarna ta vägen? Vi har hört Anders Ahlgren från Centerpartiet tala om att besöksnäringarna är på väg att stängas ned.

Anf. 18 MATTIAS JONSSON (S) replik:

Herr talman! Tack för frågan! Vi har i dag en arbetslöshet på ungefär 400 000 personer, på omkring 8 procent. När vi förlorade regeringsmakten 2006 låg den ett par procent under 8 procent, på ungefär 6 procent. Då sa Ann-Charlotte Hammar Johnssons kamrater att det var massarbetslöshet och ett misslyckande av den tidigare regeringen.

Ni har lagt fram ett antal förslag som alla har gått ut på att sänka skatterna på olika sätt, Ann-Charlotte Hammar Johnsson. Det ska lösa arbetslösheten. Men vi kan konstatera att arbetslösheten ökade under den tidigare regeringens tid. Ungdomsarbetslösheten ligger kvar på 23 procent trots nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga.

Genom den budget som föll ville vi plocka delar av nedsättningen för att göra andra satsningar i stället, bland annat det som vi kallar 90-dagarsgarantin för unga, som vi tror skulle ge större effekt. Om man har fört en politik som inte har fungerat bör man kunna ställa sig frågan: Ska vi ompröva de förslag som inte har gett effekt?

I er egen budget plockade ni bort sänkningen av arbetsgivaravgiften för 25- och 26-åringarna, och där stod det att detta inte påverkade sysselsättningen alls. Men när vi omfördelar är det katastrof, enligt er retorik.

När politiken inte har gett effekt och inte har fungerat vågar vi ompröva den och satsa på något annat som vi tror pressar tillbaka ungdomsarbetslösheten.

Anf. 19 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Saker och ting går i cykler. År 2006 var det högkonjunktur, eller hur? Det var innan vi fick finanskrisen. Det är skillnad när folk sitter i utbildning och inte i arbetslivet i lägen då de bör vara ute. Har man sedan en lågkonjunktur ser det annorlunda ut. Det glömde Mattias Jonsson nämna.

Jag tror inte att höga skatter på arbete leder till mer arbete. För mig är det ologiskt. Det är inte bara vi i allianspartierna som anser att det här är märkligt, utan det finns rätt många organisationer i landet som ser med fasa på det här med för höga arbetsgivaravgifter för unga och redan meddelar att de kommer att ta ned det hela.

Jag skulle vilja använda min tid även till att fråga om jämställdheten. Vi läser i papperen att ni tycker att jämställdhetsarbetet är bra och går framåt men att det finns mer att göra. Jag nämnde i mitt anförande det här med välfärdssektorn. Här finns enligt mig en möjlighet för Sverige att växa, om man kan utveckla inte minst nya innovationer på industriområdet och vardagsinnovationer för människor. Det handlar också om företagande där kvinnor får möjlighet till nya arbetstillfällen på ett nytt sätt med ny arbetsmiljö och smartare sätt att arbeta. Där pratas det från er sida om stopp och förbud. Jag skulle gärna vilja veta hur ni ser på de arbetena.

Anf. 20 MATTIAS JONSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Ann-Charlotte för replikerna.

Vi jämför med andra länder, och det är ganska bra att göra det. Om man gör jämförelser med jämförbara länder – inte med Grekland och andra sydeuropeiska länder som har en väldigt besvärlig situation, som den tidigare regeringen gjorde – står sig Sverige inte så starkt som ni vill göra gällande. Tyvärr är det så. Det är därför jag menar att vi måste våga ompröva politiken. Vi har ungefär samma utgångspunkt och globala konkurrenssituation som våra grannländer. Vi borde klara oss bättre. Jag kan ta Tyskland som exempel på hur man kunnat hantera ungdomsarbetslösheten.

Vi i Socialdemokraterna gör en helt annan analys än vad Moderaterna gör. Ni gör analysen att det är bättre att jaga, kontrollera och piska de arbetslösa att ta jobb. Vi gör en helt annan analys. Vi vill rusta de arbetslösa att kunna ta de jobb som finns på arbetsmarknaden. Det tror vi stärker företagen och deras konkurrenskraft på den globala marknaden.

Ett exempel på något som enligt min uppfattning har missköts är Arbetsförmedlingen, som inte har haft i uppdrag att ha kontakt med företag för att matcha deras behov med de arbetslösa, vilket borde ha varit fallet. Det har resulterat i att vart femte rekryteringsförsök har misslyckats på svensk arbetsmarknad. Det är siffror som Svenskt Näringsliv har tagit fram, och dem borde man ha tagit på större allvar, enligt min uppfattning.

Anf. 21 ANDERS AHLGREN (C) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja återkomma till den belastning ni gör på näringslivet när det gäller beskattningar. 25 miljarder kronor ökar ni beskattningarna med, och merparten av det, eller kanske till och med 23 miljarder, hamnar på företagen. Ni inför skatt på avstånd, det vill säga kilometerskatt på alla transporter, med 14 kronor per kilometer. Ni slopar ungdomsboendet för anställda unga. Företagen kompenseras inte, medan ni kompenserar kommuner och landsting. Ni ökar beskattningen för privatpersoner genom sänkt gräns för statlig skatt och avtrappat jobbskatteavdrag. Ni inför särskild löneskatt för personer som fyllt 65 år. Ni halverar RUT-avdraget. Ni monterar ned Matlandet Sverige, trots att det gett över 9 000 arbeten. Ni flaggar för nedläggning av Bromma flygplats.

I valrörelsen lovade ni att inte höja skatter för enskilda personer. Det blev 25 miljarder. Om man höjer skatter för företag på det här sättet kommer det självklart till slut att drabba konsumenterna. Den andra parten ni har i regeringen, Miljöpartiet, lovade i valrörelsen att höja skatterna med någonstans mellan 40 och 50 miljarder. Att inte Vänsterpartiet är med i regeringen kan man förstå när man har sett deras skattehöjningsförslag från valrörelsen på över 90 miljarder kronor.

På vilket sätt kommer alla kostnadsökningar att förbättra för människor i jobbskapande företag, och hur kommer de att förbättra den regionala tillväxten?

Anf. 22 MATTIAS JONSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Anders Ahlgren för frågorna och de många punkter han räknade upp. Men dessa punkter ingick i en budget som föll, vilket Alliansen och Sverigedemokraterna såg till. Det var faktiskt en borgerlig budget som gick igenom riksdagen.

Jag vill ta upp ett par delar av detta. Anders Ahlgren nämner kilometerskatten. När det gäller siffrorna har vi sagt att vi ska sätta igång en utredning, vilket ännu inte har skett. Ett antal av de förslag vi vill genomföra bör vi analysera. Men med den borgerliga budgeten försvann det 200 miljoner som skulle ha gett möjlighet till vissa utredningar.

Vi ser att de skattesänkningar som ni i Centerpartiet var med och genomförde inte har gett effekt. Vi ser att arbetslösheten i stället har ökat. Vi ser att klyftorna i samhället ökar. Vi har aldrig haft så många rika men heller aldrig så många fattiga i Sverige som just nu.

Vi tror att det är bättre att rusta individen i stället och se till att företagen får förutsättningar att bli konkurrenskraftiga, se till att de får kompetensförsörjning och rätt förutsättningar. Då håller det inte att bara sänka skatterna gång på gång, vilket snarare har gett en omvänd effekt, med ökade klyftor i samhället.

Anf. 23 ANDERS AHLGREN (C) replik:

Herr talman! Det är klart att vi utgår från det budgetförslag som föll i omröstningen. Jag har träffat ganska många företagare som är glada att de fick den här dispensen innan ungdomsskatten införs. Det är bara att titta hur det här kommer att slå. Och det är klart att ni kommer att genomföra de här skattehöjningarna så fort som ni någonsin kan.

Det intressanta i ert resonemang, Mattias Jonsson, är att ni angriper jobbskatteavdraget och de 340 000 nya jobb det har skapat men inte vill plocka bort det. Ni har inte ett enda förslag om det. Ni trappar av jobbskatteavdraget i slutet, men i princip är hela jobbskatteavdraget kvar.

Det är jobbskatteavdraget som i dag driver sysselsättningen i Sverige. För första gången i Sveriges historia är det privat konsumtion som lyfter oss till högkonjunktur. Det har aldrig tidigare hänt. Det har alltid varit exportindustrin som stått för det arbetet tidigare. 340 000 nya jobb skapar skatteintäkter och andra möjligheter, medan ert förslag kommer att minska dem. Det säger ni själva. Jag citerar ur budgetplanen, från s. 57 i budgetpropositionen för 2015: ”De skatteförslag som lämnas och aviseras i denna proposition kommer att bidra till att sysselsättningen och BNP dämpas något. I vilken takt och i vilken utsträckning dessa långsiktiga effekter kommer att realiseras är osäkert och svårt att bedöma.”

Min fråga till dig som regeringsföreträdare, Mattias Jonsson, är hur många jobb som kommer att försvinna med er politik.

Anf. 24 MATTIAS JONSSON (S) replik:

Herr talman! Vår målsättning är glasklar: Vi ska ha lägst arbetslöshet i EU år 2020. För det krävs det kraftfulla insatser med en aktiv arbetsmarknadspolitik men också en aktiv näringspolitik. Vi måste, som jag har nämnt tidigare, rusta de arbetslösa med bättre kompetens för att de ska ha möjlighet att på ett mycket bättre sätt ta de jobb som växer fram på arbetsmarknaden.

Vi vill, och det har vi också talat om under ganska lång tid, inrätta det vi kallar innovationsråd. Vi tror inte att det bara är att sätta upp fingret i luften och lägga fram förslag och tro att det ska ge effekt. Vi måste samtala med näringslivet, kommunerna och arbetsmarknadens parter för att se vad som är den smartaste politiken som ger bäst effekt för att pressa tillbaka arbetslösheten. Ungdomsarbetslösheten är en oerhört viktig och central del i det så att vi inte förlorar en generation unga. Det har gått alldeles för lång tid.

Vi kan se att industrin verkligen behöver förutsättningar för att behålla sin ställning i den oerhört konkurrensutsatta position som den har. Vi har kunnat se att från år 2000 fram till i dag har ungefär 163 000 jobb försvunnit inom industrin.

Vi hade en finansiell kris 2008–2009, som nämnades i ett tidigare anförande här. Hur kom det sig att man slog dövörat till och inte lyssnade på de behov som fanns då, under kristiden? Företag inom bilindustrin, underleverantörer och många andra företag inom det privata näringslivet fick klara sig helt själva. Vi borde ha haft en aktiv regering då. Då kanske vi hade lyckats hantera den skenande arbetslösheten på ett mycket bättre sätt än under de senaste åren.

(forts. § 7)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.51 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

§ 6 Frågestund

Anf. 25 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras av närings- och innovationsminister Mikael Damberg, statsrådet Per Bolund, kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke, socialförsäkringsminister Annika Strandhäll och statsrådet Gabriel Wikström.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Närings- och innovationsminister Mikael Damberg besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Lagen om valfrihet i vården

Anf. 26 CECILIA WIDEGREN (M):

Herr talman! Jag vänder mig till statsrådet Gabriel Wikström.

I dag är rätten att välja vård lika för alla, oavsett var man bor någonstans i Sverige. Göteborgs universitet, SOM-institutet, mäter detta och konstaterar att 80 procent av svenska folket tycker att det här är en självklarhet.

Trots det har statsrådet och regeringen försökt komma till riksdagen och försämma den här rättigheten – rätten för människor att välja sjukvård oavsett var de bor någonstans i Sverige. Det är också den enda reformen som statsrådet, på fem månader, har presenterat för riksdagen. Trots att en majoritet av remissinstanserna var kraftigt emot detta – vårdens företrädare och personalorganisationer – valde statsrådet att komma till riksdagen med ett dåligt berett förslag. Lagrådet underkände detta, och statsrådet återkallade propositionen.

I dag står vi i att riksdagens socialutskott har fattat ett beslut om att regeringen inte bör återkomma till riksdagen med ett nytt försämrat förslag och också att man ska avsluta beredningen av frågan. Därför är min fråga till statsrådet: Kommer statsrådet att följa riksdagens beslut och därmed avbryta beredningen av frågan och inte försämma vårdvalet?

Anf. 27 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! När det gäller den så kallade tvångs-LOV, det vill säga obligatoriet för landstingen att tillämpa LOV, är det mycket riktigt så att regeringen gick fram med en proposition för att avskaffa detta. Vi vet

nämligen att LOV i dess nuvarande utformning har stora brister, något som inte minst riksrevisorerna påpekade i höstas.

De bristerna kvarstår. Det finns fortfarande frågetecken kring hur LOV fungerar och om det verkligen leder till att vård ges efter behov i hela landet.

Exakt hur vi ska gå vidare med frågan – regeringen har ett ansvar för detta – är någonting som vi får återkomma till. Men jag vill understryka att frågan är viktig även i fortsättningen.

Anf. 28 CECILIA WIDEGREN (M):

Herr talman! Jag ställde medvetet en fråga till statsrådet som man kan svara ja eller nej på: Kommer man att följa riksdagens beslut eller inte om att inte komma tillbaka med en försämring i fråga om lagen om valfrihet?

I måndags var jag på en av de 200 vårdcentraler som har vuxit fram. Det finns en politisk oro där över att man inte kan fortsätta att utveckla sjukvården – det vill man göra. Det är som en våt filt som ligger över den nära vården i Sverige, eftersom den politiska osäkerheten kvarstår. Det är därför en majoritet i riksdagens socialutskott har fattat det här beslutet och lagt fram ett förslag på riksdagens bord.

Kommer statsrådet och regeringen att fullfölja det av riksdagen fattade beslutet och avsluta beredningen och inte återkomma med ett nytt förslag?

Anf. 29 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag tycker att Cecilia Widegren blandar äpplen och päron. Tidigare har man i den här kammaren anfört att den osäkerhet som man menar finns bland en del vårdföretagare skulle bero på de utredningar som regeringen har aviserat på området. Vi tror inte att utredningarna på något sätt är ett hot mot de vårdföretagare som finns och som bedriver en seriös verksamhet. Däremot är de nödvändiga, eftersom vården i Sverige och välfärdssektorn i stort har genomgått stora reformer under de senaste 20–25 åren. Det är reformer som behöver utvärderas och tittas över. Vi vet ju att det samtidigt finns stora brister som ibland hänförs till exempelvis new public management-filosofin, som tillämpas i stora delar av välfärden. Det här ingår i de frågor som vi nu tittar över.

Värnandet om demokratin och yttrandefriheten

Anf. 30 HANNA WIGH (SD):

Herr talman! Jag har en fråga till demokrati- och kulturminister Alice Bah Kuhnke.

Den 25 december kunde jag läsa i kvällstidningar om hur demokratiministern uttalade sig i demokrativärmande och hoppingivande ordalag om vikten av att slå vakt om och stärka vår demokrati. Då handlade uttalandet om en moskébrand i Eskilstuna. Än i dag har vi inte fått besked om den faktiska brandorsaken. Ändå valde demokratiministern att tala om hot mot vår demokrati och vikten av att stärka vår demokrati och att motverka islamofobi.

Det tycktes till en början som en handlingskraftig demokratiminister som skulle ta de utmaningar vårt demokratiska samhälle står inför på allvar. Sedan dess har det hänt mycket runt om i världen. Vi har bevittnat

vidriga angrepp på demokratin och yttrandefriheten. Alldeles nyligen tycks en svensk kulturarbetare, konstnär, ha varit måltavla för ett attentat i ett av våra nordiska grannländer. Jag oroas över den utvecklingen i vårt land, demokratiministern.

Jag undrar över demokratiministerns värnande om vår demokrati och om hon kommer att slå vakt om vår yttrandefrihet och kunna säga: Je suis Lars Vilks.

Anf. 31 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr talman! Tack för frågan! Jag och regeringen kommer absolut att slå vakt om vår yttrandefrihet. Det är obehagliga och djupt oroväckande tider som vi lever i. Då krävs det att vi alla, samtidigt som vi håller huvudet kallt, slår vakt om yttrandefriheten, religionsfriheten och de andra friheter som vi har.

Regeringen har en rad intensiva arbeten på gång. Det handlar bland annat om att stärka vår demokrati långsiktigt. Det gör vi inte minst med det arbete som görs av den särskilda samordnaren mot våldsbejakande extremism: Mona Sahlin. Det bereder vi nu också för att det ska fördjupas.

Men, som sagt, det här är ett arbete som vi behöver vara många som ägnar oss åt för att hålla vår yttrandefrihet högt och orörd i dessa tider.

Anf. 32 HANNA WIGH (SD):

Herr talman! Det jag verkligen ville veta och som jag känner att jag fortfarande inte har fått svar på handlar om demokratiministerns värnande om vår demokrati. Den tystnad som har varit från demokratiministern i de här fallen oroar nämligen mig, när vi ser vad som händer i vårt land.

Det jag vill veta är om vår demokratiminister kommer att göra skäl för namnet demokratiminister eller om vi i stället kanske bör kalla henne för anti-islamofobi-minister. Det är en rad extremistiska organisationer som har slagit rot i vårt land. Det jag vill veta är: Kommer du att stå upp för Lars Vilks rätt till yttrandefrihet? Det handlar om att våra konstnärer inte ska behöva utöva självzensur. Det finns en rad oroande områden.

Sverigedemokraterna har tidigare tagit ställning för yttrandefriheten genom att bland annat publicera Muhammedkarikatyrerna på SD-Kurirens hemsida, vilken stängdes ned av den förra socialdemokratiska regeringen. Detta föranleder en rad frågor. Jag undrar om vår demokratiminister står upp för Lars Vilks och kan säga: Je suis Lars Vilks.

Anf. 33 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr talman! Jag är demokratiminister, och jag står upp för yttrandefriheten. Och alla konstnärer, inklusive Lars Vilks, har rätt att uttrycka sig.

Jag blir däremot mer orolig för att du tycker att jag har varit tyst. Jag gör intervjuer varje dag just kring dessa frågor. Jag får väl dela med mig av dem och skicka lite pressklipp och länkar sedan. Men det här är oerhört viktigt. Yttrandefriheten måste värnas. Då gäller det att vi inte lägger våra egna åsikter, tankar eller tyckanden på kulturarbetarna utan låter dem ge uttryck för det de känner. Vi måste samtidigt alla förstå att det stärker vår demokrati.

Anf. 34 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! Min fråga är också till Alice Bah Kuhnke.

Stadsmissionen, Röda Korset och Myrorna utgör tillsammans med andra ideella organisationer en helt fantastisk verksamhet som gör mycket gott på många olika sätt utan eget vinstintresse. Men sedan årsskiftet är de tvungna att betala moms, vilket ställer till det rätt ordentligt för verksamheten.

Tidigare har frågan gått till finansministern, som har varit väldigt tydlig med att hon inte tänker vidta några åtgärder. I går kom det besked om att hon backar. Hon är beredd att vidta åtgärder. Men fortfarande saknar vi besked om när, och om det i så fall ska gälla retroaktivt.

Alice Bah Kuhnke är kulturminister men också ansvarig för politiken för det ideella samhället. Därför vore det intressant att höra hur hon tänker kring dessa frågor. På vilket sätt driver ministern på arbetet i regeringen så att detta kommer fram snarast möjligt?

Anf. 35 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Tack, Annika Qarlsso, för frågan!

Precis som frågeställaren sa har finansministern varit väldigt tydlig i går och i dag med att det här är någonting som regeringen har sett allvarligt på och kommer att åtgärda.

Politiken för det civila samhället lyfter fram just det civila samhällets organisationers särart och vikten av att det civila samhällets organisationer får möjlighet att verka. Därför behöver vi ständigt se över vilken infrastruktur som det civila samhällets organisationer lever i så att vi främjar deras möjligheter att bedriva sina fantastiska verksamheter.

Vad jag förstår kommer de förändringar som nu behöver ske att ske inom kort, förhoppningsvis före halvårsskiftet.

Anf. 36 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! Jag tackar så mycket för det beskedet. Jag tänker också att det kan finnas en poäng med att ge signalen ut till de här organisationerna ifall detta även kommer att gälla retroaktivt, eftersom det infördes nu vid årsskiftet.

Momsfrågan har oroat hela det civila samhället. Vi hade den på bordet i alliansregeringen under den förra mandatperioden. Då kom hotet från EU, och vi slet hårt för att stoppa EU från att tala om för oss att vi var tvungna att momsbelägga. Vi lyckades hålla emot, men när nu den här domen kom var det olyckligt att finansministern inte tidigt var tydlig med att man inte ville belasta dessa organisationer.

De här frågorna handlar också om möjligheten att som privatperson skänka pengar och göra avdrag för det. Även detta är under hot från er regering, och det är också en viktig del för att dessa organisationer ska kunna jobba på ett bra sätt.

För det första: Kommer momsändringen att gälla retroaktivt? För det andra: Hur ser ministern på den andra delen, alltså att man omöjliggör avdrag för privata personers insatser för de här organisationerna?

Anf. 37 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr talman! Som finansministern meddelade i går och tidigare i dag kommer vi att förändra de här reglerna så att situationen löses. Jag kan tyvärr inte ge besked om hur det kommer att se ut retroaktivt, men jag är övertygad om att vi kommer att få besked i den frågan också.

Det här är, precis som Annika Karlsson säger, till del en EU-fråga. Det är ständiga utmaningar med att anpassa och samtidigt gå hand i hand med de andra länderna inom unionen.

Det civila samhällets förutsättningar i övrigt är en fråga som regeringen och jag har stora ambitioner för. Vi ser en oerhörd potential i det civila samhällets organisationer, långt utanför de välfärdstjänster som den tidigare regeringen framför allt hade fokus på när det gällde det civila samhällets organisationers innebörd.

Jag hoppas att jag kommer att kunna återkomma och visa på vilket sätt vi kommer att driva en politik som också främjar det civila samhällets organisationer.

Hanteringen av industrivarsel

Anf. 38 HANNAH BERGSTEDT (S):

Herr talman! Långshyttan, Surahammar och Borlänge är några av de orter som har drabbats av varsel inom industrin. I förra veckan varslade LKAB 400 personer i Kiruna i Norrbotten.

Under 2008 gick också en våg av varsel genom Sverige, och den dåvarande regeringen mötte detta med ytterligare sänkta skatter och avregleringar. Nu undrar jag på vilket sätt vi kommer att se en skillnad från sittande regering när det handlar om att motverka de varsel som vi ser i dag.

Jag ställer min fråga till Mikael Damberg.

Anf. 39 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Tack för frågan! Det finns ingenting som oroar så mycket, lokalt och regionalt, runt om i Sverige som när stora varsel drabbar den egna bygden. Det innebär förlorade jobb och förlorade investeringar. Det kan också innebära mindre framtidstro regionalt runt om i Sverige.

Det man kan se i Sverige, om man lyfter sig en aning, är att den svenska och den internationella konjunkturen går åt rätt håll. Vi ser nu faktiskt de lägsta varselsiffrorna sedan 2007. Fortfarande kommer dock varslen, och vi ser att tillverkningsindustrin fortfarande brottas med en väldigt skarp internationell konkurrens som man måste hänga med i och klara på ett väldigt avgörande sätt.

Det som regeringen har satt fokus på är därför kortsiktiga insatser som handlar om utbildningspolitik och insatser för samverkan kring forskning och utveckling som handlar om hur vi klarar kompetensbehoven, men också långsiktiga insatser som handlar om innovationsrådet, exportstrategi och också en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige.

Anf. 40 HANNAH BERGSTEDT (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! I en situation där vi ser att det påverkar marknaden för bland annat stålindustrin och basindustrin påtalar det här naturligtvis också vikten av en breddad arbetsmarknad. Det är klart att vissa bolag och vissa områden är konjunkturkänsliga inom ett visst område, men till exempel i mitt hemlän som är väldigt beroende av skogs- och malmindustrin är det angeläget att se till att bredda den arbetsmarknad som finns. Detta berör naturligtvis inte bara Norrbotten utan även andra stora delar av landet.

Jag vill gärna höra ministern svara på hur man tänker bredda arbetsmarknaden i hela landet.

Anf. 41 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag inser verkligen den utmaning som det innebär inte minst för gruvindustrin och stålindustrin med de fallande malmpriserna som har pressat och pressar hela industrin med en väldig konkurrens. Vi har ett ganska allvarligt läge, men vi har också förutsättningar i Sverige som är väldigt goda för den här typen av industri.

Det gäller att titta ett steg framåt och fundera på vad det är som krävs för att industrin ska behålla sin konkurrenskraft. Då handlar det väldigt mycket om att ligga längst fram i utvecklingen när det gäller innovation, forskning och utveckling och kunskap. Det är fortfarande så att flera av de här industriföretagen har svårt att rekrytera folk, trots att vi har 8 procents arbetslöshet. Därför har vi stora program för utbildningssystemet för att matcha det som behövs.

När det gäller att bredda arbetsmarknaden är det en regional fråga där det ser lite olika ut. Vilka komparativa fördelar har man i olika delar av landet? Vår regering är fast övertygad om att den nationella tillväxten är beroende av regional tillväxt. Därför måste vi spela mer tillsammans med den regionala nivån genom att utveckla besöksnäring eller att utveckla andra typer av industrier som har olika förutsättningar runt om i Sverige.

Graviditetspenningen

Anf. 42 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag har en fråga till socialförsäkringsministern.

Inspektionen för socialförsäkringen, ISF, påtalade i rapporten *Tillämpningen av lagstiftningen om graviditetspenning* behovet av en översyn av lagstiftningen. Detta gör man eftersom det finns en gränsdragningsproblematik i fråga om när en gravid kvinna ska beviljas sjukpenning respektive graviditetspenning.

Av rapporten framgår att Försäkringskassans bedömning av vad som är ett fysiskt påfrestande arbete är något förlegad och snäv, eftersom till exempel tunga lyft kan påverka kvinnor olika beroende på kvinnors olika förutsättningar.

Min fråga till socialförsäkringsministern är därför: Anser ministern att tillämpningen av graviditetspenningen är tillfredsställande i dag?

Anf. 43 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):
Herr talman! Jag vill tacka Lotta Finstorp för att hon sätter ljuset på en viktig fråga.

Jag har också uppmärksammats på problemet med tillämpningen av graviditetspenning och att det är en förmån som är konstruerad på ett sätt som känns förlegat. Vi har också det faktum att man tio dagar innan förlossningen inte kan få graviditetspenning utan i stället får börja ta ut av sin föräldrapenning. Har man varit gravid själv någon gång så vet man att det inte är sällan man också går över tiden.

Det finns alltså flera skäl att se över regelverket för graviditetspenning. Jag har inte någon tidsplan som jag kan ange för detta i dag, men frågan finns på bordet hos oss och jag är uppmärksam på den.

Anf. 44 LOTTA FINSTORP (M):
Herr talman! Jag är väldigt nöjd med svaret. Det krävs absolut en översyn.

Vattenfalls kolkraftsverksamhet i Tyskland

Anf. 45 JENS HOLM (V):
Herr talman! Jag har en fråga till näringsminister Mikael Damberg.
Det statliga företaget Vattenfall har gjort väldigt många dåliga affärer. Bland annat äger Vattenfall ett antal kolkraftverk med tillhörande brunkolsgruvor i forna DDR i Tyskland. De samlade utsläppen från de kraftverken är större än hela Sveriges utsläpp av växthusgaser.

Vattenfall är vårt gemensamma företag, och vi har ett stort ansvar för verksamheten. Det ansvarsfulla i det här sammanhanget vore att verka för en successiv utfasning av kolkraften och ett stopp för nya kolgruvor. Nu vill Vattenfall sälja kolkraftverken. Den främste spekulanten på företagen är ett tjeckiskt investmentbolag utan miljöansvar.

Kommer näringsministern att verka för en successiv utfasning av Vattenfalls brunkolsverksamhet i Tyskland? Om det finns planer på försäljning, kommer man då att först fråga riksdagen för att få ett godkännande?

Anf. 46 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):
Herr talman! Tack, Jens Holm, för frågan!
Jag börjar där vi verkligen är överens. Vattenfall har gjort ett antal affärer som verkligen har visat sig vara kostsamma för både miljön och ekonomin i bolagen. Det tynger bolaget när vi diskuterar vilka ytterligare investeringar Vattenfall kan göra för att driva på den hållbara produktionen av energi och för att klara energiomställningen i Sverige. Vi lider fortfarande av ett antal av dessa affärer som har kostat bolaget mycket pengar.

Det är Vattenfalls styrelse som har fattat beslut om att titta över ägarstrukturen för den tyska brunkolsverksamheten. Regeringen har välkomnat detta. Bolaget tittar nu över hur man kan jobba med frågan i framtiden och om det finns möjliga vägar framåt. Bolaget bedömer att det

ligger inom ramen för det uppdrag bolaget har att verka för en mer hållbar energiproduktion.

Exakt vad som kommer att komma ut av översynen vet vi inte än, men jag kan garantera Jens Holm att regeringen kommer att följa frågan noga.

Anf. 47 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag kan instämma med näringsministern i att det är extremt viktigt att minska Vattenfalls utsläpp av växthusgaser. Samtidigt är Vattenfall ett företag som ägs till hundra procent gemensamt.

Jag tittade i statens ägarpolicy för de statliga bolagen. Såvitt jag kommer ihåg stod det att vid väsentliga ändringar av bolagens verksamhetsföremål ska man söka efter riksdagens godkännande. Jag tänker mig att om Vattenfall ska göra en så gigantisk affär borde det innebära en väsentlig förändring av Vattenfalls verksamhetsföremål.

Jag har därför en följdfråga till näringsministern. Är inte det en så pass viktig fråga att regeringen borde höra riksdagen först innan man gör något och få ett godkännande?

Anf. 48 Närings- och innovationsminister MIKAEL

DAMBERG (S):

Herr talman! Det är lite svårt att svara på frågan eftersom bolaget ännu inte har kommit tillbaka med vilken typ av affär man planerar att göra. Det är lite svårt att ta ställning.

Det vi kan vara helt säkra på är att det kommer att krävas en ägarsamordning i frågan. Det är en så pass stor affär att bolaget inte kan göra en sådan utan att samordna sig med regeringen. På vilket sätt kommer riksdagen in i detta? Helt självklart är att riksdagen kommer att behöva informeras om affären.

Om man sedan bedömer att affären ligger inom ramen för det uppdrag som bolaget har är det normalt sett inte så att riksdagen tar ställning till affärer i statliga bolag. Det beror på vilken typ av affär det är, hur den ser ut och om den ligger inom ramen för det uppdrag som riksdagen har att ta ställning till när det gäller Vattenfalls verksamhet.

Frågan är lite tidigt ställd eftersom vi inte vet hur affären kommer att se ut.

Åtgärder för svenska judars säkerhet

Anf. 49 FREDRIK MALM (FP):

Herr talman! Jag har en fråga till demokratiministern.

Attackerna mot judiska mål i Europa, mot judiska museer i Bryssel, mot koscherbutiken i Paris och mot synagogan i Köpenhamn, visar att det också finns en ökad hotbild mot judar i Sverige och att det finns en antisemitism som är betydligt mer utbredd än bara hos de mest extrema antidemokraterna.

Sverige har i dag ett akut problem att säkra den judiska befolkningens medborgerliga och demokratiska rättigheter, att kunna vistas ute på rasterna i den judiska skolan, att våga besöka synagogorna och att inte behöva dölja sin identitet – kort och gott det mest basala av allt: att röra sig fritt och vara den man är.

Jag har tyvärr inte sett några tydliga och konkreta förslag från demokratiministern för att adressera detta specifika problem i de demokratiska och medborgerliga rättigheterna för den judiska befolkningen i Sverige. Kommer det några sådana förslag?

Anf. 50 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr talman! Tack, Fredrik Malm, för frågan!

Regeringen delar oron över vad som händer i vår värld och de uttryck som befäster vad vi alla vet, nämligen att det råder en alldeles för utbredd antisemitism i vårt land. Det visar inte minst Nämnden för statligt stöd till trossamfunds – SST – rapporter över de hatbrott som registrerades under förra året.

Den 29 januari gav regeringen Forum för levande historia ett uppdrag att just arbeta mot antisemitismen. Alla elever i Sveriges högstadieskolor och gymnasieskolor ska nås av den relativt stora satsning som regeringen ger Forum för levande historia att genomföra. Det är en kraftig åtgärd som vi med detsamma, relativt kort tid efter flera av de hemskheter som har hänt och baserat på de rapporter vi har fått, har satt in.

Det kommer också att komma mer under våren och under året. Vi ser att det är ett stort problem.

Anf. 51 FREDRIK MALM (FP):

Herr talman! Tack för svaret! Det är mycket lovvärt att ge extra stöd till Forum för levande historia att arbeta med dessa frågor.

Demokratiministern skrev en artikel i Dagens Nyheter för en månad sedan med fyra förslag mot våldsbejakande extremism. Förslagen angriper i huvudsak inte detta problem även om de är viktiga. Det handlade bland annat om skydd för förtroendevalda, nationell handlingsplan mot islamofobi och ytterligare ett uppdrag till Brå att kartlägga kunskapsläget.

Det avgörande är att på kort och lång sikt adressera problemen med hjälp av breda kampanjer för att stärka den demokratiska värdegrunden i Sverige. Min farhåga är att även om Forum för levande historia gör mycket viktigt kanske vi med dessa myndigheter inte når in exakt i de grupper som finns i vissa utsatta områden eller i vissa religiösa samfund och där det finns ett viktigt uppdrag att motarbeta antisemitismen.

Anf. 52 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr talman! Jag delar Fredrik Malms bild, och jag ser fram emot att samarbeta mer i dessa frågor.

Precis som Fredrik Malm säger är det förebyggande arbetet en sak. Det skapar långsiktig förändring. Det kan vara en förändring som vi kanske ser först om 10, 20 eller 30 år. Men vi behöver också göra insatser här och nu.

Vi kommer att lägga fram en handlingsplan som är inriktad på arbetet mot våldsbejakande extremism. Inte minst när det gäller det arbetet är den judiska minoriteten extra utsatt i fråga om alla de tre grupper vi fokuserar på. Det gäller alltså den våldsbejakande vänsterextremismen, den våldsbejakande högerextremismen och den våldsbejakande islamistiska extremismen. Det finns all anledning att ha fokus på den judiska minoriteten och arbeta mot antisemitismen i det svenska samhället.

Anf. 53 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! I språklagen anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Barns utveckling av en kulturell identitet och användningen av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt. Men efterlevnaden av lagen brister i många kommuner, och Europarådet riktade i december återigen svidande kritik mot Sverige. I sammanfattningen av deras rapport kan vi läsa att utbildningen i samiska befinner sig i en krissituation, och vidare konstateras att utbildningssystemet förlitar sig i alltför hög grad på den modersmålsundervisning som är allmänt otillfredsställande som koncept och enligt kommittén i många fall ett spel för gallerierna.

Mot denna bakgrund vill jag fråga kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke vilka åtgärder hon avser att vidta för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken särskilt vad gäller barn.

Anf. 54 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Tack, Annika Hirvonen, för frågan!

Precis som Annika Hirvonen säger har Sverige fått ta emot kritik under flera års tid av olika instanser inom både FN och EU om att Sverige inte lever upp till de krav som finns, inte minst när det gäller de nationella minoriteterna inklusive urfolket samerna och deras möjlighet till att utveckla sitt språk. Det är ingången till att ta del av kultur och mycket annat.

Just nu bereder vi inom Utbildningsdepartementet frågan hur vi ska förändra detta. Regeringen har väldigt höga ambitioner – det tydliggjordes i regeringsförklaringen – och vi ska göra allt för att leva upp till dem under mandatperioden. Förändring kommer.

Anf. 55 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! Tack, kultur- och demokratiministern! Det gläder mig verkligen att höra att regeringen har ambitioner. Trots att minoritetspolitiken har gått framåt och man ser ett ökat commitment, som det kallas, i hela Sverige och många kommuner har anslutit sig till förvaltningsområden har det stått stilla särskilt på språksidan och utbildningssidan.

Jag har själv i veckan träffat en grupp finska romer som vittnar om att modersmålsundervisningen inte fungerar i praktiken trots att det finns ett starkare lagligt skydd. Jag hoppas att man kan titta på hur arbetet går på utbildningssidan.

Men jag skulle också vilja se tydligare åtgärder från det nationella så att kommunerna tvingas leva upp till lagen, eftersom det verkar som om många tror att det är fritt valt arbete och inte fråga om mänskliga rättigheter som ska garanteras.

Anf. 56 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr talman! Tack, Annika Hirvonen! Precis som du säger är detta inte fritt valt arbete, men i praktiken ser det ut så på flera håll och kanter i vårt land. Det är någonting som de nationella minoriteterna har gjort mig uppmärksam på när jag har träffat dem i samrådsmöten både före och efter nyår.

Här måste det till en skärpning. Förhoppningsvis kan det ske utan att vi behöver ta till ytterligare lagstiftning eller straffmetoder. Att vi ska följa de lagar och regler som redan finns är självklart. Vi ska inte behöva skämmas ytterligare år inför de nationella samfunden.

Arbete och bostäder för förbättrad integration

Anf. 57 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Vi har en fruktansvärd situation i världen där fler människor än någonsin är på flykt. Bara en liten rännil av de människorna lyckas ta sig till Europa, och ett antal av dem kommer till Sverige.

Vi som står upp för att människor ska kunna komma hit och få en tillflykt, få överleva men också få möjlighet att leva här och starta ett nytt liv i vårt land måste prata om hur vi tar oss an de utmaningar som en ökad invandring innebär för integrationen.

Det gläder mig att regeringen har kommit till den insikten och i dag visar att man är beredd att titta på jobbpolitiken och titta på det som krävs för att få fler bostäder på plats snabbt.

Men det oroar mig att det tog regeringen nästan ett halvår att dra slutsatsen att man behöver sätta sig ned och prata med arbetsmarknadens parter. Det är bra, men det är väldigt sent och alldeles för lite konkretion.

Dessutom har regeringen en jobbfientlig politik, och man bromsar bostadspolitiken.

Min fråga till statsrådet Damberg är därför: Är regeringen beredd att också ompröva sin politik när det gäller bostäder och arbete för att inte hindra människor i deras integration?

Anf. 58 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Tack för frågan!

Det är väl i få frågor där de politiska partierna just nu verkar vara så överens som att den tidigare politiken inte har fungerat och inte har räckt till när det handlar om både etablering och mottagande. Det blir nästan lite provocerande att få denna fråga när vi har haft mindre än sex månader på oss att göra någonting åt det. Den borgerliga alliansen satt åtta år vid makten och borde kanske ha gjort någonting för att rätta till situationen.

Jag tycker att man ska visa lite ödmjukhet, för den här frågan kommer inte att vara helt enkel. Det kommer att krävas stora investeringar från samhällets sida när det gäller utbildningspolitik, jobbpolitik och bostadspolitik – en hel rad av områden måste samverka för att lösa denna uppgift.

Den här regeringen har beslutat sig för att ta dessa frågor på oerhört stort allvar. Det utspel vi har gjort i dag om snabbspåret handlar om att titta på inte minst dem som kommer till Sverige just nu med ganska hög

utbildning och hur man snabbare kan få in dem på arbetsmarknaden. Vi tror inte att bara politiken gör skillnad utan att arbetsmarknadens parter kan hjälpa till. Det tror jag är smart politik.

Anf. 59 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Det gjordes en hel del under förra mandatperioden, inte minst när det gäller bostadspolitik, där vi fick upp byggnadstakten till nivåer som den borde ha legat på under flera decennier.

Nu för regeringen en politik som riskerar att minska bostadsbyggandet igen. Hittills har man inte sagt sig vara beredd att anta de förslag vi har, både de förslag vi lade fram före valet och de nya förslag Kristdemokraterna har presenterat för att snabbt få till bättre bostäder också på ställen där det finns arbetstillfällen.

Jag ställer frågan igen till statsrådet Damberg: Är ni beredda att ompröva de delar i er politik som är jobbfientliga, så att också människor med en begränsad utbildningsbakgrund får tillträde till den svenska arbetsmarknaden? Er politik hämmar i dag de möjligheterna. Att göra det dyrare att anställa människor som står långt från arbetsmarknaden kan knappast vara ett sätt att förbättra integrationen.

Anf. 60 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Jag kan konstatera att den förda politiken under åtta år inte gav önskat resultat. Det verkar alla partier i dag vara överens om. Då är det nog dags att lägga om politiken och fokusera på de områden där man kan få de bästa resultaten. Vi väljer att fokusera på jobb, utbildning och bostad – sådant som vi vet leder till att det tar kortare tid från det att man kommer hit tills man kommer i arbete. Det är den inriktning regeringen har.

När det gäller bostadspolitik kan vi konstatera att Kristdemokraterna hade någon form av rekord i antal utredningar under sin tid med ansvar för bostadspolitik, däremot kanske inte rekord i antal byggda bostäder. Det är väl ändå det man måste mäta?

Det kommer att krävas omläggningar av politiken för att åstadkomma bättre resultat än tidigare. Det gäller såväl jobbpolitiken som bostadspolitik och utbildningspolitiken för att möta de utmaningar vi står inför. Men jag hoppas att vi, i stället för att bara peka finger åt varandra, kan diskutera om det finns områden där vi kan sträcka ut handen och göra saker gemensamt. Jag tror att detta är en utmaning som Sverige har att vinna på att vi tar tillsammans.

Den svenska snusindustrin

Anf. 61 MATS GREEN (M):

Herr talman! Min fråga är riktad till folkhälsominister Gabriel Wikström.

Under sin tid som statsråd har han kommit med dels ett förslag om att avveckla det fria vårdvalet i Sverige, dels ett besked om att man de facto vill avveckla hela vår svenska snusindustri.

Snusindustrin började med tillverkning av Ljunglöfs Ettan 1822 och fortsatte med tillverkning av General 1866. Detta är en industri och en näring som har ganska stor betydelse för delar av vår glesbygd, bland annat i mitt län, Jönköpings län, där Skruf tillverkas i Sävsjö.

Med tanke på de besked som har givits under veckan har jag en första fråga till statsrådet som lyder som följer: Menar ministern på fullt allvar att han jämför rökning med snusning?

Anf. 62 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag är väldigt glad att det har uppmärksammats att regeringen har kommit med nya tilläggsdirektiv till den utredning som just nu tittar på hur man kan införa tobaksdirektiv men också hur man i ett bredare perspektiv kan minska inte minst rökningen i Sverige.

Det är ett stort problem både för enskilda individer och för samhället. De senaste åtta åren har 800 000 människor insjuknat i någon form av sjukdom relaterad till rökning, och 100 000 människor i vårt land har avlidit. Att någonting måste göras borde vara uppenbart för alla.

De förslag vi har lagt fram handlar om att se över vilka fler platser i landet som vi kan göra rökfria, till exempel lekplatser, entréer till offentliga byggnader, busshållplatser och perronger.

Tillsammans med de två andra, exponeringsförbud och ...

Anf. 63 MATS GREEN (M):

Herr talman! Jag noterar att jag inte får något svar från den ansvariga ministern om man verkligen på fullt allvar jämför rökning med snusning. Jag hoppas återigen på besked. Om man nu gör det skulle jag också vilja veta: Vilka vetenskapliga rön baserar man detta på? Det skulle jag vilja ha svar på.

Anf. 64 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Uppenbarligen missbedömde jag tiden, och det jag skulle komma till var att våra förslag denna vecka i första hand har riktat in sig mot rökningen. Det är den som är det absolut stora hälsoproblemet. Där- emot står det utredaren fritt att titta också på snusförpackningar när det gäller neutrala tobaksförpackningar och exponeringsförbud.

Jag tycker inte att vi har gett något besked denna vecka som på något sätt jämför rökning med snus användning.

Skuldbeläggande av brottsoffer

Anf. 65 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Min fråga riktar sig till kultur- och demokratiministern.

Om jag, Gud förbjude, skulle bli våldtagen är det sista jag skulle behöva frågor om min klädsel, mitt smink eller mina allmänna signaler. Inte heller skulle det vara lämpligt med frågor om kvinnors beteende i allmänhet – att vissa menar ja när de säger nej – eller påpekanden om att jag borde veta att våldtäkter sker och därmed varit mer riskmedveten. Därom hoppas jag att vi är överens.

Tyvärr är liknande argumentation alltför vanlig i andra fall. När det rapporterades om en brand i en moské i Eskilstuna kunde jag i ett

kommentarsfält läsa att det inte var så märkligt om attacker skedde då Daeshs härjningar väcker ont blod och önskan att slå tillbaka mot en organisation som anses ha samröre med dem.

Dessa kommentarer bemöttes av bland andra mig med påpekanden om att kollektivt skuldbeläggande är fel och att attacker och att ta lagen i egna händer inte är acceptabelt i en rättsstat som Sverige.

Det som bemöttes var enskilda inlägg från privatpersoner, men den senaste tiden har vi sett hur ledarskribenter, politiker och journalister har relativiserat på ett liknande sätt inom andra områden.

Min fråga till demokratiministern är om hon delar oron över att relativisering och skuldbeläggande av offer, inte förövare, växer och vad hon i så fall avser att göra åt detta.

Anf. 66 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! Jag tackar Paula Bieler för frågan.

Jag delar absolut oron för relativisering av viktiga frågor. Det är det korta svaret. Det långa svaret på vad regeringen och jag kommer att göra åt det är ett stort svar.

Det handlar, som vi var inne på tidigare, om att värna yttrandefriheten. Den är viktig. Samtidigt måste vi ha en politik som verkar för jämställdhet. Vi är inte bara Sveriges utan världens första feministiska regering. Förhoppningsvis kommer vi inom en rad områden att visa att vi levererar inom de områden som befäster Sverige som ett land där vi inte relativiserar och inte förtrycker någon.

Anf. 67 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Det jag tänkte på mer konkret och som jag hade tänkt komma till var snarare att man efter attackerna mot Charlie Hebdo först tog avstånd ifrån dem men att det sedan inte dröjde länge innan man började diskutera lämpligheten i det som publicerats.

Det skydd Lars Vilks får har flera gånger ifrågasatts med hänvisning till att han själv har valt att teckna som han gör, och häromdagen kunde vi på fullt allvar höra hur man ställde frågan om inte judar själva bär ett ansvar för den ökande antisemitismen i Sverige.

Det finns en vilja att förstå förövare. Den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism har lagt fram förslag om hur man ska minska utanförskapet för dem som blir förövare: en linje att kontakta och jobb – helt enkelt minskat utanförskap.

Men jag undrar vad man vill göra för att med tydlighet markera att det faktiskt inte är förövarna som är offer i denna situation utan att det är offren som ska få vårt stöd. Hur avser man att stödja dem?

Anf. 68 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! Det är farligt om man börjar relativisera eller sätta grader i helvetet på vem som är mest eller värst drabbad. Den som är utsatt för ett brott är utsatt för ett brott. Våld är våld. Det är därför fokus ligger på arbetet mot den våldsbejakande extremismen.

Det finns en rad aktiviteter inom det demokratifrämjande området där vi arbetar med allt från bidragsstöd via myndigheter till organisationer som

arbetar för att stärka vår demokrati. Vi har Brås rapport som snart lämnas in. Där har vi följt upp hur människor som bildar opinion och som är makthavare på olika sätt utsätts för påtryckningar och så vidare.

Det är självklart viktigt att vi fortsätter detta arbete och att vi tar del av det som rapporterna visar och gör politik av det.

Jag vill betona att vi aldrig, aldrig får acceptera eller försöka förminska eller förmildra brotten.

Arbetet mot psykisk ohälsa

Anf. 69 MIKAEL DAHLQVIST (S):

Herr talman! Min fråga riktar sig till statsrådet Gabriel Wikström.

I höstens regeringsförklaring tog Stefan Löfven särskilt upp frågan om ojämlik hälsa och att hälsoklyftorna fortsätter att öka trots att många säger sig jobba mot detta.

I regeringsförklaringen sattes målet att man på en generation ska se till att de påverkbara klyftorna försvinner, och en särskild kommission ska tillsättas.

I detta sammanhang vill jag särskilt understryka behovet av insatser mot psykisk ohälsa. Redan i dag är psykisk ohälsa den vanligaste orsaken till längre sjukfrånvaro. Mer än var tredje ny sjukskrivning beror i dag på den typen av diagnoser. Vi har i Sverige haft diverse utredningar och projekt om psykisk ohälsa de senaste tio åren.

Min fråga är: Vad anser ministern att staten ska göra för att stärka arbetet mot psykisk ohälsa?

Anf. 70 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag tackar Mikael Dahlgvist för frågan.

Det är mycket riktigt så att ett av regeringens mest ambitiösa mål under den här mandatperioden handlar om att skapa en politik för att kunna utjämna de påverkbara hälsoklyftorna på en generation. Det är också riktigt att den psykiska ohälsan är en stor utmaning, som det här arbetet måste ta stor hänsyn till.

Vi kommer redan i år att göra en översyn av de insatser som staten har gjort när det gäller att motverka psykisk ohälsa. Vi vet att både socialdemokratiska och borgerliga regeringar under årens lopp har gjort ett antal projekt, varav många har varit bra, för att motverka psykisk ohälsa. Men nu är det viktigt att knyta ihop säcken och se till att arbetet blir mer långsiktigt och allomfattande.

Den kanske största utmaningen framöver är att etablera en första linjens psykiatri på allvar.

Anf. 71 MIKAEL DAHLQVIST (S):

Herr talman! Jag tackar Gabriel Wikström för svaret.

Ett problem i tidigare psykiatrisatsningar har varit långsiktigheten. Det har varit projekt och tillfälliga statliga pengar, och då har det varit svårt för kommuner och landsting att få en långsiktighet. Det finns en projekttrötthet i psykiatrin som vi måste ta på allvar.

Det behövs tydliga mål och en riktning för hur vi ska arbeta och bygga upp verksamheten. Norge har jobbat mer modernt. Där har man successivt

byggt upp verksamheten under tio år, med uppföljningar och delmål längs vägen. Det är en modell som jag tycker att ministern ska titta på i det kommande arbetet.

Anf. 72 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Precis som Mikael Dahlqvist säger har långsiktigheten många gånger saknats i tidigare arbete mot psykisk ohälsa. Ett problem tror jag är att man har sett lite för snävt i fyraårscykler, som i vissa fall kanske har sammanfallit med mandatperioder.

Min bedömning är att vi borde kunna vara överens om många av de metoder som behöver etableras för att motverka psykisk ohälsa. Det finns ett brett engagemang för detta i de flesta politiska partier.

Om vi ska kunna få den långsiktighet som många aktörer efterfrågar är det viktigt att ha breda diskussioner. Jag ser fram emot att ha dessa diskussioner med riksdagen i den här kammaren men också på andra sätt.

Statens agerande mot överskuldsättning

Anf. 73 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Min fråga riktar sig till statsrådet Per Bolund.

Den senaste tiden har det varit stort fokus på snabblån. Man har avisat att man kommer att tillsätta en utredning som ska se över skärpta regler på området, trots att nya regler gällande snabblån trädde i kraft för bara ett halvår sedan.

För att motverka överskuldsättning är det viktigt att vi jobbar brett, men det är väldigt viktigt att vi sätter in insatserna på de områden där de gör störst nytta.

Förra året kom det in ungefär 56 000 obetalda snabblån till Kronofogdemyndigheten. Under samma period kom det in 1½ miljon fordringar på privatpersoner från staten. Det är oerhört viktigt att staten tar ett stort ansvar som borgenär och ser till att man i varje fall inte bidrar till ökad överskuldsättning.

Det finns myndigheter – långt ifrån alla – som jobbar med att motverka att skulder kommer till kronofogden.

Min fråga är: Vad avser statsrådet att vidta för åtgärder för att se till att staten blir en bättre borgenär?

Anf. 74 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag tackar Maria Malmer Stenergard för frågan.

Den är väldigt viktig. Tyvärr är detta ett växande problemområde i våra samhällen. Allt fler människor hamnar i ekonomiska problem och överskuldsättning. Ibland blir problemen med skuldsättning långvariga, och detta är därför ett viktigt fokusområde för regeringen.

Vi har redan tagit initiativ till en strategi mot överskuldsättning, och vi kommer att titta brett på frågan. Vi kommer att titta på både förebyggande åtgärder och åtgärder för att hjälpa de människor som har hamnat i skuldsättning.

En av de åtgärder som ingår i strategin gäller precis den fråga som Maria Malmer Stenergard lyfter upp, nämligen hur staten agerar när medborgarna är skyldiga staten pengar. Där pågår ett arbete på

Kronofogdemyndigheten, och man för diskussioner med berörda myndigheter för att försöka se hur man kan vara en mer konstruktiv part och hjälpa människor innan de hamnar i skuldsättning och så att de kan hantera sina skulder och ekonomiska problem.

Staten måste självklart ta ett ansvar och därmed vara en föregångare för den privata marknaden så att även den fyller sin uppgift och ser till att människor inte hamnar i överskuldsättning.

Anf. 75 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Tack, statsrådet, för svaret! Det gläder mig mycket att regeringen har fokus på den här frågan. Jag förväntar mig goda resultat.

På politiskt håll är man snabb att kritisera höga räntor. I den utredning som är aviserad har det sagts att man ska titta på ett eventuellt räntetak. Man kritiserar även avgifter hos privata aktörer.

Samtidigt kan en person som missar att betala trängselskatt på 9 kronor eller 20 kronor snabbt få en straffavgift på 500 kronor från Transportstyrelsen, och skulden kan sedan direkt komma att skickas vidare till Kronofogdemyndigheten.

Anser statsrådet att sådana indrivningsmetoder från staten är proportionerliga och rimliga?

Anf. 76 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Tack för den vidare frågan!

Det är viktigt att staten agerar konstruktivt och tar ansvar. Samtidigt är det viktigt att vi har en stark position för att vi ska kunna upprätthålla vår välfärd och ha ett fungerande samhälle, det vill säga vi måste också se till att människor betalar de avgifter som krävs för att vi ska få samhället att fungera.

Trängselskatt är en sådan skatt som fyller en viktig funktion för att få trafiken i till exempel Stockholm att fungera. Där har man tidigare valt att ha en ganska hög sanktionsavgift för att se till att trängselskatten betalas i tid och verkligen fyller sitt syfte.

Vi för en dialog från regeringens sida, och även Kronofogdemyndigheten för en dialog med de ansvariga myndigheterna. Om det kommer signaler om att detta är ett speciellt stort problemområde är vi självklart beredda att ompröva till exempel den här avgiften men även andra, för att se om de utgör ett stort problem när det gäller överskuldsättning och se om det finns möjligheter att ha bättre anpassade villkor som gör att människor inte hamnar i den här typen av problem.

Detta är ett viktigt område att åtgärda.

Reglerna för offentlig upphandling

Anf. 77 LENA EK (C):

Herr talman! Min fråga riktar sig till näringsminister Damberg.

Upphandling är oerhört viktigt för Sveriges företag. Men det är också viktigt när det gäller frågor om miljö, närodlat mat och kemikaliesituationen på våra förskolor. EU blev klar med nya upphandlingsregler i höstas, efter att många här hade jobbat med det under lång tid.

Jag undrar nu när Sverige kommer att införa de här reglerna. De är faktiskt ett stort steg framåt och mycket bättre när det gäller möjligheten att upphandla närodlat mat och att ställa miljökrav, hälsokrav eller arbetsmiljökrav. Det är därför viktigt att vi snabbt får reglerna på plats i Sverige.

Den andra frågan är egentligen en delfråga. Det finns ett uppdrag till Konkurrensverket att titta särskilt på giftfri vardag för barn och upphandlingsregler i förskolor. Jag undrar hur det går med det uppdraget.

Anf. 78 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Tack, Lena Ek, för en viktig fråga! Det är en fråga som vi har lagt stort fokus på att fundera på: Hur kan vi använda den offentliga upphandlingen, inte bara från statlig nivå utan också på kommunal nivå och landstingsnivå, mer offensivt? Vi har lagt märke till att Sverige inte ens har utnyttjat de tidigare möjligheter som fanns att ställa krav inom ramen för offentlig upphandling. Vi har noterat att flera andra europeiska länder gjorde det i större omfattning och gjorde det mer kreativt än Sverige.

Det är ett fokusområde för regeringen att nu styra om och fullt ut använda de möjligheter som finns för att ställa till exempel miljökrav men också andra sociala krav i offentlig upphandling. Det är en fråga som jag vet att statsrådet Shekarabi har som en av sina prioriterade frågor att jobba med.

Vi ser stora möjligheter att göra detta framöver och att göra mycket mer än vi har gjort tidigare när det gäller miljökrav men också när det gäller frågor som handlar om kollektivavtal i Sverige, att man faktiskt ser till att marknaden fungerar som det är tänkt på svensk arbetsmarknad.

Anf. 79 LENA EK (C):

Herr talman! Vi är nog överens om vikten av att de nya, otroligt mycket bättre reglerna kommer på plats i Sverige. Men det var inte det frågan gällde.

Jag har tidigare hört landsbygdsministern säga att det kommer någon gång under 2016. Lagstiftningen är förberedd: Det finns underlag och material, vi har sedan tidigare en utredning och vi har vetat om EU-reglerna under lång tid. Då har jag svårt att förstå varför det ska behöva ta två år. Får vi ett besked om att det kommer tidigare är det naturligtvis väldigt bra.

Det är oerhört många föräldrar som är bekymrade över kemikalier i barns vardag. Vi vet att arbetsmiljön för barn i förskolor är bland de värsta som finns ur kemikaliesynpunkt. Man har ofta gamla material som läcker, och det ligger damm och partiklar på golvet där små barn vistas under hela dagar, varje dag när de ska vara på förskolan.

Det är därför viktigt att få reda på: Hur går arbetet? När kommer upphandlingsstrategin för förskolor?

Anf. 80 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Jag ska börja med att säga att jag inte har den tidsplanen med mig i dag, så jag kan inte ge ett bra svar på den frågan. Men jag ska

se till att kontakta Ardalan Shekarabi så att även jag blir uppdaterad om tidsplanen framöver, så det får jag återkomma till.

Den giftfria miljön i förskolor är en fråga som regeringen de facto har sagt är en fråga som vi tänker arbeta med och har pekat ut som viktig för oss att jobba med.

De miljöproblem som finns, med kemikalier och annat på förskolor, hänger samman med en rad andra frågor. Du nämnde själv frågan om städning. Vi har barngruppers storlek, arbetsmiljön, belastningar, så det gäller att se det i en helhet. Men just när det gäller kemikaliedelen har vi pekat ut giftfria förskolemiljöer som en prioriterad fråga. Däremot får jag återkomma till din fråga om tidsplanen för när lagstiftning kan finnas på plats, för den har jag tyvärr inte i huvudet.

Insatser för att motverka sjukskrivningar

Anf. 81 KERSTIN NILSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till socialförsäkringsministern. Vi vet att sjukskrivningarna har ökat sedan 2010 och spås öka ytterligare. Det är tydligt att den gamla regeringens inhumana experiment med att utförsäkra tusen personer i månaden inte har fungerat.

Ett stort antal sjuka människor har inte blivit friska. De har bara cirkulerat runt i olika försörjningsstöd eller – ännu värre – hamnat utanför. Flera som har återvänt till sjukskrivning har blivit utförsäkrade en andra gång och nu kanske en tredje.

Psykisk ohälsa och besvär i rörelseorganen är de diagnoser som står för de flesta sjukfallen. Kvinnorna är en majoritet av både återvändarna och de nya sjukfallen. Kvinnors arbetssituation, till exempel inom vård och handel, har tyvärr inte heller förbättrats under de gångna åren.

Vad avser ministern och regeringen att göra för att minska behovet av sjukskrivning i synnerhet hos kvinnor?

Anf. 82 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack, Kerstin, för en mycket viktig fråga!

Precis som du beskriver har vi sedan 2010 ökande sjukskrivningstal med närmare 55 procent, visserligen från en låg nivå. Försäkringskassan pekar också på att vi troligtvis kommer att se fortsatt ökande sjukskrivningar om vi inte vidtar kraftfulla åtgärder. Det handlar om kvinnor och psykiska diagnoser. Som vi hörde Gabriel Wikström beskriva tidigare är just den psykiska ohälsan i fokus för regeringen.

Det handlar nu om att möta detta på ett kraftfullt sätt från myndigheter och från samhället i stort, att förstå att vi här verkligen behöver arbeta tillsammans.

Det man kan konstatera är att vi behöver förstärka de tidiga insatserna. Att man får insatser två och ett halvt år in i en sjukskrivning är inte tillräckligt, framför allt inte för de psykiska diagnoserna, där vi vet att det är helt avgörande med tidiga insatser.

Anf. 83 KERSTIN NILSSON (S):

Herr talman! Tack, ministern!

En del i arbetet för att minska sjukskrivningarna är rehabiliteringen. Den kan vara både medicinsk och arbetsinriktad. Men Försäkringskassans rehabiliteringskedja är snarare ett bedömningsverktyg än en rehabilitering.

Då frågar jag ministern om det finns någon avsikt att förändra Försäkringskassans arbete med rehabilitering.

Anf. 84 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Ja, så är det. Vi har nu en stor utredning som den förra regeringen tillsatte, den parlamentariska socialförsäkringsutredningen, där man i fyra och ett halvt år har arbetat tillsammans med bland annat de här frågorna. Utredningen kommer att överlämna sitt betänkande i början på mars, och jag kommer med stort intresse att ta del av de diskussioner som de har haft och de slutsatser som de har kommit fram till.

Det är helt riktigt: Som rehabiliteringskedjan är utformad i dag finns det ingen rätt till insatser som hänger ihop med kedjan. Därför behöver vi också förstärka individens rätt till en individanpassad rehabilitering tidigt i sjukskrivningen, inte minst för att motverka just den psykiska ohälsan och de sjukfallen.

Anf. 85 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Då är dagens frågestund avslutad. Vi tackar de deltagande statsråden.

§ 7 (forts. från § 5) **Regional tillväxtpolitik** (forts. NU7)

Anf. 86 ELISABET KNUTSSON (MP):

Herr talman! I dag debatterar vi regional tillväxtpolitik med utgångspunkt från de motioner som inkommit under den allmänna motionstiden till näringsutskottet för behandling.

Det av riksdagen fastställda målet för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft i alla delar av landet med starkt lokal och regional konkurrenskraft.

För att nå målet behövs det en regionalpolitik som antar utmaningen att formulera övergripande tillväxt- och utvecklingsstrategier för hela landet.

Politiken för regional tillväxt måste präglas av en hög ambitionsnivå och vara ett kraftfullt verktyg för en rättvis, inkluderande och långsiktigt hållbar utveckling i Sveriges alla regioner.

På så vis kan politiken möta vår tids stora samhällsutmaningar som är kopplade till demografi, globalisering, klimat, miljö och energi.

För att hela landet ska kunna utvecklas måste en rad initiativ tas.

Herr talman! Flera av de motioner som har inkommit beskriver bland annat hur urbaniseringen dränerar landsbygden och därmed bidrar med ett minskat underlag för samhällsservice och kommersiell service. Det innebär ofta i praktiken att till exempel en högre utbildning läggs ned eller flyttas, att statliga myndigheter flyttar till en större ort och att deras anställda flyttar med. Sedan är den negativa spiralen igång, och nedmonteringen av ett samhälle kan gå fort.

Ofta är det de yngre som flyttar först därför att det inte finns några arbeten. Det är de äldre som stannar kvar, och medelåldern ökar. Det är otroligt viktigt att vi gör allt vi kan för att vända den trenden.

Vi vill att hela landet ska ha möjlighet att utvecklas, och då är det av stor vikt att vi fattar beslut som leder fram till detta och följer upp besluten och utvärderar. En del i detta är den utredning om stöd till kommersiell service i särskilt utsatta glesbygdsområden som pågår och som ska redovisa sitt slutbetänkande den 31 mars.

Herr talman! En viktig strategi för regionalpolitisk framgång är att lokaliseringen av myndigheter till olika delar av landet kommer igång, för att på så sätt öka tillgängligheten samt utöka och bredda arbetsmarknaden.

I flera av de aktuella motionerna konstateras att huvudkontoren för en majoritet av de nya myndigheter som har tillkommit sedan 2006 har hamnat i Stockholm. Därtill har ett antal myndigheter som tidigare varit lokaliserade ute i landet flyttat tillbaka till Stockholm.

Nu måste vi vända trenden. Vi behöver göra landsbygden lättillgänglig genom bland annat en rejäl infrastruktursatsning. Kollektivtrafiken behöver fungera, och bredband måste byggas ut för att underlätta för bland annat företagsetablering. Det handlar om att kunna erbjuda medborgare offentlig service på likvärdiga villkor, oavsett var i landet de lever.

Därtill kan lokalisering av myndigheter i olika delar av Sverige bidra till att hela landets resurser bättre tas till vara. Statliga myndigheter är viktiga arbetsgivare för kompetent arbetskraft samtidigt som de utgör ett betydelsefullt kundunderlag för småföretag i arbetsmarknadsregionen. Placeringen av statliga myndigheter kan på så vis leda till tillväxt och utveckling i hela landet och därmed motverka den starka urbaniseringstrend som pågår.

Utveckling av ett regionalt företagargestöd med fokus på hållbarhet, jämställdhet, miljö och integration är en viktig del i den satsningen. Därför måste vi satsa på förstärkning och vidareutveckling av de regionala kompetensplattformarna för att stärka kompetensförsörjningen och regionalt ha möjlighet till olika typer av utbildning. Grundutbildningar men även yrkesutbildningar, yrkeshögskola och teoretisk högskoleutbildning är väsentliga, så att de som vill leva på landsbygden har utbildning i sitt närområde och inte tvingas flytta. Närhet till olika typer av utbildning tillgodoser även företagets behov av kompetent arbetskraft och medarbetare med lokalkännedom.

Jag vill se en aktiv regionalpolitik som stärker och stöder de orter som ligger i de områden där samhällsservice och kommersiell service har svårt att överleva. Det är där servicepunkter behöver etableras.

Det handlar till exempel om livsmedelsbutiker, apotek, postservice och andra typer av välfärdstjänster. Jag ser även fram emot den aviserade parlamentariska utredningen med uppgift att lämna förslag på hur en långsiktigt hållbar och sammanhållen landsbygdspolitik bör se ut. Vidare görs det en betydande satsning inom landsbygdsprogrammet under perioden 2014–2020 för att utveckla lokal service. Pengarna ska användas för stöd till lokal service i form av dagligvarubutiker och till projekt som utvecklar lokal service i gles- och landsbygd. De regionala serviceprogram som genomförs under perioden 2014–2018 ska därtill samordna de aktörer och de insatser som genomförs i syfte att öka tillgängligheten till service för medborgare och företag i gles- och landsbygd.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.
(Applåder)

Anf. 87 ANDERS AHLGREN (C) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att kommentera det faktum att vi när vi beskriver landsbygden ofta fastnar ute i de mest perifera delarna. Landsbygd är ju så mycket mer, som stadsnära landsbygd. Landsbygdsbor behöver ungefär samma service som alla som bor i städerna – man behöver förskolor, kollektivtrafik, äldreomsorg, butiker, möjlighet att tanka sin bil och så vidare. Det blir ofta en väldigt perifer beskrivning.

Jag skulle vilja ställa en fråga om kilometerskatt till dig, Elisabet Knutsson. Ni ingår i regeringen, och ni var i valet väldigt tydliga med att ni skulle införa en kilometerskatt på 14 kronor per mil. Det innebär ungefär 4 miljarder om året i ökade kostnader för transporter. Vem drabbar detta hårdast? Jo, naturligtvis Sverige utanför de stora tätorterna. Timmerbilen kommer att kosta ungefär 250 000 kronor mer om året att köra, varudistributionsbilen kanske 180 000.

Exportindustrin med långt till marknader kommer att känna av det här rejält och ha svårt att kompensera en sådan kostnad med hjälp av höjda priser. Jag kan ge ett exempel: Det finns ett stort sågverk i Malung-Sälen som heter Fiskarheden. 90 procent av deras varor går på export, framför allt till Afrika. De har ingen möjlighet att ta järnvägen; de har 15–17 mil till en fungerande järnväg. Deras ökade kostnader blir ungefär 5 miljoner kronor om året. Det finns ingen möjlighet för dem att kompensera genom att ta ut ett högre pris, för då tappar de hela affären.

Min fråga är på vilket sätt en sådan kostnadsökning kommer att förbättra den regionala tillväxten.

Anf. 88 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågan. Transportsektorn består inte bara av dem som kör timmer, och det är klart att det alltid finns vinnare och förlorare när man gör en sådan här sak. Det ska man inte sticka under stol med.

Det här är en vägslitageskatt. När utländska bilar kommer till oss kör de i princip gratis på våra vägar, och det är inte en konkurrensfördel för dem som har åkerier i Sverige och ska konkurrera med dem som får köra gratis på våra vägar. Våra lastbilar får nämligen betala avgifter när de kör i andra länder. De åkare jag har pratat med och som tänker på att utländska fordon får en avgift för att köra här tycker att det är bra.

Anf. 89 ANDERS AHLGREN (C) replik:

Herr talman! Vägslitageavgift för utländska bilar är alldeles utmärkt. Problemet i ert resonemang är att ni lägger på 14 kronor milen för utländska åkare och 14 kronor milen för svenska. Jag har aldrig kunnat förstå vad det blir för förbättring av detta. Vad jag förstår är nämligen inte de svenska åkerierna undantagna, utan det ni gör är att ni höjer prisbilden för alla transporter av gods på vägarna. Det får du gärna förklara för mig i din nästa replik, Elisabet Knutsson.

Jag har ställt samma fråga i replikomgångarna under hela debatten, nämligen hur era skattehöjningar förbättrar möjligheten att skapa regional

tillväxt. Alla undviker frågan och gör en massa krumbukter i diskussionen. Du är sist som regeringens företrädare, och nu får du en chans att svara. Hur kan en skattehöjning på 25 miljarder – där 23 miljarder är riktade direkt till näringslivet – förbättra den regionala tillväxten?

Anf. 90 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! Det är inte så att vi bara ägnar oss åt skattehöjningar, utan vi gör nya satsningar. Vi tar inte bara bort pengar, utan vi tillför också andra pengar. Vår politik kommer att gynna den regionala tillväxten.

Anf. 91 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga om era satsningar, Elisabet Knutsson. Det handlar om skatt på arbete.

Som jag talade om tidigare i debatten är det just nu sportlov runt om i Sverige – veckorna 7, 8, 9 och 10. Besöksnäringen och turismen är en av de näringar som växer mest i Sverige. Där anställer man ofta ungdomar och ger dem deras första anställning, det vill säga ett steg in på arbetsmarknaden. Den tidigare alliansregeringen sänkte kostnaderna för att anställa unga för att göra det bättre och möjligare att anställa dem, så att de skulle kunna ta ett steg in på arbetsmarknaden och få jobb. De här arbetena finns inom besöksnäringen och turismen.

Platser som Åre och Sälén är väldigt välbesökta nu, och till sommaren har vi våra öar, som Gotland och Öland. Vi har hela Skåne med sommarstäder, och vi har Stockholm, Göteborg och så vidare. Jag skulle vilja veta på vilket sätt era tankar om att höja kostnaderna för att anställa ungdomar gynnar den regionala utvecklingen och vad det gör för arbete och tillväxt i Sverige framöver.

Anf. 92 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågan. Den här sänkningen har ju visat sig egentligen gynna de ungdomar som redan finns i verksamheterna mest. Den tillför inte särskilt mycket nya arbeten. Vi vill göra en betydligt bredare satsning, så att fler än bara de som är 25 eller 26 år får jobb, och satsa på turismen på andra sätt än genom den här typen av avgiftssänkningar.

Anf. 93 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Om vi tittar några år tillbaka ser vi att vi har genomgått en hel finanskris och haft en lågkonjunktur. I det läget har vi sett att de här branscherna inom turism och näring har kunnat fortsätta verka. Organisationer och verksamheter där ute har gått samman och pratat om att det är en dubbelstöt för dem framöver, och det är bekymmersamt. Det är nämligen inte överallt man kan ta ett steg in på arbetsmarknaden, men här finns en möjlighet att göra det. Jag fortsätter alltså att ställa frågor till er om det här viktiga området.

Välfärdssektorn tog jag också upp i mitt anförande. Jag ser den som en del i regional tillväxt, där den offentliga sektorn har möjlighet att bidra med kunskap. Det handlar om att sälja kunskap, att stå för kunskap och att ha smarta lösningar för Sverige som man sedan är intresserad av även i andra länder. Bland annat Tyskland tittar mycket på svenska lösningar.

Här finns vardagsinnovationer från bland annat kvinnor, som många gånger har jobbat länge inom de här sektorerna.

Miljöpartiet talar mycket om utbildning, skola och vård och omsorg. De här verksamheterna deltar i och bidrar till vardagsinnovationerna inom sektorn. Jag skulle vilja veta hur Miljöpartiet som del av regeringen ser på möjligheten att fortsätta den här utvecklingen, för Sveriges bästa och för våra medborgare.

Anf. 94 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! All innovation är bra för vårt land. Det finns väl ingen som har några som helst tankar på att försvåra möjligheterna för innovationer att växa fram i vårt land.

Anf. 95 PER ÅSLING (C):

Herr talman och ledamöter! Jag hade egentligen inte tänkt gå upp i talarstolen men valde att göra det ändå.

Jag tycker att den här debatten med all önskvärd tydlighet visar att det finns skillnader i svensk politik. En del ser hela landets förutsättningar, och andra gör det inte. En del ser landsbygdspolitiken och lägger in landsbygdsperspektivet i de politiska lösningarna, och andra gör det inte. Vissa vill stimulera regional tillväxt och driva en politik för det, och andra driver en annan linje.

Skattepolitiken har tagits upp av flera talare här i dag. Endera väljer vi ett skattesystem som stimulerar en utveckling i hela landet, eller också väljer vi ett skattesystem som straffbelägger landsbygd och avstånd. Det är det här perspektivet som tas upp i Centerpartiets partimotion, och jag vill yrka bifall till den motionen. Det gör jag genom att yrka bifall till reservationen från Anders Ahlgren med flera i näringsutskottet.

Vårt syfte med motionen är att skapa förutsättningar för tillväxt i hela landet. Det är en nationell angelägenhet att alla delar av landet får möjlighet att bidra.

I centermotionen tar vi upp frågan om en regionaliserad skattebas. Det är en återföring av vatten- och vindkraftsmedel i det upplägg som vi här föreslår. Vi gör det därför att vi tycker att det är viktigt att ändra skattesystemet. Vi tycker att det är viktigt att hörsamma de signaler och de politiska krav som under många år har framförts här och på andra ställen för att skapa en återföring till just de områden där vatten- och vindkraftsfastigheter är lokaliserade. Vi vill förändra skattesystemet för att på så sätt underlätta en utveckling av de här områdena.

Fastighetsskatten är i vår omvärld i regel lokal och regional. Den här kammaren beslutade 2007 att förändra fastighetsskatten på bostäder. Det är en kommunal avgift nu. Vi tycker att de två exemplen kan bilda modell för hur också övrig fastighetsskatt kan förändras. Vi föreslår i motionen att fastighetsskatten på vind- och vattenkraftsfastigheter ska regionaliseras. Det är ganska stora summor. Staten har under årens lopp ökat skattesatsen på just dessa fastigheter. Vi talar om en bra bit över 5 miljarder, varav 1 miljard tas från fastigheter i mitt hemlän, Jämtlands län.

Vi föreslår en utredning. Jag tycker att det vore rimligt att vi fick en uppbackning här i kammaren kl. 16 för att åtminstone tillsätta en utredning. Jag vill därför be alla som står och talar ute på bygdegårdar och

i Folkets Hus om att man tycker att det är bra med en förändrad skattepolitik att backa upp Centerpartiets motion. Rösta ja!

Prot. 2014/15:63
19 februari

I detta anförande instämde Anders Ahlgren, Rickard Nordin och Helena Lindahl (alla C).

Energipolitik

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

§ 8 Energipolitik

Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU9

Energipolitik
föredrogs.

Anf. 96 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1 i betänkandet. Självklart står vi också bakom våra övriga reservationer, men jag yrkar bara på reservation 1.

Tillgång till energi är en förutsättning för ett modernt samhälle. Företagen, jobb, sjukvård, rent vatten – ja, även just nu är vi här i riksdagens kammare beroende av att energin flödar.

I ett modernt samhälle har vi också möjlighet att ställa vissa krav på den energi vi behöver och konsumerar. Den ska vara klimatsmart, den ska påverka miljön i minsta möjliga mån, den ska produceras till konkurrenskraftiga priser och den ska vara tillförlitlig vad gäller leveranssäkerhet.

Alliansens energiöverenskommelse har visat sig kunna leverera energi enligt dessa krav, och så måste det vara även i fortsättningen. Energipolitiken ska inte vara låst till enskilda produktionsslag eller vara anpassad till vissa förutsättningar. Energipolitiken måste vara hållbar även när samhället och förutsättningarna ändras.

Dagens debatt bygger på de motioner som våra kolleger skrev under den allmänna motionsperioden och visar på ett stort engagemang när det gäller dagens och framtidens energipolitik.

Herr talman! År 2009 fattade riksdagen ett viktigt beslut då den fastställde Alliansens energiöverenskommelse. Den har tjänat oss väl och har visat sig leva upp till kravet på en politik som är hållbar i ett modernt samhälle.

Vid valet 2014 blev det tyvärr ett regeringsskifte, men det är fortfarande Alliansens och av riksdagen beslutad energipolitik som gäller. Den nya regeringen klarade inte heller av att lägga fram en budget för 2015 som vann majoritet i riksdagen. Det är därför Alliansens budget som även ligger till grund för de beslut som vi fattar här i kammaren i dag.

Herr talman! Långsiktighet har blivit ett mantra som ständigt upprepas när det gäller energipolitik.

Den nuvarande regeringen har sagt att de avser att kalla till samtal i en blocköverskridande energikommission som ska säkerställa just långsiktigheten. Vi från Alliansen delar synen på långsiktighet och välkomnar en inbjudan till dessa samtal. Om nu regeringen menar allvar

med vikten av ett förutsägbart och långsiktigt energibeslut som håller över tid förutsätter vi därför att inga beslut fattas som riskerar att skapa en ryckighet i vår nuvarande energiproduktion innan energikommissionen lägger fram sitt förslag. Vi hoppas att regeringen värnar om sin trovärdighet och utgår därför från att ryktena om en höjd effektskatt på kärnkraft är felaktiga.

Att el inte är som vilken vara som helst är ord som vi under tidigare debatter här i kammaren fått höra. Jag håller med om det. El är en livsviktig förutsättning för våra liv, våra företag och våra jobb. Hantera då inte vår viktiga elproduktion som en kassako! Se i stället till att den får förutsättningar att producera under hela sin livslängd. Det är det bästa sättet att värna jobben, öka investeringarna i Sverige och genom det bredda skattebasen för att få råd med de investeringar och satsningar som den nuvarande regeringen och den kommande alliansregeringen avser att genomföra.

Herr talman! Svensk energipolitik styrs inte bara av beslut fattade i Sveriges riksdag. Vårt medlemskap i EU ger oss också möjlighet att genom ett europeiskt samarbete arbeta för en klimatsmart och säker energitillförsel till konkurrenskraftiga priser i hela Europa.

Klimatutmaningarna är stora. EU:s 2020-mål har varit viktiga för att komma ett stycke på vägen. Genom Alliansens energipolitik är Sverige ett av de länder som faktiskt kommer att nå sina 2020-mål när det gäller förnybar elproduktion och utsläppsminskningar. Vi har fortfarande inte lyckats fullt ut med energieffektiviseringsmålet, men vi är på god väg. Andra europeiska länder har tyvärr mycket stora svårigheter att komma i närheten av Sveriges resultat.

Den ekonomiska krisen och den påföljande lågkonjunkturen har satt djupa negativa spår i viljan att ställa om till en mer klimativänlig energiproduktion. Under samtalen om EU:s 2030-mål har klimatfrågan halkat ned, och i stället har frågan kring försörjningssäkerhet åkt upp som den högst prioriterade. Med tanke på hur vår omvärld ser ut, med ett Ryssland som använder sina energitillgångar som ett maktmedel, är den prioriteringen högst förståelig. Tillsammans med den oro som Ryssland skapar är också frågan om Europas konkurrenskraft i förhållande till övriga världen viktig i den europeiska debatten.

Men, herr talman, vi måste klara av att nå flera mål samtidigt. En hög försörjningstrygghet får inte utesluta att vi även jobbar för att nå våra klimatomål. Sverige har varit ledande och ska fortsatt vara ledande i dessa frågor. Vi har i detta sammanhang en viktig uppgift att visa att konkurrenskraft, tillväxt och klimatinvesteringar fungerar mycket väl tillsammans.

Herr talman! Försörjningstrygghet är också en fråga som är av stor vikt inom Sverige och i den svenska energipolitiska debatten. Hundra procent förnybart är ord vi känner igen, men minst lika viktigt för ett samhälle är att energin finns där när vi behöver den. Effektfrågan har därför seglat upp till att bli av avgörande vikt när vi diskuterar Sveriges framtida elproduktion. För mig är hundra procent försörjningstrygghet minst lika viktigt som hundra procent förnybart.

Vi får inte glömma att elproduktionen i sig själv aldrig får bli målet. Målet eller målen måste vara att vi har en säker, klimatsmart elproduktion till konkurrenskraftiga priser som levererar när vi behöver det. Elproduk-

tionen finns till för hushållen, för företagen, för sjukhusen, för skolorna, ja, även för oss i Sveriges riksdags kammare.

Herr talman! Tekniken utvecklas, nya framsteg görs och nya lösningar på tidigare till synes olösliga utmaningar kommer fram. Men dessa lösningar och denna teknikutveckling kommer inte till av sig själv. Det krävs en medveten politik för att gynna forskning och utveckling, och Alliansens satsning på energiforskning är den kraftigaste någonsin. Det krävs också att vi har duktiga innovatörer och investerare som vågar och en näringslivspolitik som inte skattar ihjäl företagen. Det krävs en politik för tillväxt, herr talman.

Samtidigt som vi ska ha en politik som främjar det nya måste vi vårda det vi har. Vattenkraft och kärnkraft står i dag för majoriteten av vår elproduktion. Det kommer kanske inte att se ut så i all framtid, men för inte en politik som riskerar effektbrist, höga elpriser och förlorade jobb och som gör att hushåll varken kan lita på att lampan tänds när de vill eller har råd att betala för den el som faktiskt levereras!

Om vi nu ska påbörja ett arbete med en energikommission, se då hela systemet. Ta även med konsumenten i bilden, våra hushåll och våra företag, och riskera inte det som i dag och för många år framöver kommer att vara avgörande för hur Sverige mår och hur vår tillväxt ser ut.

Jag vill avsluta med att tacka alla motionärer för deras bidrag. De är viktiga inspel i utvecklingen av Sveriges framtida energipolitik.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ann-Charlotte Hammar Johnsson, Hans Rothenberg och Jörgen Warborn (alla M).

Anf. 97 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Herr talman! Energi är grunden för vårt välstånd. Före industrialiseringen spelade kraftkällor såsom ved och muskelkraft en avgörande roll i Sverige. Dessa kraftkällor stod för lejonparten av den kapacitet som fanns i landet.

I en rapport från Oxford Institute uppskattades den tillgängliga kapaciteten i hela Europa före industrialiseringen till 15 gigawatt. I hela Europa fanns alltså en tillgänglig kapacitet effektmässigt motsvarande i praktiken vad vår installerade vattenkraft i Sverige i dag kan leverera som mest i ett givet ögonblick vad avser elektrisk kraft.

Även om vår energikonsumtion i dag är betydligt högre i absoluta tal var konsumtionen per capita normerad till befolknings- och bnp-ökning faktiskt högre då än vad den är i dagens industrialiserade värld. Landvinningar inom tekniken just tack vare industrialiseringen har successivt effektiviserat vår användning av energi.

För Sveriges del har resan från det fattiga 1800-talets jordbrukssamhälle till en industrination till stor del präglats av en god och jämn tillgång på energi, med undantag för vissa kriser.

Vårt svenska exempel har visat på elenergens enorma betydelse för den svenska utvecklingen liksom det snabbt minskade oljeberoendet, där vattenkraften tillsammans med kärnkraften utgör basen för vår elproduktion. Det är just denna stabilitet från baskraften som gett goda förutsättningar för vårt näringsliv och vår industri.

Herr talman! Regeringens intention med en energikommission för att försöka nå långsiktighet i energipolitiken är god. Man siktar på att nå ett ramverk som ska kunna gälla betydligt längre än en fyraårsperiod. Det är givetvis något som är önskvärt och som vore av stort värde för industrin. Så långt är det väl, och givetvis är det naturligt att man har olika uppfattningar utifrån sin politiska hemvist.

Men samtidigt som man aviserar detta försöker man bedriva en politik som äventyrar förutsättningarna för baskraften och den goda leveranssäkerhet som vårt land har kännetecknats av, vilken även utgör grunden för vårt välstånd. Sverigedemokraterna ser med oro på regeringens starka vilja att nedmontera bland annat den svenska kärnkraften och att man tror sig kunna ersätta denna i praktiken med främst väderberoende kraftkällor.

Regeringen har även aviserat att kärnkraften ska bära sina samhällskostnader, vilket man främst kopplar till den straffskatt som endast vilar på kärnkraften, till politiskt höjda säkerhetskrav och till ökad avgift till kärnavfallsfonden.

Dessa ambitioner utkristalliserades i budgetpropositionen där man lade fram just höjd straffskatt trots att energipriserna sedan den senaste justeringen av straffskatten minskat kraftigt. Det fanns även en skrivning om att Vattenfall skulle avbryta sitt arbete med att undersöka möjligheten till ersättningsreaktorer.

Vad gäller den andra grundpelaren i vår energiförsörjning, vattenkraften, finns orosmoln i efterdyningarna av Vattenverksamhetsutredningen. Mest prekärt är det för den småskaliga vattenkraften, det vill säga kraftstationer med en installerad effekt på mindre än tio megawatt. Många av dessa kraftstationer är nu hotade.

Det är inte en fråga av enkom miljöpolitisk karaktär. Energimässigt bidrar de med över fyra terawattimmar, och effektmässigt ligger de i paritet med en av våra mindre kärnkraftsreaktorer. Frågan är alltså inte irrelevant ur ett energipolitiskt perspektiv.

Det främsta hindret för dessa kraftstationer är de omfattande nyprövningar av befintliga tillstånd som väntar, ofta med utgångspunkt i hur det hade sett ut om inte kraftverket funnits på plats över huvud taget. Bekymret är att på många av dessa platser har rörelseenergin i vattendragen nyttjats under mycket lång tid. På vissa av platserna går nyttjandet att spåra ända tillbaka till medeltiden. Således är även denna verksamhet en del av vår kulturhistoria.

För Sverigedemokraterna uppstår en orimlig ordning när kostnaden för nyprövningarna inte ställs i relation till produktionskapaciteten och kostnaden i praktiken kan bli lika stor som för större aktörer. Fokus försvinner även från de miljöförbättrande åtgärder som torde vara de mest centrala.

Ett tydligt besked måste ges om under vilka förhållanden den småskaliga vattenkraften ska leva framöver. Sverigedemokraternas uppfattning är att den småskaliga vattenkraften är viktig såväl ur ett energipolitiskt perspektiv som för landsbygden, där den ofta utgör ett komplement i en annan näringsverksamhet. Vi tycker därför att det är viktigt att värna och stödja den småskaliga vattenkraften.

Herr talman! För Sverigedemokraterna är arbetet med energieffektivisering och forskning viktigt för att nå utveckling i både

konsument- och producentled i syfte att ständigt kunna använda vår energi mer effektivt och stärka vår konkurrenskraft. Men våra politiska styrmedel, såsom subventioner och skattesanktioner, får aldrig utformas så att konkurrenskraften för vår industri försämras gentemot vår omvärld.

Sverigedemokraternas förhoppning är att en starkt konkurrenskraft gör att vi ökar vårt behov av alstrad elenergi och att vi stärks av en diversifiering av kraftkällor. Vårt ingångsvärde är att ge goda förutsättningar till baskraften som gestaltat vår stabilitet vad avser drift- och leveranssäkerhet, vilken är en grundsten för det välstånd som byggts upp i vår industrialiserade värld och vilken Sverigedemokraterna inte kommer att medverka till att radera.

Herr talman! Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservationer 2, 3 och 6 i detta betänkande.
(Applåder)

I detta anförande instämde Paula Bieler och Josef Fransson (båda SD).

Anf. 98 RICKARD NORDIN (C):

Herr talman! Jag yrkar bifall till Centerpartiets och Alliansens reservation nr 1. Precis som Moderaternas Cecilie Tenfjord-Toftby står vi bakom övriga reservationer också, men för tids vinnande väljer vi att inte yrka bifall till dem.

De elever som satt på första raden på läktaren gick precis. Något som kanske ligger lite längre fram i minnet på dem än på mig och övriga här i kammaren, att döma av åldern, är kemiundervisningen i skolan. Där såg man hur den svarta kolatomen satt ihop med röda syreatomer.

Det är dock dags att ändra på det, för den svarta kolatomen håller på att spela ut sin roll. Den svarta kolatomen ska ersättas med en grön kolatom.

Centerpartiets mål är 100 procent förnybar energi inom en generation. Vi vill ha en fossiloberoende fordonsflotta till 2030. För det har Alliansens energiöverenskommelse varit en väldigt bra grund. Alliansens åtta år vid makten har visat att den överenskommelse vi gjorde på klimat- och energisidan var extraordinär.

Det gav stabila spelregler som gjorde att man byggde ut vindkraften exponentiellt. Det är numera de billigaste investeringarna man kan göra i energi. Miljöbilarnas antal har växt explosionsartat. Definitionen har fått skärpas för att det inte ska bli för många bilar som klassas som miljöbilar. Bioenergi passerade oljan som viktigaste energikälla. Listan kan göras väldigt lång.

Den stora utmaningen som jag från Centerpartiets sida ser framöver är transportsektorn. Den glömde regeringen bort i sin budget. Man körde visserligen copy paste på Alliansens förslag om bonus–malus-system. Men omställningen måste börja nu. Bonus–malus ligger flera år in i framtiden.

Vi har stora utmaningar på kort sikt. Styrmedelssystem för biodrivmedel måste till omgående. Alliansen satsade dessutom på laddinfrastruktur för elbilar, vilket regeringen glömmer bort. Den stora frågan blir: Kommer regeringen att genomföra den satsning som fanns i Alliansens budget? Det var ganska svårt att få till sänkningen för

ungdomsarbetsgivaravgifter. Frågan är: Kommer man också att respektera detta beslut?

Vi kommer nu att ta med oss de frågorna in i en energikommission och i energisamtal med regeringen, ganska liknande Alliansens energiöverenskommelse. Men på en punkt är det en otroligt viktig skillnad. Det verkar inte som att regeringen vågar ta ett helhetsansvar.

Helhetsansvaret för hela energisektorn, inte bara elsektorn, är otroligt viktig. Det skapar förutom politiska möjligheter att nå breda överenskommelser också möjligheter att se bredare perspektiv. Man behöver plocka upp de utredningar som Alliansen tillsatte och införliva dem i samtalen.

Elen är en energibärare som ökar i många sammanhang, inte minst på transportsidan och värmesidan. Om vi ska göra antaganden om Sveriges elbehov fram till 2050 måste vi också fundera på hur det ser ut i transportsektorn och värmesektorn. Därför måste man ha med de frågorna.

Vi får inte heller glömma energieffektiviseringen. Det är också viktigt att vi får med den i samtalen med regeringen så att vi inte bara talar om de ökade behoven med tanke på olika apparater och så vidare som kommer till i transportsektorn och värmesektorn. Det handlar också om hur vi kan spara lite mer på energin och använder den lite mer smart.

Det är beklagligt att energikommissionen verkar ha reducerats till en elkommission. Det verkar också vara lite samma sak med den kontrollstation som är inbyggd i Alliansens klimat- och energiöverenskommelse. Det är en kontrollstation för 2015. Det enda vi har sett från regeringen hittills är en kontrollstation för elcertifikaten som det ska läggas fram förslag om till våren. Det står ingenting om något annat i den lista över propositioner som regeringen har lämnat, åtminstone inte i den som gäller fram till september.

Med tanke på den beslutstorka som vi hittills har sett från regeringen kommer det inte några propositioner som är av någon större vikt. Då är det klart att vi blir oroliga. Kommer man att leva upp till att ha en kontrollstation för klimat- och energiöverenskommelsen? Det behövs. Vi satte höga mål 2009 när vi gjorde överenskommelsen. De målen har vi redan klarat av. De behöver uppdateras och stärkas ytterligare. För att vi ska få ännu bättre klimat- och miljöpolitik i Sveriges riksdag behöver vi den kontrollstationen.

Det som är styrkan med Alliansens överenskommelse är att man ser helheten. Man ser hela elsektorn och energisektorn. Det gäller allt från produktionen. Där vill vi jättegärna fortsätta med elcertifikaten, utbyggnad av förnybar energi, bioenergi, biogas och nya drivmedel.

Men vi behöver också titta över distributionen. Vi behöver stärka våra stamnät från norr till söder och se till att det finns bättre resurser att få in ny förnybar kraft där den byggs och behövs. Vi behöver ha en mer flexibel konsumtion som gör att vi kan kapa effekttoppar och använda saker när vi kan göra det som bäst.

Det gäller också att se till att den energi som vi inte behöver precis nu kan lagras, användas vid ett senare tillfälle eller kanske inte användas över huvud taget. Den sparade energin är den bästa energin.

För att få energisamtal som verkligen spelar roll måste helheten in. Det är nödvändigt för konstruktiva samtal som gör att den gröna omställningen får fart i Sverige. Det handlar om att den svarta kolatomen byts mot den

gröna kolatomen i en bioekonomi som skapar fler jobb, en bättre hälsa och hållbar miljö. Det kommer Centerpartiet och jag att arbeta för i samtalen och i Sveriges riksdag framöver.

(Applåder)

I detta anförande instämde Anders Ahlgren (C).

Anf. 99 BIRGER LAHTI (V):

Herr talman! I budgetpropositionen för 2015 slår regeringen fast att klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Om temperaturen fortsätter att stiga i den takt som forskarna ser och förutspår kommer det att leda till mycket allvarliga konsekvenser för livet på jorden.

Enligt regeringen är energipolitiken avgörande för att bygga ett hållbart samhälle, och sysselsättningen i Sverige är helt beroende av att det finns en god och tillförlitlig energitillgång till konkurrenskraftiga priser.

Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. En satsning på förnybar energi och effektivare energianvändning kan stärka svensk försörjningstrygghet och konkurrenskraft och ger, enligt regeringen, svensk forskning och svenskt företagande en viktig roll i den globala omställningen till en ekonomi med låga utsläpp av växthusgaser.

Här har Vänsterpartiet i en kommittémotion lyft fram Sveriges möjlighet att vara ett föredöme i klimatomställningen, ha ambitiösare mål gällande koldioxidutsläpp och driva på EU:s målsättning att senast 2050 ha även 100 procent förnybar elproduktion.

I budgetpropositionen för 2015 konstaterade regeringen att stabila spelregler skapar förutsägbarhet, trygghet och vilja till investeringar, vilket i sin tur håller nere energipriserna och skapar förutsättningar för omställningen. Svenska företag och konsumenter måste kunna lita på att det finns en trygg energiförsörjning. Det förutsätter att företagen inom energisektorn får långsiktiga spelregler och stabila villkor för sin verksamhet.

En energikommission tillsätts för att skapa en långsiktigt hållbar energiöverenskommelse. Regeringens ingång i dessa samtal ska vara att kärnkraften ska ersättas med förnybar energi och energieffektiviseringar och att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar elproduktion.

Här delar vi regeringens syn på ingången till energisamtal, fast vi driver på en ambitiösare politik för klimat- och utsläppsmål.

Herr talman! När det gäller kärnkraften är regeringens uppfattning att den ska bära en större andel av sina samhällsekonomiska kostnader. Säkerhetskraven ska skärpas, och kärnavfallsavgiften ska höjas. Regeringen avser vidare att ta ett helhetsgrepp om det statliga bolaget Vattenfall och om styrningen av bolaget i syfte att göra det ledande i omställningen av energisystemet mot en högre andel förnybar energi.

Detta är i grunden bra, och vi i Vänsterpartiet ser fram emot att diskutera med regeringen hur Vattenfall kan bidra i omställningen till ett hållbart samhälle och även inkludera utsläppsminskningar i samtalen gällande brunkolsverksamheten i Tyskland. Det ska bli spännande att föra de diskussionerna.

Gällande kärnkraften håller vi med regeringen om att den måste bära sina egna kostnader, och vi hade gärna sett planer på avveckling av de

äldsta reaktorerna. Här bör regeringen verkligen se över hur bolaget som är ägare till kärnkraften jobbar med säkerhetsfrågorna. Det känns inte helt tryggt när man läser GP från den 12 februari där anställda på Ringhals kärnkraftverk delar sin oro över säkerheten när man outsourcar räddningstjänsten.

Sedan blir man inte mer tillfredsställd när man får höra att personal beläggs med munkavle när de yttrar sig över det som händer på Ringhals. Man kan inte låta bli att förundras över att statliga representanter saknas i styrelser för kärnkraftverken. Däremot är det brukligt att vi har sådana i statligt ägda bolag. Vår motion om oberoende hårdkylning för alla reaktorer fick inte heller gehör i denna kammare.

Eftersom allianspartiernas anslagsförslag fick majoritet i kammaren den 3 december föll även regeringens förslag om att utöka stödet till solcellsinvesteringar med 100 miljoner kronor. Vänsterpartiet ser stora möjligheter till en kraftfull utbyggnad av solen i Sverige. Vi tror att den största potentialen finns i att bygga på redan befintliga byggnader.

I Sverige finns inte något klart planeringsmål för solceller. Branschorganisationen Svensk solenergi har satt fyra terawattimmar för solen och detsamma för solvärme inom en 10–20-årsperiod som förslag till planeringsmål. Om det inte finns uppsatta mål försvåras ambitionshöjningar. Vänsterpartiet vill se satsningar på ren, grön energi som skapar arbetstillfällen och framtidstro för kommande generationer. Men för detta krävs nationella planeringsmål för solen och solvärme.

Herr talman! Vindkraften blir alltmer konkurrenskraftig och är den förnybara energikälla som ökar mest i världen för närvarande. Förutom en höjd ambitionsnivå med elcertifikatssystemet föreslår vi ytterligare åtgärder för att påskynda utvecklingen av vindkraft i Sverige. Vi föreslår även att man ska lyfta den havsbaserade vindkraften, som skulle kunna bidra med fler jobb i Sverige eftersom mycket av arbetet måste utföras på plats.

Också av flera sociala skäl förespråkar vi havsbaserad vindkraft. Produktionen blir även högre per enhet sådan vindkraft. Här förespråkar vi att man upphandlar el från havsbaserad vindkraft till ett fast pris för att stimulera utvecklingen av denna typ av grön energi, som accepteras lättare av allmänheten.

Med detta sagt, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 7 under beslutspunkt 4 i näringsutskottets betänkande 9 om energi.

Anf. 100 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Energi handlar som bekant, och som jag tidigare har påpekat, om mycket mer än el. Den största klimatutmaningen ligger i transportsektorns omställning till förnybara bränslen.

Om jag letar bland Vänsterpartiets motioner och annat hittar jag trots det väldigt lite. Om man går in på partiets hemsida ser man bara luddiga formuleringar om massiva satsningar på kollektivtrafik, tåg och cykel. I de motioner man hänvisar till har man helt glömt bort transportsidan trots att det är där klimatutmaningen finns. Om man tittar i V:s motion om miljöanpassad vägtrafik hittar man ingenting om hur man ska nå en fossiloberoende fordonsflotta. Det står bara att man ska förbjuda fossilbilar och vilka etiska och miljömässiga krav som ska gälla för att något ska få kallas biobränsle.

De bilar som rullar i dag kommer knappast att sluta rulla i morgon bara för att Vänsterpartiet säger sig vilja satsa på cykling. I den budget som Birger Lahti och hans rödgröna vänner presenterade fanns dessutom väldigt lite tankar om hur man ska göra denna omställning. Det var Alliansen som presenterade framåtsyftande förslag när det gäller såväl laddstolpar som bonus–malus-system och annat.

Det är lätt att lova runt med stora, kraftiga miljömål om man inte behöver ta ansvar. Men i verkligheten håller Birger Lahtis vänsterparti tunt eftersom lösningsförslagen saknas.

Min fråga blir därför: Vad har ni för förslag för att ställa om transportsektorn till fossiloberoende? Ni är självfallet välkomna att stödja våra förslag, men så har det inte sett ut här i kammaren hittills.

Anf. 101 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Rickard för frågan. Du har läst en del av våra förslag, men inte alla. Jag håller med dig om cyklingen. Den träffade du på. Men du säger ingenting om järnvägstransporter. Vi vill utöka våra tunga transporter på järnväg så mycket som möjligt. Det är en av lösningarna.

Sedan håller jag med dig; om du skulle ha läst hela biten skulle du ha sett att vi kommer att återkomma med en motion om hur vi kan använda skogen. Jag tror att skogen kommer att bidra till en del av lösningen för att vi ska kunna få en fossiloberoende transportsektor på vägen. Jag håller med om att det finns mycket att göra. Men av några andra anledningar, som jag inte tänker gå in på här, har vi inte kommit längre. Du kan dock vara lugn, Rickard – vi kommer att komma med förslag på hur vi kan lösa detta så att vi blir oberoende av fossila bränslen även i den sektor som vi inte kan fösa över på järnväg och andra bitar.

Anf. 102 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Birger för det. Jag kan jättegärna komma med ett helt gäng av de här förslagen för att det ska bli lite bättre och lättare för er att fundera. Man kan tänka sig en mer energieffektiv fordonsflotta. Man kan tänka sig längre och tyngre lastbilar, vilket gör att man behöver använda mindre drivmedel. Då kan man dessutom använda mer biodrivmedel till de transporter som behövs.

Det blir dock lite knepigt att säga att vi ska köra allting på tåg. Man kan inte dra järnvägen ut till varje skogsskifte. Det går inte heller att cykla om vägen inte är plogad. Vi kommer att behöva person- och godstransporter för väldigt lång tid framöver.

Skogen, som Birger Lahti talar om, skattar ni ju bort med kilometerskatt. 10 procent av skogsråvaran blir olönsam med kilometerskatten enligt den nya forskning som finns. Den gröna kolatomen finns inte i Vänsterpartiets värld. Det är den svarta kolatomen som kommer att bli kvar när man inte klarar av att följa upp förslagen i de löften man har. När man inte har konkreta förslag blir det den svarta kolatomen som finns kvar.

Jag ställer frågan återigen: Hur länge får vi då vänta tills Vänsterpartiet kommer med förslag till hur man ska ställa om till en fossiloberoende fordonsflotta?

Det räcker inte med tåg, cykel, kollektivtrafik och bilpooler – framför allt inte i de landsbygdstrakter som jag kommer ifrån. Där är det ganska

glest med människor, och där behöver man ta sig fram även när det är lite snö på vägarna.

Anf. 103 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Rickard för debatten. Jag tror att jag har längre till affären än vad du har. Jag har sex mil enkel väg till affären, så jag tror att jag vet vad glesbygd är och vad det innebär att ha bil.

Du kan vara lugn, Rickard. Du lyssnade inte på mig. Jag sa att järnvägen inte kan ta allt. Vi kommer alltid att ha en fordonsflotta som behövs. Vi kommer att komma med förslag vad gäller vägslitageavgiften. Det kommer en utredning. Du har redan föregått hur den kommer att se ut.

Jag förespråkar inte heller en vägslitageavgift på allt. Vi har ett program i vårt parti som säger att vi ska kompensera där det inte finns möjlighet till andra transporter. Men du föregår även regeringens förslag. (forts. § 10)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.57 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SoU5 Infektion med ebolavirus

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

251 för utskottet

45 för res.

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 66 M, 22 MP, 20 C, 19 V, 16 FP, 14 KD

För res.: 45 SD

Frånvarande: 19 S, 18 M, 4 SD, 3 MP, 2 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

NU7 Regional tillväxtpolitik

Punkt 1 (Vissa frågor om den regionala tillväxtpolitikens inriktning)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

249 för utskottet

45 för res. 1

1 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 66 M, 22 MP, 20 C, 18 V, 15 FP, 14 KD

För res. 1: 45 SD

Avstod: 1 FP

Frånvarande: 19 S, 18 M, 4 SD, 3 MP, 2 C, 3 V, 3 FP, 2 KD

Nina Lundström (FP) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 2 (M, C, FP, KD)

Votering:

136 för utskottet

114 för res. 2

45 avstod

54 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 2 M, 21 MP, 19 V

För res. 2: 64 M, 20 C, 16 FP, 14 KD

Avstod: 45 SD

Frånvarande: 19 S, 18 M, 4 SD, 4 MP, 2 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 2 (Lokalisering och organisering av statliga myndigheter och statliga bolag)

1. utskottet

2. res. 4 (V)

Votering:

175 för utskottet

19 för res. 4

100 avstod

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 10 M, 43 SD, 22 MP, 6 C, 1 FP

För res. 4: 19 V

Avstod: 1 S, 57 M, 2 SD, 14 C, 12 FP, 14 KD

Frånvarande: 19 S, 17 M, 4 SD, 3 MP, 2 C, 2 V, 6 FP, 2 KD

Maria Abrahamsson, Johan Forssell, Eva Lohman och Camilla Waltersson Grönvall (alla M) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Helena Lindahl och Solveig Zander (båda C) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 3 (Kommersiell och offentlig service på landsbygden)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

Votering:

135 för utskottet

45 för res. 6

116 avstod

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 21 MP, 1 C, 19 V

För res. 6: 45 SD

Avstod: 67 M, 19 C, 16 FP, 14 KD

Frånvarande: 19 S, 17 M, 4 SD, 4 MP, 2 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Helena Lindahl (C) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 4 (Återföring av medel från vatten- och vindkraft samt vissa andra naturresurser m.m.)

1. utskottet

2. res. 7 (C)

Votering:

257 för utskottet

20 för res. 7

20 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 94 S, 66 M, 45 SD, 22 MP, 16 FP, 14 KD

För res. 7: 20 C

Avstod: 1 M, 19 V

Frånvarande: 19 S, 17 M, 4 SD, 3 MP, 2 C, 2 V, 3 FP, 2 KD

Punkt 5

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 10 (forts. från § 8) **Energipolitik** (forts. NU9)

Energipolitik

Anf. 104 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Jag reagerade på vissa saker i Birger Lahtis anförande och vill gärna att han definierar några av de ord som han använde. Han sa att han vill se en trygg elproduktion. Hur definierar han en trygg elproduktion?

En annan sak som gjorde mig lite förvånad var när Birger Lahti refererade till den troligtvis kommande energikommissionen och sa att regeringens ingång är att det ska vara 100 procent förnybart. Alliansen har inte haft tillgång till några direktiv än. Har Birger Lahti sett förslagen på direktiv från regeringen? I så fall undrar jag om de är tillgängliga också för Alliansen.

Birger Lahti nämnde en sak till i sitt anförande: att regeringen avser att ta ett helhetsgrepp om Vattenfall. Senast jag läste om de eventuella nya ägardirektiven var i höstas när statsrådet Damberg sa att det inte blir några nya ägardirektiv till Vattenfall, trots att det var ett löfte i valrörelsen. Vet Birger Lahti något mer om eventuella nya ägardirektiv för Vattenfall?

Anf. 105 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Cecilie för frågorna.

När det gäller trygg elproduktion tycker jag att om det är något land som kan känna sig väl rustat för trygg elproduktion – då talar jag om basproduktionen, när vinden inte blåser och när solen inte lyser – är det Sverige. Vi har goda förutsättningar trots att vi ska fasa ut kärnkraften om 20–30 år; jag vet inte när. Vi har många svar på det. Skogen kan vara en del av lösningen. Det vill jag definitivt hävda.

Du sa sedan att jag nämnde regeringens ingång om 100 procent förnybart, Cecilie Tenfjord-Toftby. I den budgetproposition som ni röstade ned tillsammans med Sverigedemokraterna kan du läsa om regeringens ingång i diskussionerna. Om du läser den kan du se att de inte säger att det är fastspikat utan att det är deras ingång. Du kanske inte har läst budgetpropositionen, trots att du röstade ned den.

Vad gäller Vattenfall undrade Cecilie Tenfjord-Toftby vad jag har för information. Det är ytterligare sådant hon kan läsa sig till. De skriver hur de ska vara föregångare när det gäller det förnybara, något som Hall också sa när han besökte oss i utskottet. Regeringen har sagt att de ska föra diskussioner med Vattenfall om hur de kan vara bidragande i övergången till förnybart.

Anf. 106 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Jag har fortfarande inte fått något grepp om vad Birger Lahti menar när han talar om trygg elförsörjning. Jag vill nämna det som jag sa i mitt anförande, att en trygg elförsörjning måste vara en elförsörjning som levererar 100 procent av tiden. I sitt svar till mig hänvisar Birger Lahti till att det finns en stor potential i skogen. Jag vill påminna Birger Lahti om att det i den budget som Vänsterpartiet avser att stödja läggs stora skattehöjningar på skogsnäringen i form av höjda transportavgifter.

Jag undrar, Birger Lahti, hur du anser att du ska kunna försäkra den svenska industrin och de svenska hushållen om att de även i framtiden har en elproduktion som producerar 100 procent av tiden. I en framtida elproduktion kanske systemet ser annorlunda ut, men att i dag medverka till en politik som gör att vi riskerar att tappa stora delar av elproduktionen ser jag inte som en trygg politik för elförsörjningen. Därför vill jag återigen fråga Birger Lahti: Hur definierar du trygg elförsörjning?

När det gäller Vattenfall undrar jag, herr talman, om Birger Lahti anser att Vattenfall behöver nya ägardirektiv och hur de i så fall ska vara utformade.

Anf. 107 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! När det gäller skogen sa du, Cecilie Tenfjord-Toftby, att vi vill höja skatten i branschen som sådan. Jag vet inte vad du syftar på. Det kanske är vägslitageavgiften du vill komma åt. Men det är inte färdigt från regeringens sida beträffande hur den skulle slå. Det kan vara olika slitageavgifter på olika vägar. Vi har i vårt valprogram sagt att den ska kompensera näringar när det inte finns någonting annat. Om det inte finns någon järnväg ska näringen kompenseras. Det kan alltså vara olika avgifter på olika vägar. En skogsbilväg som går till en terminal ska kanske inte ha någon vägslitageavgift. Däremot kommer det att slå ut en hel näring i södra

Sverige om vi inte har någonting som utländska åkare ska betala. Då kanske vi slår ut hela näringen.

Vad gäller Vattenfall är jag inte säker på att det behövs nya ägardirektiv om Vattenfall kommer med sådana signaler som jag känner mig tillfreds med, om de förespråkar förnybart till 100 procent på sikt.

En fråga gällde vad jag ser som trygg elförsörjning. Trygg elförsörjning är precis det som du var inne på, Cecilie Tensfjord-Toftby, att konsumenterna ska känna sig trygga när de trycker på knappen även om det är minus 30 grader i halva Sverige. Det ska fungera ändå.

Om du tror att kärnkraften är enda lösningen ska du lyfta din blick lite grann. I Storbritannien finns ett kraftvärmeverk, Drax, som använder enkom träpellets. Det har en kapacitet som är större än Ringhals fyra kärnreaktorer. Det finns mycket mer i världen än kärnkraft, men då måste ni titta lite längre bort.

Anf. 108 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik:

Herr talman! Frågan om att bära sina samhällsekonomiska kostnader kommer åter upp. Den gestaltas i stort av den statsskatt som vilar allena på kärnkraften. Den statsskatten inbringar 4 miljarder kronor årligen till statskassan. Skatten bär kostnaderna vad gäller avvecklingen av reaktorer, återställandet av platserna de finns på och lagringen av det använda kärnbränslet.

Kärnkraften genererar tiotusentals arbetstillfällen inom drift och underhåll. Det är betydligt mer än vad andra energislag bidrar med. Det är lite beklagligt när det mer eller mindre insinueras att det skulle finnas säkerhetsbekymmer, utan att det adresseras tydligare. De inrapporteringar av kategori-2-händelser som gjorts tyder snarare på en förbättrad säkerhetskultur. Det har blivit bättre och bättre, vilket SSM vidimerar.

Man kan jämföra med andra energislag och se på det hela ur en samhällsekonomisk aspekt. Vindkraften har till exempel en nedsättning i sin fastighetsbeskattning. Den ingår i ett elcertifikatssystem som får extra ersättning och även har ett explicit undantag för ett energislag, vindkraften, som kan utgöras av hur stora anläggningar som helst. Man undantar den från energibeskattnings om den yrkesmässigt inte anses leverera elen.

Det vore intressant att få veta om Vänsterpartiet anser att också vindkraften, med samma utgångspunkt, borde bära sina samhällskostnader.

Anf. 109 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Tack, Mattias Bäckström Johansson, för frågan! Om vi gick tillbaka och såg hur kärnkraften har kommit till och vilka subventioner den haft under sin livstid tror jag att vi säkert skulle komma fram till att det även där har funnits gråzoner beträffande vilka kostnader den burit.

Jag håller med om att det är en politisk inriktning vi har vad gäller vindkraften. Vi vill bygga ut det förnybara. Vi tycker att vindkraften är en trygg elförsörjning, och den har subventioner.

Vad gäller kärnkraften har vi sett att när det hänt någonting har de kassor som de haft inte räckt till på långa vägar. Vi kan se på Japan. Ingen kan säga något om hur mycket det kommer att kosta i framtiden. Av många orsaker tycker jag därför att det är rimligt att vi beskattar kärnkraften så

pass mycket att det, om det skulle hända något, finns en kassa och en fond att ta ur.

Mattias Bäckström Johansson kan titta på Finland, som försöker bygga i Olkiluoto. De började bygga med en budget på drygt 3 miljarder euro. I dag är de uppe i 9 miljarder euro. Anläggningen är inte färdig. Jag läser också finska tidningar, och beroende på vilken tidning man läser skriver de antingen att den inte kommer att bli färdig eller att den kommer att vara färdig 2018 med en prislapp på någonstans runt 10 miljarder euro.

Frågan är därför om det ens finns ekonomiska skäl att säga att kärnkraften skulle vara konkurrenskraftig i Sverige.

Anf. 110 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik:

Herr talman! En sak är väl olyckor vad gäller kärnkraften, men det utkristalliserar alltid i beskattning av den termiska effekt som finns i den aktuella kärnkraftsreaktorn och att man ska justera det samtidigt som man ändrar andra parametrar. Det finns ingenting motsvarande vad gäller vattenkraften och inte heller andra energislag, utan man har en särlösning. I så fall borde den, med Vänsterpartiets resonemang, tillämpas fullt ut på samma sätt för de andra energislagen och då rimligtvis undanta kärnkraften från straffskatten.

Visst, vi kan göra jämförelser och titta på vilket som är det enskilt dyraste verket eller det mest misslyckade och säga att det är representativt för alla etableringar. På samma sätt skulle man kunna göra med vindkraften, men det tycker jag inte är seriöst i sammanhanget. Det är olika energislag, och till viss del kompletterar de varandra. Givetvis finns det gott om utrymme att reglera intermittenta kraftslag i det svenska energisystemet, men det finns förstås en borte gräns.

Det är beklagligt att man inte mer inriktar sig på att hitta baskraft som kan ersätta eller bibehåller den stabilitet som vårt land har präglats av.

Vill man ha synsättet att kärnkraften ska bära sina samhällskostnader fullt ut bör det rimligtvis tillämpas också på andra energislag och kraftkällor.

Anf. 111 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Tack, Mattias Bäckström Johansson, för frågorna och debatten! Jag hävdar fortfarande att det är sunt att politiken någon gång sätter dagordningen och säger att det här är något som vi tror på, något som vi är trygga med i samhället. Merparten av vår befolkning tycker att det är bra.

Någon måste betala, och i det här fallet tycker jag att kärnkraften ska betala en högre avgift.

Anf. 112 MARIA WEIMER (FP):

Herr talman! Jag vill inleda med att säga det självklara: Alliansen står fast vid den energiöverenskommelse som vi slöt 2009. Den ger konsumenter och företag en trygg energiförsörjning, ekologisk hållbarhet och god konkurrenskraft. En majoritet i riksdagen står också bakom den överenskommelsen. Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har Sverige i dag en säker och effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser.

Politiken måste säkerställa långsiktiga spelregler på energiområdet. Den förnybara energiproduktionen ska byggas ut. Fossila bränslen måste fasas ut. Förutsättningar måste finnas för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften. Företag och konsumenter måste kunna lita på en trygg elförsörjning. Därför behövs långsiktiga spelregler och stabila villkor på elmarknaden. Det är av stor vikt för svenska jobb och för vår konkurrenskraft.

Herr talman! Vi lever i en spännande tid. Den tekniska utvecklingen på energiområdet går fort fram. Se bara på hur den trendiga elbilen Tesla har förändrat synen på elbilar och i rasande fart snabbat på utvecklingen av laddbatterier. Hela energimarknaden är under förvandling. Därför är det fortsatt otroligt viktigt med forskningen och utvecklingen på energiområdet.

Tekniska innovationer och produktutveckling, liksom nya tjänster och affärsmodeller, är viktiga för att skapa ett långsiktigt hållbart energisystem. Här finns många möjligheter för utveckling av teknik, varor och tjänster för just svenska företag. Det finns en stor potential i att fortsätta bygga ut förnybara energislag: vindkraft, solenergi, biogas, vågkraft och mycket mer.

Energisystemets effekt på miljön och klimatet ska minskas genom energieffektivisering och en successiv introduktion av klimatneutrala produktionsformer. För att driva på miljöanpassningen behöver vi generella regelverk för utsläpp och säkerhet samt ekonomiska styrmedel. Det är viktigt att staten i största möjliga mån är neutral mellan energislagen.

Den som förorenar klimatet ska betala för sig. Koldioxidskatt på fossila bränslen är ett viktigt styrmedel, liksom utsläppshandelssystemet inom EU. Men här ser vi att det behövs en ordentlig reformering, för i dag är det alldeles för billigt att släppa ut.

Herr talman! Inom kort kommer blocköverskridande samtal att starta om framtidens energifrågor. Folkpartiet ser starkt fram emot den kommande energikommissionen. Det är viktigt att vi lägger en stabil grund för vår framtida elförsörjning. Men vi får inte redan nu låsa fast oss vid olika lösningar. Samtalen måste föras i en öppen, realistisk och konstruktiv anda.

Därför är vissa av de signaler som vi fått av regeringen inför samtalen oroande. I överenskommelsen mellan de två regeringspartierna låser man delvis fast sig vid ett antal parametrar som gör att förutsättningarna för bra samtal i energikommissionen kan minska. Vi hör också tal från regeringen om skyndsamma beslut om elcertifikat och höjd effektskatt redan innan kommissionen ens har kommit igång. För att energikommissionen ska vara relevant måste alla frågor som rör den långsiktiga energipolitiken ingå i mandatet. Bara då kan den bli trovärdig.

Herr talman! Vi har i dag en stabil och i princip fossilfri elproduktion till konkurrenskraftiga priser. Det bidrar till att svenska företag kan hävda sig i hård internationell konkurrens, och det bidrar till svensk tillväxt och fler jobb i hela Sverige.

Kärnkraften utgör i dag en viktig del av klimatneutral svensk elproduktion och är en hörnpelare i dagens svenska energipolitik. Alliansens energiöverenskommelse slår fast att möjligheten att bygga ny kärnkraft ska finnas kvar.

Energipolitiken är under snabb omvandling. Vi kan inte i dag veta i vilket läge Sverige befinner sig om 10 eller 20 år. Det är också svårt att förutsäga vilka elbehov vi kommer att ha på längre sikt. Därför tror vi att det vore oklokt och rent av farligt att redan nu stänga möjligheter till koldioxidfri elproduktion som vi kanske kan behöva i framtiden. Särskilt i rådande säkerhetsläge ska vi inte riskera att göra oss beroende av import av energi från odemokratiska stater.

Signalerna från de två regeringspartierna är allt annat än tydliga. Det är lite förvirrande, måste jag säga. Statsminister Stefan Löfven säger att status quo gäller angående kärnkraften, samtidigt som klimatminister Åsa Romson säger att kärnkraftverk ska snabbstängas. Regeringens otydliga besked är oroande. Men låt oss inte forcera fram någonting som vi kommer att få ångra. Jag tror att vi behöver välförankrade beslut under ordnade former. Vi behöver träffa långsiktiga och breda överenskommelser som är bra både för fortsatt stark tillväxt och för miljö och klimat.
(Applåder)

I detta anförande instämde Said Abdu (FP).

Anf. 113 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Kristdemokratisk energipolitik grundar sig på förvaltarshipsprincipen. Vi ska förvalta, inte förbruka de ändliga resurserna. Energipolitiken ska möjliggöra för kommande generationer att leva och verka på vår jord.

Också vad gäller energiförsörjningen och kostnader för hushåll och företag är det nödvändigt att politiken är långsiktigt hållbar och stabil. De tre grundpelarna för den svenska energipolitiken bör därför vara ekologisk hållbarhet, försörjningstrygghet och konkurrenskraft. Det är också den ingången Kristdemokraterna har till den kommande energikommissionen.

Vi i Alliansen slöt en överenskommelse kring energipolitiken 2009. Det gjorde vi helt enkelt för att förbättra de långsiktiga förutsättningarna för klimateffektiv energiproduktion i vårt land. Från och med 2011 vet vi att Sverige uppfyller de mål som rör andelen förnybar energi totalt sett och även andelen förnybar energi inom transportsektorn.

Herr talman! För att möta framtiden med minskade koldioxidutsläpp och stärkt konkurrenskraft kan vi inte bortse från kärnkraften som en i huvudsak koldioxidneutral energikälla. De existerande svenska kärnkraftverken kommer att fasas ut inom 10–15 år. Nya och säkrare kärnkraftsreaktorer är en förutsättning för att behålla den elintensiva industrins konkurrenskraft och därmed Sveriges välfärd utan att ersätta dagens produktion med fossilbaserad produktion.

Kärnkraften utgör den viktigaste delen av basen i Sveriges elproduktion. År 2013 stod kärnkraften för 43 procent av landets elproduktion, vilket var mer än för något annat kraftslag det året. Men jag vill också poängtera att det är tack vare kombinationen av kärnkraft, vattenkraft, biokraft och vindkraft som Sverige tillsammans med Frankrike har EU:s lägsta klimatutsläpp inom elproduktionen. Kärnkraftens höga tillgänglighet tillsammans med dess placering nära stora elförbrukare skapar basen för en stabil och leveranssäker elförsörjning som är omistlig för vårt moderna samhälle.

Mycket tack vare Kristdemokraternas konstruktiva bidrag är det inte längre förbjudet att investera i ny kärnkraft i Sverige. Vi vill fortsätta

genom att bidra till de blocköverskridande samtalen i den kommande kommissionen. För oss har det varit viktigt att kunna lyfta på alla stenar inom de olika energislagen, och kärnkraften är en viktig fråga.

Prot. 2014/15:63
19 februari

I den energidebatt vi hade före jul lyfte jag fram att det har varit märkligt med en särskild statsrådsgrupp kring Vattenfall. Jag tror att det har sânt signaler inte bara till oss i oppositionspartierna utan också utåt om att detta på något sätt inte skulle hamna i kommissionen. Jag har framfört att jag naturligtvis tycker att det är otroligt viktigt att vi diskuterar alla energislag och ser hur vi kan komma närmare ett samhälle med förnybar energi men ändå ha en pragmatisk hållning till den förbrukning som industrin kräver.

Det handlar också om att se den mångfald av förnybar energi som kommer inom transportsektor, industri, uppvärmning och elproduktion. Det behövs ett energisystem som innehåller såväl storskaliga som småskaliga element anpassade till både lokala och industriella behov. Därför vill vi totalt sett se mer investeringar i långsiktigt hållbara energislag, såsom vindkraft, vattenkraft, bioenergi, vågkraft, solenergi, geotermisk energi, tidvattenkraft och kanske ytterligare någonting. Skatter och avgifter bör utformas med hänsyn till förhållanden i omvärlden för att inte näringslivets konkurrenskraft ska urholkas, vilket naturligtvis också skulle drabba sysselsättning och välfärd.

Sverige har en unikt hög andel förnybar elproduktion, med mycket vattenkraft och en växande andel vindkraft. Vattenkraften har den unika egenskapen att både vara förnybar och kunna styra produktion efter behov. Vi vet ju att elbehovet varierar mycket mellan dag och natt och mellan sommar och vinter. Men utan stora mängder vattenkraft hade vi behövt fossileldade alternativ, antagligen i form av gasturbiner, för att inte riskera strömbrott när elbehovet varierar.

Fossila bränslen måste på något sätt ersättas av biobränslen; det är vi väl ense om. Vi vill fortsätta att verka för minskad användning av fossila bränslen inom industrin. Vi vet att Sveriges industri har mycket låga klimatutsläpp jämfört med sina internationella konkurrenter.

Fortfarande används dock stora mängder olja och kol i industriella processer, framför allt inom stålindustrin. En del av det här kan ersättas med biobränslen som flis och biogas samt energieffektivisering. Annat kan genom att ersättas med naturgas ge lägre utsläpp och därmed minskad klimatbelastning.

Kristdemokraterna vill verka för en fri och öppen energimarknad med ökad konkurrens till nytta för kunderna. Prisbildningen och marknadens funktionssätt bör hållas under kontinuerlig uppsikt av berörda myndigheter. Energimarknadsinspektionens kontroll av elmarknaden samt av el- och gasnät måste också ha ett starkt konsumentperspektiv.

(Applåder)

Anf. 114 ÅSA WESTLUND (S):

Herr talman! Låt mig börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Energipolitiken är på många sätt central för vårt moderna samhälle. Vi är helt beroende av att elnätet och energitillförseln fungerar i vårt dagliga liv.

På samma sätt är näringslivet och därmed jobben och välfärden i Sverige beroende av att vi tar politiskt ansvar för att det finns god och tillförlitlig tillgång till el till konkurrenskraftiga priser.

Samtidigt är vår möjlighet att klara klimatfrågan beroende av att vi ställer om till ett mer ekologiskt hållbart energisystem. Den omställningen är i sin tur både en möjlighet och en förutsättning för näringslivets konkurrenskraft.

Klarar vi inte klimatutmaningen kommer det att få väldigt stora konsekvenser för oss alla, självklart också för svenskt näringsliv. Men klimat-, miljö- och energiutmaningarna utgör också en möjlighet till utveckling av teknik, varor och tjänster som innebär att affärsmöjligheter skapas för svenska företag runt om i världen.

Energipolitiken måste alltså även framöver bygga på tre fundament: leveranssäkerhet, konkurrenskraft samt låg inverkan på miljö och klimat.

De flesta inser att det behövs långsiktiga spelregler och stabila villkor på energiområdet. Ändå finns det i dag ingen blocköverskridande överenskommelse om energifrågan. Därför är jag verkligen glad över att samarbetsregeringen snart beslutar om att tillsätta en energikommission och att intresset för att delta i den och dess arbete tycks vara så stort.

För regeringspartierna – Socialdemokraterna och Miljöpartiet – är ingången till en sådan kommission att kärnkraften ska ersättas med förnybar energi och energieffektivisering.

Sverige har bättre förutsättningar än de allra flesta för att bygga ut förnybar energi genom vår goda tillgång till vatten, vind och skog. Därför har vi goda möjligheter att på sikt nå den ambition som samarbetsregeringen har om 100 procent förnybar energi. Även möjligheterna till energieffektiviseringar är mycket stora i vårt land.

Andra partier har andra ingångsvärden till energikommissionens arbete. Det är helt naturligt. Det är just därför som det behövs en energikommission, som förhoppningsvis kan nå så breda överenskommelser att de blir stabila över flera mandatperioder.

Låt mig också understryka att det är självklart att en energipolitisk överenskommelse som ska gälla under lång tid behöver ett brett och tydligt stöd i Sveriges riksdag.

Herr talman! Av betänkandet framgår att det finns en relativt bred samsyn när det gäller behovet och vikten av att skapa långsiktiga spelregler och stabila villkor på energimarknaden, i vart fall så långt det är möjligt. Att den samsynen finns är väldigt bra och lovar gott inför framtiden.

Jag noterar att också de borgerliga partierna i sin gemensamma reservation understryker att en blocköverskridande överenskommelse skulle ge ökad stabilitet.

Många av motionerna som vi behandlar i betänkandet handlar om kärnkraft. Ett faktum som en energikommission måste förhålla sig till är att flera kärnkraftsreaktorer förväntas stänga före 2025. Kärnkraftens framtida roll kommer således att vara en del av energikommissionens arbete. Det är sedan tidigare känt att vi här har olika inställningar. Vår har jag redan redogjort för.

Men vi ser också många andra förändringar på energimarknaden framöver som ställer nya krav på politiken och som med fördel bör reflekteras i energikommissionens arbete. Låt mig nämna fyra exempel.

För det första blir el- och energimarknaden alltmer internationell och integrerad, inte minst i ett europeiskt perspektiv. I närtid kommer vi att få se vad EU:s energiunion innehåller och innebär. Men försörjningstrygghet

har blivit allt viktigare efter den säkerhetspolitiska utvecklingen i vårt närområde. Det blir också viktigt att analysera vad våra grannländer gör och vilken effekt det kommer att ha på det svenska energisystemet.

För det andra har energisystemet länge byggt på stora centrala produktionskällor som matar ut kraft till användarna. Men vi går nu mot ett system där inslag av småskalig produktion får en större och allt viktigare roll. Det ställer nya krav på till exempel näten.

För det tredje är den småskaliga produktion som tillkommer till stora delar väderberoende. Det ställer också krav. Det måste säkerställas att vi har ett energisystem som fungerar och att det finns el och värme även kalla vinterdagar när det inte blåser.

För det fjärde ser vi nu att en förändring sakta börjar komma igång av uppdelningen mellan vad som traditionellt har varit producent, distributör respektive konsument och kund. En sakta ökande andel småskalig elproduktion från vind och sol gör att allt fler blir både producenter och konsumenter. Det ställer nya krav på flera aktörer, men det ställer också andra krav på till exempel elnät och mätare.

Det här är några av de omständigheter som måste belysas i energikommissionens kommande arbete.

Herr talman! Åter till motionsyrkandena och betänkandet. Glädjande nog finns det en relativt bred samsyn också vad gäller förnybar energi. När det gäller de yrkanden som rör energieffektivisering och några andra frågor finns det bara ett förslag till beslut. Det hindrar förstås inte att det finns aspekter och delar av dessa frågeområden där det finns åsiktsskillnader. De kommer säkert att komma fram i energikommissionens arbete.

Sammanfattningsvis finns det förstås många saker som vi tycker olika om. Men det här betänkandet visar också att det i många frågor finns en bred samsyn att ta fasta på. Förhoppningen är att den samsynen kan bli ännu större när energikommissionen kommer igång med sitt arbete.

Herr talman! Med detta yrkar jag alltså bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 115 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Alliansens klimat- och energiöverenskommelse har varit väldigt lyckad – det har vi hört från flera talare.

Bevisen ser vi runt omkring oss i form av miljöbilar som rullar på våra vägar, vindkraftverk som finns på många platser runt om i vårt land och många fler saker. Målen vi satte upp, som då var rejält tilltagna, har vi i princip redan uppnått trots att de sträcker sig till 2020.

Det finns ett behov av att genomföra kontrollstation 2015 som Alliansen beslutade om. Hittills har vi bara sett en kontrollstation för elcertifikaten aviserad.

Styrkan i Alliansens energiöverenskommelse är helheten och bredden. Hela energisektorn avhandlades, och klimatmålen lades till. Det gav större möjligheter att komma överens men också en politik som hänger ihop.

När vi nu går in i nya energisamtal med regeringen och övriga partier i Sveriges riksdag – det som vi hörde Åsa Westlund tala om – är vi i Centerpartiet oroliga. Redan innan energisamtalen har börjat ser vi att det

inte blir några riktiga energisamtal. Det blir kraftigt kringskurna samtal, och Åsa Westlunds energiminister verkar ha reducerats till en elminister.

Ibrahim Baylan hävdar att det inte finns några tankeförbud. Ändå pekar allt mot att vi inte kommer att diskutera värmesystemet eller transportsektorn annat än i små, ganska fragmenterade delar – detta tvärtemot vad ministern själv har sagt och tidigare lovat. Det blir en tumme av alltihop.

Mina frågor till Socialdemokraterna och Åsa Westlund blir därför: Blir det en kontrollstation för klimat- och energiöverenskommelsen, som även Socialdemokraterna hade med i sin budget? Eller blir det bara en kontrollstation för el och elcertifikat? Och kommer vi att få se en energikommission, som faktiskt har utlovats, eller blir den reducerad till en elkommission? Frågan reduceras då i praktiken till en fråga om kärnkraftens vara eller icke vara, precis det som alla ville komma ifrån.

Anf. 116 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag är alldeles fascinerad över denna kritik mot energikommissionen, som inte ens har satt igång. Det är jag utifrån detta: Hur såg er energikommission ut? Vad bjöd ni in till under er tid vid makten? Jo, ni förhandlade med varandra. Sedan sa ni: Nu är det upp till var och en att ansluta sig till det här. Ni förhandlade inte om någonting. Ändå har ni mage att stå här och säga: Det här och det här och det här saknas.

Jag tycker att det är lite fascinerande hur snabbt det går att glömma bort vad man själv gjorde vid regeringsmakten.

Jag är stolt över att vi har en samarbetsregering som bjuder in brett till samtal och vill ha samförståndslösningar. Jag tror att det är bra att energikommissionen fokuserar på några saker där er energiöverenskommelse inte är den succé som du hävdar.

Du kan fråga aktörer på marknaden i dag eller titta på hur det ser ut. Var sker det investeringar i dag? Hur kommer vi att ha produktion av el i Sverige när några kärnkraftsreaktorer har lagts ned? Vad händer då med er energiöverenskommelse? För mig är det uppenbart att det behövs andra initiativ än den.

Anf. 117 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Jag noterar att Åsa Westlund inte svarar på frågan om det kommer en kontrollstation för klimat- och energiöverenskommelsen, som tidigare har utlovats med inte aviserats.

Var kommer investeringarna? Ja, de kommer i förnybar energi. Och det är klart att vi behöver en kontrollstation för Alliansens klimat- och energiöverenskommelse. Det är nämligen snart sex år sedan den kom till. Vi byggde in en kontrollstation för att vi skulle kunna se: Vad har hänt med den tekniska utvecklingen? Hur har marknaden reagerat på det här? Vad behöver vi göra för att stärka det här ytterligare? De resultat vi har sett är faktiskt en succé.

Men om vi då inte ska prata om de här sakerna i energikommissionen blir jag lite nyfiken. Det handlar om den teknikutveckling som Åsa Westlund också hänvisar till och om marknadsinvesteringar och så vidare. Elförbrukningen börjar rulla på våra vägar. Värmepumpar värmer våra hus. Om vi då inte planerar för och gör antaganden kring hur den här utvecklingen

kommer att ske undrar jag: Hur ska vi kunna göra vettiga bedömningar kring vilket elbehov vi har i framtiden?

Jag kan återge vad Ibrahim Baylan sa: Fjärrvärme har en naturlig plats i energisamtalen. Gäller inte det uttalandet längre? Står Socialdemokraterna, Åsa Westlund och Ibrahim Baylan inte fast vid den ståndpunkten? Är det så att vi bara kommer att se elsamtal i de samtal som kommer framöver?

Anf. 118 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! År 2015 är lika långt som alla andra år. Det kommer att komma en kontrollstation. Året är inte slut än; det har precis börjat. Jag tror att du kan känna dig lugn på den punkten.

Jag hade hoppats att du skulle ta upp transportsektorn, för jag tycker att det är väldigt viktigt att vi kommer åt den oljeproblematik som finns i transportsektorn och att vi inte drar ut på tiden med det. Det tog ju väldigt lång tid för er regering att komma någonstans i de frågorna. Men ni tillsatte ändå en utredning som har presenterat förslag. Dem hoppas jag att ni vill att regeringen går vidare med. Det är det som sker just nu inom Regeringskansliet. De här frågorna bereds och så vidare.

Jag förstår inte riktigt varför vi inte ska gå vidare i det arbetet utan baka in detta i ett mer långsiktigt arbete. Energikommissionen kommer trots allt att vara väldigt långsiktigt inriktad, eftersom det är på lång sikt som vi ser de stora utmaningarna för vårt energisystem.

Jag skulle vilja att ni var lika angelägna som vi om att komma till rätta med transportsektorn. Och eftersom du hela tiden tar upp den frågan och säger dig vara angelägen om att få till lösningar där förväntar jag mig att ni stöder detta när det kommer konkreta förslag till kammaren.

Anf. 119 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Åsa Westlund sa i sitt anförande att klimatutmaningen är en av vår tids absolut största utmaningar. Den uppfattningen delar jag helt och hållet.

När vi i dag står inför en eventuell energikommission – alla pratar om den, men vi har fortfarande inte sett någon inbjudan till den – handlar det om det här med långsiktighet. Förra veckan sa energiminister Ibrahim Baylan i frågestunden att det krävs långsiktiga förutsättningar för energisektorn. Det kan jag hålla med om att den ska ha. Den förtjänar och behöver det. Det välkomnar jag.

Men jag har en fråga till Åsa Westlund om de långsiktiga förutsättningarna: Är det inte minst lika viktigt att de långsiktiga förutsättningarna är bra för industrin och för de svenska hushållen? Långsiktighet i sig själv, herr talman, borgar inte för kvalitet. Man kan ha en långsiktig och dålig överenskommelse. Man kan ha en långsiktig och bra överenskommelse.

Min fråga till Åsa Westlund är: Kommer Socialdemokraterna att verka för att långsiktigheten i energiöverenskommelsen även tar hänsyn till dem som faktiskt ska konsumera energin i Sverige, så att man inte bara ger långsiktiga förutsättningar till dem som ska producera?

Anf. 120 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Cecilie Tenfjord-Toftby! Jag märker en viss irritation över att inbjudan till energikommissionen fortfarande inte har kommit. Ni kan ju föreställa er hur det kändes i åtta år när ni inte bjöd in alls. Hur länge har ni fått vänta – några månader? Jag hoppas att ni kan stå ut med det och att vi tillsammans kan hitta de stabila och långsiktiga lösningarna.

Jag trodde ett tag att du skulle fråga mig om jag ville ha bra långsiktiga spelregler. Det är självklart. Men jag tycker att det handlar om en hänsynsfullhet när man går in i ett sådant här arbete. Det är klart att man tycker att man själv har de bästa lösningarna och att ens egen ingång är den som borde gälla långsiktigt. Men för att få en riktigt bra dialog i en energikommission måste man vara beredd att kompromissa. Det är därför som vi betonar väldigt mycket att vi vill se den här breda lösningen. Jag tror att det är en helt avgörande förutsättning för att vi ska få investeringar på plats när det gäller förnybart också.

Svaret på din fråga är såklart: Ja, det behövs långsiktiga spelregler, och de ska vara så bra som möjligt. För oss betyder det att vi ska ha en övergång till 100 procent förnybar energi. Men med respekt för att kanske inte alla tycker så är det viktigt att vi har den här energikommissionen och ser vad vi kan landa i för slutsats.

Anf. 121 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Jag blir orolig över Åsa Westlunds svar på frågan. Det handlar om att det är långsiktigt och att man måste vara villig att kompromissa. Min fråga till Åsa Westlund var om Socialdemokraterna ämnar verka för att man även ska titta på konsumenterna och den svenska industrin när det gäller långsiktigheten i energiöverenskommelsen.

Det är en fråga som jag står och oroar mig över just nu: Kan man tolka Åsa Westlunds svar som att ni är villiga att kompromissa med den svenska konkurrenskraften för att nå ett mål om 100 procent förnybart?

För mig är 100 procent förnybart ett verktyg för att nå mål om en klimatsmart elproduktion och om en svensk stärkt konkurrenskraft. 100 procent förnybart kan väl aldrig vara målet med en svensk energipolitik? Målet med en svensk energipolitik och förhoppningsvis med den kommande energikommissionen måste ju vara att vi har en klimatsmart energiproduktion till konkurrenskraftiga priser som gynnar den svenska konkurrenskraften, den svenska industrin och de svenska hushållen.

Herr talman! Min fråga till Åsa Westlund blir återigen: Kommer ni att ta hänsyn till konsumenterna? Kommer Socialdemokraterna att gynna den svenska konkurrenskraften, tillväxten och dem som bor här i Sverige? Eller kommer målet för Socialdemokraterna med energikommissionen att vara att man ska nå ett elsystem, energisystem, med 100 procent förnybart?

Anf. 122 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag tittade på första sidan av mitt anförande och räknade lite snabbt. Jag nämnde konkurrenskraftiga priser och konkurrenskraft tre gånger. Jag nämnde detta som ett av de tre fundament som energipolitiken måste bygga på: leveranssäkerhet, konkurrenskraft och låg inverkan på miljö och klimat.

Självklart vill vi ha leveranssäkerhet och konkurrenskraftiga priser även i fortsättningen. Det är väldigt viktigt.

Men jag vill ställa en motfråga. Det är synd att inte Cecilie Tenfjord-Toftby kan svara på den, men vi kan kanske återkomma till den. Jag har nämligen liknande funderingar när jag läser dina motioner om kärnkraft. Är det så att vi ska ha kärnkraft även om det inte är kommersiellt gångbart och även om det är dyrast? Är det värt priset att industrin får betala mer eller att vi skattebetalare får betala mer? I dag är det trots allt billigare att bygga förnybart än kärnkraft.

Därför undrar jag om den här vurmen för kärnkraft är större än kraven på konkurrenskraftiga priser.

(TALMANNEN: Jag ger Cecilie Tenfjord-Toftby en minut att svara på denna fråga.)

Anf. 123 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Jag utgår från att Åsa Westlund är medveten om att kärnkraften i dag inte är subventionerad men att kärnkraften genom effektskatten i dag levererar 4 ½ miljard till den svenska statskassan.

Vi i Alliansen är väldigt tydliga i vår energiöverenskommelse med att det ska vara marknadsmässiga premisser. Vi är mycket tydliga med att eventuell ny kärnkraft inte ska subventioneras utan byggas på marknadens premisser.

Jag är alltså inte orolig för att den svenska industrin kommer att behöva subventionera eventuell ny kärnkraft. Men jag är mycket orolig över att Socialdemokraterna vägrar att svara på om 100 procent förnybart är målet eller medlet.

(Applåder)

Anf. 124 LISE NORDIN (MP):

Herr talman! Vilka vägval vi gör i energipolitiken avgör på vilka sätt vi kan nå våra miljömål och hur företagen kan ges goda förutsättningar att utvecklas. Riksdagen och regeringen har ansvar för att se till att det finns trygg tillgång till el.

Sveriges energisystem står inför stora förändringar med de gamla kraftverk som snart faller för åldersstrecket. Därför måste vi diskutera förutsättningarna för investeringar i den energi som ska ta vid ganska snart, och därför välkomnar jag att regeringen bjuder in alla riksdagens partier till samtal om den framtida energipolitiken i energikommissionen. Syftet är att diskutera och förhoppningsvis enas om en långsiktig inriktning för energipolitiken.

Det saknas i dag en långsiktig energiöverenskommelse som ger svar på energipolitiken efter 2020. Det saknas också en energiöverenskommelse som har ett brett stöd i Sveriges riksdag. Därför måste vi nu diskutera nästa steg. Partierna har, vilket är tydligt här i kammaren, olika ingångsvärden, men det är viktigt att vi alla kan ge och ta.

I de motioner som finns i det betänkande som vi nu diskuterar finns flera förslag som är i linje med Miljöpartiets politik, exempelvis solenergi, havsbaserad vindkraft och energieffektivisering. Dessa frågor ser jag fram emot att energikommissionen kommer att diskutera. Jag är stolt över att regeringens mål är 100 procent förnybar energi på sikt. Få länder, om

något land, har så goda förutsättningar som Sverige har att bygga mer förnybar energi.

Herr talman! Den förnybara energin växer snabbast, och kärnkraften minskar i världen. Fler reaktorer avvecklas varje år än det byggs nya. Förra året slog kärnkraften bottenrekord och stod för bara 4,4 procent av världens energi.

Marknaden ratar ny kärnkraft därför att den är dyr. När kärnkraftschefen för ett av Sveriges största energibolag var i riksdagen nyligen sa han att han inte tror att det kommer att byggas någon ny kärnkraft i Sverige därför att den är för dyr. De politiker som förespråkar ny kärnkraft i Sverige bör därför svara på frågan: Till vilken kostnad? Varför bygga kärnkraft som är dubbelt så dyr som förnybar energi?

En granskning av kärnkraftsbyggena i Finland och Frankrike visar att priset kommer att bli ungefär 1 krona per kilowattimme. Det är också priset som den brittiska regeringen har lovat att betala i ett statligt garanterat pris om någon bygger ny kärnkraft – 1 krona per kilowattimme. I dag bygger vi i Sverige vindkraft för halva den kostnaden – 50 öre per kilowattimme.

Vindkraften beräknas fortsätta växa, från dagens 12 terawattimmar till 19 terawattimmar 2018 enligt Svensk Vindenergi. Men med dagens låga elpriser är det svårt med lönsamhet även för den billigaste elproduktionen.

Det är bra att regeringen har aviserat en proposition för kontrollstation 2015 och att man har ett mål att höja elcertifikatsnivån för att ge plats åt mer förnybar elproduktion.

Sverige har stor potential att bygga vindkraft till havs. Redan i dag finns planer hos företagen att bygga över 20 terawattimmar havsbaserad vindkraft. Fördelen med att bygga vindkraft till havs är att det är jämnare vindar och att den riskerar att störa färre personer.

Just nu bereder Energimyndigheten frågan om hur den havsbaserade vindkraften kan ges stöd på samma sätt som man har gjort i Danmark, Tyskland och många andra länder i Europa. Svaret från Energimyndigheten ska lämnas över till regeringen redan i juni.

Solenergi i alla dess former hör till framtidens energi. Teknikutvecklingen är fantastisk. Inte ens de mest optimistiska prognoserna kunde förutspå hur billig tekniken skulle vara i dag. För vindkraften finns redan i dag ett så kallat planeringsmål. Jag tycker att det är rimligt att energikommissionen diskuterar om det behövs ett planeringsmål även för solenergin.

Intresset för solenergi är stort i Sverige. En undersökning nyligen visar att åtta av tio villaägare kan tänka sig att sätta solceller på sitt tak. Det vore ett viktigt bidrag i energiomställningen och är något som vi bör stödja politiskt.

Den energi som inte behöver framställas är dock alltid den billigaste och miljövänligaste. FN:s klimatpanel IPCC visar i sin senaste rapport att minskad energianvändning är den viktigaste åtgärden att fokusera på fram till 2030 för att vi ska kunna klara tvågradersmålet.

Sverige har visserligen en koldioxidsnål elproduktion, men när vi kan använda energin smartare och på så sätt minska energianvändningen kan vi bidra genom att exportera mer el exempelvis till Danmark, som fortfarande har kolkraft.

Det finns fortfarande hus i Sverige som värms upp med direktverkande el. Det är väldigt ineffektivt. En professor som jag hade i en kurs beskrev

det som att skära smör med motorsåg. I den aktuella frågan om effektbehov kan det vara viktigt att se hur utfasning av el som uppvärmning kan vara ett sätt att kapa effekttopparna de allra kallaste dagarna. Uppvärmningsformer som fjärrvärme eller bergvärme är mycket mer effektivt.

Sammantaget visar det här att Sverige står inför en unik möjlighet att utforma ett förnybart, modernt och långsiktigt energisystem. Låt oss för företagens, medborgarnas och klimatets skull se möjligheten! 100 procent förnybar energi är svaret på framtidens utmaningar, när man ser till såväl miljöaspekten som konkurrenskraft och tillförlitlig tillförsel.

Herr talman! Jag yrkar avslag på motionerna och bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 125 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Mycket av diskussionen här i dag har handlat om de energisamtal som regeringen har bjudit in till. Men det händer saker också innan dess, bland annat kontrollstationen för elcertifikat.

När jag läser bland annat i norska medier uttrycks det stor kritik mot det skatteundantag för el, framför allt vindkraft, som används inom den egna verksamheten. Där spekuleras det också från olika håll i de förhandlingar som sker mellan den svenska och den norska regeringen i samband med kontrollstationen.

Även i svensk press har det kommit en hel del kommentarer till förhandlingarna. Man citerar Peter Chudi på elcertifikatmäklarna SKM som säger till norska medier: Om jag var Tord Lien – som är Norges energiminister – i förhandlingarna skulle jag säga att det är okej med en ny målsättning på 30 terawattimmar, som regeringen föreslår, till 2020, mot att Sverige i gengäld gör sig av med skatteundantaget. Det skulle vara en rimlig kompromiss, säger han.

Gustav Ebenå på Energimyndigheten säger till Dagens Industri: Det skulle inte förvåna mig om frågan om det svenska skatteundantaget passerar i samtalet mellan parterna.

Min fråga till Lise Nordin och Miljöpartiet blir därför: Hur är er inställning till borttagandet av skattereduktionen på vindkraft som används i den egna verksamheten? Enligt Svensk Värme är det minst 60 kommuner som använder det här i dag. Ytterligare 150 kommuner räknar med att kunna investera i förnybar energi om systemet finns kvar.

Att ta bort skatteundantaget skulle vara ett effektivt sätt att slå undan benen på stora investeringar i förnybar energi. Är Miljöpartiet verkligen berett att göra det för att uppfylla sitt vallöfte om 30 terawattimmar i elcertifikatssystemet?

Anf. 126 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Rickard Nordin!

Sedan ett tag tillbaka finns i Sverige en energiskattebefrielse för vindkraft. Den har bland annat använts av kommuner. Miljöpartiets inriktning är att det är positivt att många vill bidra till utbyggnaden av förnybar energi. Men den rätt till befrielse som har funnits har använts på ett annat sätt än vad som var tänkt. Den har bland annat lett till en del kreativa lösningar där de stora energibolagen har skapat dotterbolag för att kunna nyttja energiskattebefrielsen. Det var inte riktigt syftet. Därför tycker jag att det är rimligt att se över energiskattebefrielsen.

Rickard Nordin nämnde Svensk Fjärrvärme. Det är en organisation som just nu arbetar med en anmälan till EU-kommission för att se om den svenska energiskattebefrielsen för vindkraft är tillåten. Jag tycker att det är mer ansvarstagande att vi politiskt hanterar frågan innan EU fäller en

dom, som eventuellt kan leda till att de som har nyttjat befrielsen får betala retroaktiv skatt.

Miljöpartiet vill att fler bidrar till energiomställningen och att kommuner ges goda förutsättningar. Därför har vi under många år lagt fram förslag om att kommuner ska få ta del av fastighetsskatten för vindkraft och att grannar ska ha rätt att bli delägare. Det är förslag som vi tyvärr inte har fått stöd för från Centerpartiet, men det är förslag som jag vill fortsätta att diskutera eventuellt inom energikommissionen.

Om Sverige får möjlighet att höja ambitionsnivån beträffande elcertifikatet efter de samtal som pågår med Norge och en eventuell proposition som läggs fram till riksdagen, hoppas jag att alla partier som ser möjligheterna med förnybar energi ger stöd till det förslaget. Det skulle innebära att vi ökar ramen för hur mycket förnybar energi som byggs i Sverige. Företagen som bygger förnybar energi säger i dag att de slår i taket med den låga målnivå som alliansregeringen satte. Nu är det dags att höja ribban, och det ser jag mycket fram emot.

Anf. 127 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Tack, Lise Nordin! Det är trevligt att ni tycker att man ska återföra fastighetsskatten från vindkraft till där den faktiskt hör hemma. Frågan var uppe i kammaren i voteringen kl. 16. Då var det Centerpartiet som var det enda partiet som stod upp för just den frågan. Där valde Miljöpartiet att tillsammans med sina kamrater i regeringen gå emot förslaget. Jag ser fram emot att ni kommer att lägga ny kraft i frågan och framför allt rösta med oss i fortsättningen.

Jag håller med om att det finns vissa aspekter som är problematiska, men det är inte poängen i Lise Nordins svar. Lise Nordin säger att man ska se över hela frågan. Det här handlar om i storleksordningen 100 miljoner – lika mycket som man slog sig för bröstet i budgetdebatten om att utvidga sin satsning på solceller. Jag sade då att Miljöpartiet ger med ena handen och roffar åt sig med den andra. Det är återigen ett exempel på hur det skulle gå.

Sedan var det frågan om EU och statsstödsregler. Precis som Lise Nordin hävdar är det sådant som finansministrar och andra brukar använda som skrämselfpropaganda. Det har gjorts sedan mer eller mindre urminnes tider. Det är ett utmärkt sätt att få räddhågsna politiker att bidra med mer pengar in i Magdalena Anderssons stora svarta hål. Svaret till Norge från alliansregeringen var enkelt, nämligen att de är välkomna att göra precis samma undantag som vi.

Är verkligen Miljöpartiet berett att gå med på detta? Är verkligen Miljöpartiet berett att ta pengar från satsningen på förnybar energi och lägga in i Magdalena Anderssons stora svarta budgethål?

Anf. 128 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Rickard Nordin har ett högt tonläge i dag. Jag skulle vilja gå tillbaka till förslaget om att höja målet för de gröna elcertifikaten. Det är ett förslag som även Centerpartiet har stått bakom. Jag bedömer att det är nyheter vi nås av just nu. Kommer Centerpartiet inte att ge stöd till ett förslag om att höja målet i elcertifikatssystemet? Det är det förslag som vindkraftsbranschen och många andra företag inom den förnybara sektorn lyfter fram som det absolut viktigaste för att skapa förutsättningar.

Frågan om att höja målet i elcertifikatssystemet har nu väckts samtidigt som den energiskattebefrielse som finns för vindkraft ses över. Det är passande att vi i Sverige diskuterar vilka stödsystem som är rimliga i enlighet med EU:s statsstödsregler. Jag skulle som miljöpartist inte sova gott om natten om vi inte nu tog ansvar utan ledde detta fram till en situation där de som har tagit del av energiskattebefrielsen tvingas, om detta hinner gå till en EU-bedömning, betala retroaktiv skatt. Då är det mer ansvarsfullt att vi nu höjer målet för den förnybara energin och ser över den energiskattebefrielse som har använts mer kreativt än det var tänkt.

Låt mig ställa en motfråga till Rickard Nordin. Jag undrar hur han och Alliansen såg på den energiskattebefrielse som fanns och användes kreativt. Vad det så som det var tänkt? Tycker Rickard Nordin att det är rimligt att ett stort energibolag skapar ett dotterbolag som nyttjar den energiskattebefrielse som från första början var tänkt för att uppmuntra mindre aktörer och kommuner att bidra i energiomställningen?

(TALMANNEN: Jag ger Rickard Nordin en minut att svara på denna fråga.)

Anf. 129 RICKARD NORDIN (C) replik:

Herr talman! Tack så mycket!

Precis som jag sade i tidigare replikskifte finns det problem. Men att ta bort för alla bara för att några gör fel är att straffbeskatta många, framför allt kommuner och små aktörer – som Lise Nordin själv påpekar.

Det är bra att man vill höja ambitionerna inom elcertifikatssystemet. Det har Centerpartiet också varit för. Vi skriver så i vårt valmanifest. Men vi tänker inte göra det på vilka villkor som helst. Det är inte rimligt att man försöker höja skatten med 100 miljoner och som kompensation får två nya terawattimmar.

Vi har faktiskt inte sett något förslag från regeringen än så länge. När förslaget väl kommer på riksdagens bord är jag beredd att titta på det, precis som på allt annat. Då kommer vi också att se vad vårt ställningstagande blir i slutändan.

(Applåder)

Anf. 130 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Det är nog inte så många som blir förvånade över att min första fråga till Lise Nordin är följande: Är 100 procent förnybart målet eller medlet för Miljöpartiet?

Dagens utmaning är klimatfrågan, konkurrenskraften och försörjningstryggheten. Jag undrar om Lise Nordin anser att det är rätt att använda skattemedel för att få fram ett hundraprocentigt förnybart elsystem om utmaningarna är andra och om målbilden borde vara ett elsystem som är gynnsamt för klimatet, konkurrenskraften och försörjningstryggheten.

Lise Nordin sade i sitt anförande att vi bygger vindkraft som producerar el till en kostnad av 50 öre per kilowattimme. Det är bra att den tekniska utvecklingen går framåt så att vi sänker investeringskostnaderna för vindkraft. Anser Lise Nordin att det är rätt att även i fortsättningen gynna och subventionera en elproduktion som visar sig billig eller rimlig i investeringskostnader?

Jag har en fråga om effektsituationen. Det kommer ny volatil kraft i det svenska elsystemet. Tillgängligheten till vindkraft ökar, men fortfarande utgör den bara 6 procent av den installerade effekten. Det är oroande. Danmark är ett land som Miljöpartiet ofta tittar till och använder som ett bra exempel. Jag kan berätta för Lise Nordin att i Danmark beräknar man tillgängligheten till vindkraft till 0 procent. Det innebär stora utmaningar för reglerkraft för att kunna försäkra svenska och nordiska elkonsumenter om att elen alltid finns när man behöver den.

Anf. 131 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Jag börjar från slutet och tar mig framåt.

Utmaningen för energisystemet i dag är framför allt när de stora kärnkraftverken snabbstoppar, vilket sker ofta. Men när energisystemet klarar till och med det är det inte något större bekymmer vad vindkraften levererar beroende på hur det blåser.

De senaste åren har vindkraften levererat mer enligt prognos än vad kärnkraften har gjort. Energisystemet är byggt för att kunna hantera variationer i produktionen, men det allra viktigaste är att det finns ett energisystem i balans där vi kan beräkna och ge prognoser för när vilken typ av elproduktion kommer att levereras.

Det är låga elpriser i dag, vilket gör att det är svårt att få lönsamhet i någon form av ny elproduktion. Den slutsats jag drar som miljöpartist är att vi från politiskt håll kommer att behöva se till att det finns någon form av stödsystem för den nya elproduktion som vi vill ha. Frågan är om vi vill satsa dubbelt så mycket pengar på att bygga ny kärnkraft eller för hälften av kostnaden få vindkraft. För mig är det helt uppenbart att för att kunna klara målen om miljö, konkurrenskraft och försörjningstrygghet är det förnybar energi som är det klokaste att satsa på.

Som jag sade i mitt anförande är den politiker som förespråkar ny kärnkraft skyldig svaret på frågan: Till vilken kostnad?

Är det så att Cecilie har siffror från något annat land som skulle ha byggt kärnkraft billigt? I alla de exempel som jag har studerat och de tre exempel som finns i Europa är priset för ny kärnkraft ungefär 1 krona per kilowattimme. På vilket sätt skulle ny kärnkraft kunna hjälpa Sverige att nå målet om konkurrenskraftig energiförsörjning?

Anf. 132 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Det finns inga politiska partier i Sverige i dag, som jag vet om, som har tänkt bygga kärnkraft för skattebetalarnas pengar. Den fråga som Lise Nordin ställer är alltså en retorisk fråga, en icke-fråga. I Alliansens energiöverenskommelse står det mycket tydligt att om ny kärnkraft byggs i Sverige ska det ske utan subventioner. Det är en fråga som inte är för politiken att besvara utan är för marknaden att besvara.

När det gäller den installerade och den faktiskt tillgängliga elproduktionen kan man säga att kärnkraften har 84 procents tillgänglighet medan vindkraften har 6 procents tillgänglighet. Det är självklart att man i ett elsystem måste ta hänsyn till den tillgängliga elkraften och inte till den installerade.

Jag har en fråga till Lise Nordin om något som hon inte tog upp i sitt anförande, och det gäller Vattenfall och brunkolet.

Tidigare, herr talman, har Miljöpartiet haft ett väldigt högt tonläge när det gäller vad de tycker borde hända med den brunkolsverksamhet som är i Vattenfalls regi. Min fråga till Lise Nordin är: Vad avser Miljöpartiet att göra med Vattenfall och brunkolsverksamheten i Tyskland nu när Miljöpartiet sitter med i samarbetsregeringen?

Anf. 133 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Den expansion av brunkol som fortsatte under Reinfeldts tid var väldigt beklaglig. Medan alliansregeringen styrde inledde Vattenfall processen med att öppna nya brunkolsgruvor i Tyskland. Det var väldigt beklagligt, och det är en svår situation som Vattenfall står inför just nu, med ett stort ägande av fossil energi.

Jag är glad att regeringen redan i överenskommelsen i oktober fastslog att målet är att ställa om Vattenfall till att vara en aktör som satsar på förnybar energi. Brunkolet kan inte ha en roll i energisystemet när vi ska klara tvågradersmålet.

Om man ska se det positivt gör Vattenfall satsningar på havsbaserad vindkraft i bland annat Danmark och Tyskland. Jag vill gärna se att Vattenfall använder den kompetens som bolaget har för att även i Sverige satsa på förnybar energi.

Vindkraft, herr talman, levererar allra mest när vi behöver elen som mest, nämligen dagtid och på vintern. Vindkraft är alldeles utmärkt som en pusselbit i vårt energisystem.

Det finns ny forskning som visar att solenergi och vindkraft kompletterar varandra helt naturligt. När solen går i moln blåser det mer, och när det är vindstilla skiner solen. Forskningen visar alltså att sol och vind kompletterar varandra ganska väl.

Det finns också forskning som tittar på energisystemet i dess helhet och som visar att den vattenkraft vi har, som står för ungefär hälften av elproduktionen, fungerar alldeles utmärkt för att täcka upp för den förnybara energin i sol och vind om den inte skulle räcka.

Cecilie Tenfjord-Toftby nämnde skattebetalarnas pengar. Då är frågan hur vi ska se på det skadeståndsansvar som i Sverige i dag inte är på den nivå som krävs för att betala full kostnad om en olycka skulle ske. Denna regering har sagt att vi nu kommer att höja skadeståndsansvaret och kärnkraftens kostnader så att den inte ska subventioneras genom skattebetalarnas pengar.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 4 mars.)

§ 11 Riksrevisionens rapport om Swedfund International AB

Utrikesutskottets betänkande 2014/15:UU8
Riksrevisionens rapport om Swedfund International AB (skr.
2014/15:24)
föredrogs.

Anf. 134 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr talman! Swedfund är en verksamhet som under ett antal år har fått utstå mycket kritik – berättigad sådan – utifrån att det har placerats pengar via skatteparadis. Det har varit projekt som har anklagats för landgrabbing, som det kallas. Det har funnits en del andra oklarheter kring bolaget och framför allt tidigare bristande insyn i verksamheten och bristande förmåga att kommunicera vad man faktiskt gör.

Det är någonting som även den förra regeringen uppmärksammade. Även om den förra regeringen valde att göra stora årliga kapitaltillskott med 400 miljoner kronor per år i tre års tid arbetade man samtidigt med att förnya instruktionerna till bolaget, alltså ägardirektiven. Man bytte ut styrelsen, och man bytte ut ordföranden. Styrelsen rekryterade också en ny vd, som nu leder bolaget.

Det har gjorts stora insatser för att förbättra verksamheten. Vi socialdemokrater har varit mycket kritiska – så kritiska att vi till och med tidigare har avvisat förslagen om kapitaltillskott. Men vi kan konstatera att det har gjorts ett stort förbättringsarbete under ett antal år och att det har gjorts stora framsteg inom bolaget.

Det är en väsentligt bättre verksamhet och framför allt en väsentligt mer öppen verksamhet som bedrivs i dag. Man är tydligare med att redovisa sin verksamhet, sina insatser, vilka projekt man investerar i och hur de skapar utveckling i fattiga länder. Det är det som detta handlar om.

Swedfunds uppgift är att skapa utveckling och framför allt nya jobb i länder som i dag är väsentligt fattigare än vårt eget land. Det är en viktig del, ett viktigt verktyg, i den svenska utvecklingspolitiken.

För mig som socialdemokrat är det viktigt att utveckling i världen och fattigdomsbekämpning inte enbart handlar om att ge gåvor till de mest nödlidande, utan det handlar framför allt om att ge människor verktygen för att själva skapa sig en bättre framtid och själva lyfta sig ur den fattigdom och ur det förtryck som de samtidigt ofta lever i.

Där är Swedfunds verksamhet viktig. Vi har aldrig kritiserat själva grundidén med Swedfund, däremot hur verksamheten under några år fungerade och de brister som fanns. Vi tycker att mycket av de bristerna nu är åtgärdade. Det finns fortfarande vissa förbättringsmöjligheter, och vi hyser gott hopp om att den nuvarande ledningen för bolaget kommer att klara av att fortsätta att utveckla verksamheten.

Vi ser att det är en verksamhet som gör nytta, som skapar jobb och som skapar utveckling, och det är viktigt att fortsätta med denna verksamhet.

För att detta ska vara möjligt är det också viktigt att det finns ett förtroende för verksamheten. Jag vill, herr talman, säga att jag upplever att förtroendet för Swedfund har återupprättats genom årens arbete. Det är en väsentligt mycket bättre verksamhet i dag, och vi kan känna förtroende för och hysa hopp om att de utför sin uppgift på ett bra sätt och på ett öppet sätt och att verksamheten är väl värd att fortsätta att investera i.

Med det, herr talman, vill jag avslutningsvis yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande nr 8, *Riksrevisionens rapport om Swedfund International AB*.

Anf. 135 SOTIRIS DELIS (M):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Riksrevisionen överlämnade sin rapport om genomförd revision av statlig verksamhet den 23 juni 2014 rörande Swedfund International AB, som sedan 1991 är ett statligt helägt bolag. Bolagets uppdrag är att medverka till fattigdomsminskning genom hållbart företagande. Verksamhetens fokus ligger geografiskt sett söder om Sahara.

Bolagets kärnverksamhet är att göra direkta investeringar i form av aktieinnehav i eller lån till företag som renderar positiva utvecklings-effekter, som arbetstillfällen. I kärnverksamheten ingår även indirekta investeringar i fonder. Fonderna investerar i sin tur i företag som ska ge utvecklingseffekter. Investeringsverksamheten ska bedrivas på ett affärs-mässigt sätt, vilket innebär att varje beslut för bolagets finansierings-medverkan fattas med hänsyn till de rådande kommersiella villkoren för affärens genomförande.

Viktigt att påpeka i detta sammanhang är att kravet på miljöhänsyn bör likställas med affärsmässigheten i projekten.

Under perioden 2009–2013 har bolaget fått 360 miljoner kronor årligen i kapitaltillskott, totalt 1,8 miljarder, vilket motsvarar ungefär 1 procent av den svenska biståndsbudgeten. Bolaget har dock inte under perioden ökat sina investeringsvolymerna i takt med sina framlagda prognoser. Det finns med andra ord ett sorts outnyttjat, ledigt, kapital hos Swedfund.

Syftet med granskningen av bolagets finansiella bild var att belysa om styrningen av bolagets verksamhet har varit effektiv med fokus på dess kapitalförsörjning samt finansieringssätt.

Riksrevisionsrapporten är välkommen då den avser att belysa problemområdet hos bolagets verksamhet för att ytterligare förbättra finansieringsmodellerna och naturligtvis förbättra avkastningen i form av ökad effekt av biståndsmedel till gagn för bolagets målsättningar.

Vikten av att skattemedel används effektivt och att detta presenteras till uppdragsgivaren, det vill säga den svenske skattebetalaren, är enligt min och mitt partis bedömning av portalbetydelse. Lika stor betydelse har valet av den bästa finansieringsformen som ger optimala förutsättningar för bolaget att arbeta mot målen om fattigdomsminskning i kombination med en hållbar ekonomisk utveckling och – tillåt mig addera, herr talman – miljöutveckling.

Rent företagsekonomiskt gäller att finansiering genom det egna kapitalet ofta är en mycket dyr finansieringsform. Dessutom riskerar man – om man inte, som i detta sammanhang, lyckas uppnå de budgeterade investeringsvolymerna – att låsa fast eget kapital som kunde ha alternativ användning och skapa en onödigt hög likviditet i verksamheten som står och skramlar oanvänd.

Det finns en skillnad i priset på det egna och det främmande kapitalet, i vårt fall ägar- respektive lånekapital. Lånekapitalet är oftast billigare i sin upplåning, inte minst nu med ägarens, den svenska statens, robusta kreditvärdighet. Ja, det är sant att Sverige har ett högt kreditbetyg globalt

tillsammans med fem ytterligare länder, trots finansministerns återkommande och numera välkända påstående, som blir en paradox, om de svenska tomma ladorna.

Det höga priset som finansieringen medför genom ägarkapitalet sätter också press på avkastningen, det vill säga effekten av det investerade kapitalet samt även av inlåsnings effekter som tidigare redovisades.

Herr talman! Riksrevisionen har i sin rapport även konstaterat att en rad förbättringar har inträffat under perioden. Det handlar om att bolaget har infört ett utvecklat system för att följa upp de resultat som investeringarna ger. Dessutom har ägaren, staten, förtydligat sin skrivning om additionalitet. Termen kan förklaras genom att Swedfund ska vara en marknadskompletterande aktör. Med andra ord får Swedfund inte konkurrera med andra kommersiella aktörer.

Additionaliteten är svår att mäta, herr talman. Men eftersom additionaliteten är en central del i Swedfunds investeringar delar jag Riksrevisionens bedömning att bolaget borde överväga att låta en oberoende extern aktör utvärdera additionaliteten i svårbedömda fall. Ägaren, staten, borde säkerställa att det blir så.

Bolaget har sedan granskningen 2009 förändrats organisatoriskt, strategiskt och personellt. I början av 2012 tillsattes, som vi nyligen hörde, en ny vd, styrelsen förnyades och en ny styrelseordförande utsågs 2012. Många delar i bolagets affärsmodell har redan påverkats positivt, inte minst utvecklingen av dess nyckeltal.

Något som är värt särskild uppmärksamhet för oss nya moderater, utöver de renodlade finansieringssyftena, är mätområdet samhällsutveckling, som består av arbetstillfällen, skatt och kunskapsbyggande, arbetsvillkor, affärsetik, antikorruption och miljö. Dessa kvalitativa variabler i bolagets verksamhet bör ständigt förnyas, berikas och följas noga.

Riksrevisionen har i sin rapport jämfört verksamheten i Swedfund och speciellt belyst finansieringssättet med andra liknade verksamheter i Tyskland, Frankrike, Norge, Danmark och Finland, där modellerna varierar mellan finansiering genom kapitaltillskott, mixad finansiering och helt lånebaserad finansiering.

För egen del anser jag att en blandad finansiering genom medverkan av externa aktörer kan ha med sig fördelen med noggrannare kapitalbehovsanalyser och analyser av kassaflöden i de olika projekten samt en större grad av granskning och uppföljning och därmed än bättre beslut för ett projekts åtaganden.

Notabelt, herr talman, är att under 2013 har en ny enhet inom Swedfund inrättats, Development and Portfolio Management, vars uppgift är att genomföra portföljanalyser, hantera risker i de olika projekten samt vidareutveckla och utvärdera utvecklingseffekter till följd av investeringarna.

Som vi kan konstatera har det under alliansregeringens tid gjorts en hel del goda insatser som det nu arbetas med från bolagets styrelse och företagsledning. Allt detta görs i syfte att förbättra effekterna av bolagets verksamhet och synligt bidra till bolagets verksamhetsidé.

Jag betraktar riksrevisionsrapporten beträffande Swedfund som ett värdefullt redskap för att i min roll som representant för Jönköpings läns skattebetalare säkerställa så långt det nu är möjligt att leverera valuta för

skattepengarna. Nya moderaterna och jag kommer att fortsätta följa upp utvecklingen i Swedfunds verksamhet och hur regeringen handhar sitt ansvar beträffande detta.

(Applåder)

Anf. 136 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Nu talar vi om bistånd. Vi talar om en del av vårt bistånd som utförs av Swedfund. Skälet till att vi har en debatt om ett betänkande som inte innehåller några reservationer och där hela utskottet är enigt hänger samman med att det är en verksamhet som varit rätt mycket omdiskuterad under de gångna åren.

Därför tycker jag och Centerpartiet att det finns skäl att lyfta fram även detta betänkande som handlar om Riksrevisionens rapport. När Riksrevisionen rapporterade 2009 väckte det rätt mycket uppståndelse och debatt. Detta är däremot en rapport som Riksrevisionen har gjort som inte riktigt leder till samma uppmärksamhet.

Herr talman! Biståndet ska skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Swedfund har en historia som kanske delvis har betraktats lite grann från sidan i många och långa stycken. När Alliansen tillträdde 2006 såg vi att Swedfund var ett viktigt redskap för att arbeta med investeringsfrågor och stärka jobbmöjligheterna för fattiga människor som lever i andra delar av världen. Därför ökade vi anslaget till Swedfund.

Den kraftiga utökningen skapade en del utmaningar för organisationen. Det syntes i den rapport som Riksrevisionen avgav 2009. Å andra sidan kan man konstatera att med den ökade ram och de ökade möjligheter som Swedfund har fått under Alliansens tid har de nu skapat grunden för att bygga en helt annan, mycket starkare och mycket mer kraftfull organisation som kan göra skillnad. Det krävs en kritisk massa i verksamheten för att man ska kunna göra en skillnad för fattiga människor eller människor som lever i förtryck.

Man måste se på Swedfunds historia med de glasögonen. Alliansen såg problemen som Riksrevisionen uppmärksammade 2009 och vidtog åtgärder. Alliansen inte bara ökade kapitalet utan vidtog också åtgärder när det gällde styrningen och ägardirektiv. Det har gjort en stor skillnad. Jag är glad att höra att man nu från den socialdemokratiska sidan också tycker att Swedfund har gått rätt och att det är en bra och viktig aktör.

När det sägs att man har ett ledigt kapital är det delvis historia. Man fick det under en tid. Men i dag är situationen inte den. Vi fick möjlighet att lyssna till och diskutera med Swedfund i utskottet. Jag kan avslöja att bilden var att om man inte fick tydliga signaler om att kunna hålla uppe nivån riskerade man att få kliva tillbaka och gå tillbaka till en annan verksamhetsform.

Det är viktigt att vi här är samspelta. Jag hoppas att den nya regeringen inte vill gå tillbaka utan använda de möjligheter som det nya Swedfund skapar till utveckling, investering och jobb. Swedfunds fundament när det gäller samhällsutveckling är att det ska bidra till fler jobb, god arbetsmiljö och bra arbetsvillkor.

När det gäller hållbarhet ska man bidra till långsiktigt hållbara företag. När det handlar om finansiell bärkraft ska man bidra till lönsamma och finansiellt hållbara företag. När det handlar om korruption ska man bedriva

ett aktivt antikorrupsionsarbete både internt och när det gäller portföljbolag.

Detta är viktiga instrument som det civila samhället inte kan hantera självt och som Sida inte direkt är den som har kraft att hantera. Det här är alltså ett viktigt komplement i den svenska biståndsredskapsboden.

Jag hoppas verkligen, herr talman, att vi med den samsyn som finns i kammaren i dag också kommer att få se en samsyn om Swedfunds fortsatta verksamhet.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 137 SOFIA DAMM (KD):

Herr talman! I detta betänkande behandlar utrikesutskottet regeringens skrivelse rörande Riksrevisionens rapport om Swedfund. Swedfund är ett statligt helägt aktiebolag med uppdrag att medverka till fattigdomsminskning genom hållbart företagande.

Biståndsmedel ska användas så effektivt som det bara är möjligt, och alla de insatser som görs ska tillsammans bidra till att uppfylla det mål som riksdagen har fastställt, det vill säga att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Enligt en rapport från det internationella finansieringsbolaget IFC skapas nio av tio arbetstillfällen i den privata sektorn, och varje nytt jobb kan lyfta fem personer ur fattigdom. Det näringslivsanpassade biståndet är inte fult. Vi behöver förnya invanda arbetsmetoder för biståndet, där statsfinansierade insatser sker helt separat från den privata sektorns verksamhet och utveckling.

I det svenska biståndet, liksom i flera andra länders, finns fortfarande en osynlig men påtaglig vägg mellan de privata initiativen och de offentliga. Detta måste vi komma ifrån. För att det globala utvecklingsarbetet ska få full effekt krävs samarbete och dialog mellan olika aktörer. Alla är viktiga.

Herr talman! Utskottet välkomnar den granskning som Riksrevisionen har gjort av Swedfund för perioden 2009–2013. Det är viktigt att betona, precis som har gjorts här tidigare i debatten, att stora och viktiga förbättringar har gjorts sedan granskningen 2009. I rapporten från Riksrevisionen påpekas att Swedfund och regeringen har förbättrat de områden som granskningen särskilt belyste då. Utskottet delar denna uppfattning.

Förbättringarna rör bland annat införandet av ett mer utvecklat uppföljningssystem för de resultat som investeringarna medför. Det handlar också om att regeringen i ägaranvisningen har förtydligat flera skrivningar som är centrala för bolagets styrning. Exempel på detta är att regeringen har lagt till en skrivning om hur additionaliteten, det vill säga Swedfunds marknadskompletterande roll, ska tolkas.

Enligt granskningen har utvecklingseffekternas uppföljning blivit avsevärt bättre, men mer kan göras. Ett exempel på det som återstår att göra är att utöka underlagen för Swedfunds uppföljning av hållbarhet, eftersom underlagen i dag bygger på ungefär en tredjedel av investeringarna. Ett annat exempel är att bolaget borde ha övervägt att sätta upp fler mål för uppföljningsindikatorerna.

Under perioden 2009–2013 har Swedfund fått i genomsnitt 360 miljoner kronor i kapitaltillskott per år, vilket har motsvarat ungefär 1

procent av den svenska biståndsbudgeten. Kapitaltillskotten har varit stora relativt bolagets eget kapital. Det har vi varit inne på här tidigare. Regeringens motivering till det tillskjutna kapitalet har varit att verksamheten ska växa. Bolaget har dock inte under perioden ökat sina investeringsvolymerna i den takt som man hade gjort prognos för. I stället finns ett stort outnyttjat kapital hos Swedfund. Riksrevisionen menar att det därmed hade kunnat vara effektivare för staten som helhet med en annan finansieringsform för Swedfund. Riksrevisionen belyser bland annat hur man har gjort i Finland, Frankrike och Tyskland, som har finansierat delar av sin verksamhet med lån, och menar att det skulle kunna fungera även här.

Regeringen understryker dock att man under den granskade perioden har vägt lämpligheten att använda kapitaltillskott mot andra finansieringsformer, till exempel lånefinansiering, men att man har valt den finansieringsform som man har ansett ge bäst förutsättningar för bolaget att arbeta mot målen om fattigdomsminskning.

Utskottet förutsätter att regeringen redovisar bakgrunden till det finansieringsalternativ man väljer vid kommande förslag om tillförsel av ytterligare medel till Swedfund. Vi förutsätter också att regeringen återkommer till riksdagen och redovisar vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av Riksrevisionens övriga rekommendationer i rapporten och de synpunkter som vi i utskottet har redovisat i detta betänkande.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag och vill att vi lägger skrivelsen till handlingarna.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 4 mars.)

§ 12 Riksrevisionens rapport om att gå i pension

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU8
Riksrevisionens rapport om att gå i pension (skr. 2014/15:33)
föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 4 mars.)

§ 13 Riksrevisionens rapport om granskningen av det allmänna pensionssystemet

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU9
Riksrevisionens rapport om granskningen av det allmänna pensionssystemet (skr. 2014/15:34)
föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 4 mars.)

§ 14 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Redogörelser

2014/15:RR1 Riksrevisionens redogörelse om Riksrevisionens
årsredovisning för 2014

2014/15:ER1 Från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska
församling

§ 15 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 18 februari

2014/15:305 Misstänkta terrorister som får uppehållstillstånd i Sverige

av *Mathias Sundin* (FP)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:306 Hemvärnets betydelse i det nya säkerhetsläget

av *Jan R Andersson* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:307 Skatteverkets handläggning i ärenden om registrering av vårdnadshavare

av *Carl-Oskar Bohlin* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:308 Nordiska utvecklingsfonden

av *Jan Lindholm* (MP)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2014/15:309 Sveriges utrikespolitiska hållning till Ryssland

av *Kerstin Lundgren* (C)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:310 Långsiktiga styrmedel för biodrivmedel

av *Rickard Nordin* (C)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 18 februari

2014/15:237 Regeringens bilaterala dialog med Kuba

av *Maria Weimer* (FP)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:238 Statsanställd och förtroendevald

av *Jasenko Omanovic* (S)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2014/15:239 UNHCR:s kvotflyktingssystem
av *Mikael Cederbratt* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2014/15:240 Statliga jobb och upphandling i hela landet
av *Jasenko Omanovic* (S)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 18 februari

2014/15:187 Trafikverkets planerade banunderhåll
av *Emma Wallrup* (V)
till statsrådet Anna Johansson (S)
2014/15:193 Cykelutredningen
av *Johan Andersson* (S)
till statsrådet Anna Johansson (S)
2014/15:194 Infrastrukturavgifter
av *Johan Andersson* (S)
till statsrådet Anna Johansson (S)
2014/15:198 Evenemangslista
av *Rossana Dinamarca* (V)
till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)
2014/15:201 Åtgärder för att minska överdödlighet vid kronisk psykisk sjukdom
av *Margareta Cederfelt* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)
2014/15:199 Regeringens politik för ett starkare civilsamhälle
av *Aron Modig* (KD)
till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)
2014/15:202 Ekologiskt jordbruk
av *Lena Ek* (C)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2014/15:207 Moms på ideell second hand-verksamhet
av *Ulla Andersson* (V)
till finansminister Magdalena Andersson (S)
2014/15:208 Fiskerinäringen i Sverige
av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2014/15:209 Insatser mot undernäring
av *Catharina Bråkenhielm* (S)
till statsrådet Åsa Regnér (S)
2014/15:211 Paketreselagen
av *Ewa Thalén Finné* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
2014/15:212 HVB-hem och mobiltelefoner
av *Lotta Finstorp* (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2014/15:214 Jämställdhetsbonus

av *Tina Ghasemi* (M)
till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:215 Tillfällig föräldrapenning

av *Tina Ghasemi* (M)
till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:217 Villkorad läkemedelsanvändning för mjölkgårdar

av *Anders Forsberg* (SD)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 17.35.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 13.51,
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.57 och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 2 Anmälan om granskningsrapport	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 4 Infektion med ebolavirus	2
Socialutskottets betänkande 2014/15:SoU5	2
Anf. 1 PER RAMHORN (SD)	2
Anf. 2 MIKAEL DAHLQVIST (S)	3
Anf. 3 SOFIA FÖLSTER (M)	5
Anf. 4 JAN LINDHOLM (MP)	6
Anf. 5 KARIN RÅGSJÖ (V)	7
(Beslut fattades under § 9.)	9
§ 5 Regional tillväxtpolitik	9
Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU7	9
Anf. 6 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M)	9
Anf. 7 JOHAN NISSINEN (SD)	11
Anf. 8 ANDERS AHLGREN (C)	14
Anf. 9 HÅKAN SVENNELING (V)	17
Anf. 10 ANDERS AHLGREN (C) replik	19
Anf. 11 HÅKAN SVENNELING (V) replik	19
Anf. 12 ANDERS AHLGREN (C) replik	20
Anf. 13 HÅKAN SVENNELING (V) replik	20
Anf. 14 SAID ABDU (FP)	21
Anf. 15 PENILLA GUNTHER (KD)	22
Anf. 16 MATTIAS JONSSON (S)	24
Anf. 17 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik	26
Anf. 18 MATTIAS JONSSON (S) replik	26
Anf. 19 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik	27
Anf. 20 MATTIAS JONSSON (S) replik	27
Anf. 21 ANDERS AHLGREN (C) replik	27
Anf. 22 MATTIAS JONSSON (S) replik	28
Anf. 23 ANDERS AHLGREN (C) replik	28
Anf. 24 MATTIAS JONSSON (S) replik	29
(forts. § 7)	29
Ajournering	29
Återupptagna förhandlingar	29
§ 6 Frågestund	30
Anf. 25 FÖRSTE VICE TALMANNEN	30

<i>Lagen om valfrihet i vården</i>	30
Anf. 26 CECILIA WIDEGREN (M)	30
Anf. 27 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	30
Anf. 28 CECILIA WIDEGREN (M)	31
Anf. 29 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	31
<i>Värnandet om demokratin och yttrandefriheten</i>	31
Anf. 30 HANNA WIGH (SD)	31
Anf. 31 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	32
Anf. 32 HANNA WIGH (SD)	32
Anf. 33 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	32
<i>Momsreglerna för ideella organisationer</i>	32
Anf. 34 ANNIKA QARLSSON (C)	32
Anf. 35 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	33
Anf. 36 ANNIKA QARLSSON (C)	33
Anf. 37 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	33
<i>Hanteringen av industrivarsel</i>	34
Anf. 38 HANNAH BERGSTEDT (S)	34
Anf. 39 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	34
Anf. 40 HANNAH BERGSTEDT (S)	34
Anf. 41 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	35
<i>Graviditetspenningen</i>	35
Anf. 42 LOTTA FINSTORP (M)	35
Anf. 43 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	35
Anf. 44 LOTTA FINSTORP (M)	36
<i>Vattenfalls kolkraftsverksamhet i Tyskland</i>	36
Anf. 45 JENS HOLM (V)	36
Anf. 46 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	36
Anf. 47 JENS HOLM (V)	36
Anf. 48 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	37
<i>Åtgärder för svenska judars säkerhet</i>	37
Anf. 49 FREDRIK MALM (FP)	37
Anf. 50 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	38
Anf. 51 FREDRIK MALM (FP)	38

Anf. 52 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	38
<i>De nationella minoritetsspråken</i>	
.....	39
Anf. 53 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	39
Anf. 54 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	39
Anf. 55 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	39
Anf. 56 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	39
<i>Arbete och bostäder för förbättrad integration</i>	
.....	40
Anf. 57 EMMA HENRIKSSON (KD).....	40
Anf. 58 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	40
Anf. 59 EMMA HENRIKSSON (KD).....	41
Anf. 60 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	41
<i>Den svenska snusindustrin</i>	
.....	41
Anf. 61 MATS GREEN (M)	41
Anf. 62 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	42
Anf. 63 MATS GREEN (M)	42
Anf. 64 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	42
<i>Skuldbeläggande av brottsoffer</i>	
.....	42
Anf. 65 PAULA BIELER (SD).....	42
Anf. 66 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	43
Anf. 67 PAULA BIELER (SD).....	43
Anf. 68 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	43
<i>Arbetet mot psykisk ohälsa</i>	
.....	44
Anf. 69 MIKAEL DAHLQVIST (S).....	44
Anf. 70 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	44
Anf. 71 MIKAEL DAHLQVIST (S).....	44
Anf. 72 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	45
<i>Statens agerande mot överskuldsättning</i>	
.....	45
Anf. 73 MARIA MALMER STENERGARD (M)	45
Anf. 74 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	45
Anf. 75 MARIA MALMER STENERGARD (M)	46
Anf. 76 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	46
<i>Reglerna för offentlig upphandling</i>	
.....	46
Anf. 77 LENA EK (C).....	46
Anf. 78 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	47
Anf. 79 LENA EK (C).....	47

Anf. 80 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	47
<i>Insatser för att motverka sjukskrivningar</i>	
.....	48
Anf. 81 KERSTIN NILSSON (S)	48
Anf. 82 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	48
Anf. 83 KERSTIN NILSSON (S)	48
Anf. 84 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	49
Anf. 85 FÖRSTE VICE TALMANNEN	49
§ 7 (forts. från § 5) Regional tillväxtpolitik (forts. NU7)	49
.....	49
Anf. 86 ELISABET KNUTSSON (MP)	49
Anf. 87 ANDERS AHLGREN (C) replik	50
Anf. 88 ELISABET KNUTSSON (MP) replik	51
Anf. 89 ANDERS AHLGREN (C) replik	51
Anf. 90 ELISABET KNUTSSON (MP) replik	52
Anf. 91 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik	52
Anf. 92 ELISABET KNUTSSON (MP) replik	52
Anf. 93 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik	52
Anf. 94 ELISABET KNUTSSON (MP) replik	53
Anf. 95 PER ÅSLING (C).....	53
(Beslut fattades under § 9.).....	53
§ 8 Energipolitik	54
.....	54
Näringsutskottets betänkande 2014/15:NU9	54
Anf. 96 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	54
Anf. 97 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD)	56
Anf. 98 RICKARD NORDIN (C)	58
Anf. 99 BIRGER LAHTI (V).....	59
Anf. 100 RICKARD NORDIN (C) replik.....	61
Anf. 101 BIRGER LAHTI (V) replik	61
Anf. 102 RICKARD NORDIN (C) replik.....	62
Anf. 103 BIRGER LAHTI (V) replik	62
(forts. § 10)	62
Ajournering	63
.....	63
Återupptagna förhandlingar	63
.....	63
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	63
SoU5 Infektion med ebolavirus	63
NU7 Regional tillväxtpolitik	63
§ 10 (forts. från § 8) Energipolitik (forts. NU9)	65
.....	65
Anf. 104 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	65
Anf. 105 BIRGER LAHTI (V) replik	66

Anf. 106 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	66
Anf. 107 BIRGER LAHTI (V) replik	66
Anf. 108 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik.....	67
Anf. 109 BIRGER LAHTI (V) replik	67
Anf. 110 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik.....	68
Anf. 111 BIRGER LAHTI (V) replik	68
Anf. 112 MARIA WEIMER (FP)	68
Anf. 113 PENILLA GUNTHER (KD).....	70
Anf. 114 ÅSA WESTLUND (S).....	71
Anf. 115 RICKARD NORDIN (C) replik.....	73
Anf. 116 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	74
Anf. 117 RICKARD NORDIN (C) replik.....	74
Anf. 118 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	75
Anf. 119 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	75
Anf. 120 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	75
Anf. 121 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	76
Anf. 122 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	76
Anf. 123 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	77
Anf. 124 LISE NORDIN (MP)	77
Anf. 125 RICKARD NORDIN (C) replik.....	79
Anf. 126 LISE NORDIN (MP) replik	79
Anf. 127 RICKARD NORDIN (C) replik.....	80
Anf. 128 LISE NORDIN (MP) replik	80
Anf. 129 RICKARD NORDIN (C) replik.....	81
Anf. 130 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	81
Anf. 131 LISE NORDIN (MP) replik	82
Anf. 132 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	82
Anf. 133 LISE NORDIN (MP) replik	83
(Beslut skulle fattas den 4 mars.)	83
§ 11 Riksrevisionens rapport om Swedfund International AB	84
Utrikesutskottets betänkande 2014/15:UU8.....	84
Anf. 134 KENNETH G FORSLUND (S)	84
Anf. 135 SOTIRIS DELIS (M)	85
Anf. 136 KERSTIN LUNDGREN (C).....	87
Anf. 137 SOFIA DAMM (KD)	88
(Beslut skulle fattas den 4 mars.)	89
§ 12 Riksrevisionens rapport om att gå i pension	89
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU8	89
(Beslut skulle fattas den 4 mars.)	89
§ 13 Riksrevisionens rapport om granskningen av det allmänna pensionssystemet	89
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2014/15:SfU9	89
(Beslut skulle fattas den 4 mars.)	89
§ 14 Bordläggning	90

§ 15 Anmälan om interpellationer	
.....	90
§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar	
.....	90
§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor	
.....	91
§ 18 Kammaren åtskildes kl. 17.35.	
.....	92

Tryck: Elanders, Vällingby 2015